

การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

ปริญญานิพนธ์
ของ
น้ำอ้อย เดชจ้อย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน
มิถุนายน 2551

การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

ปริญญานิพนธ์
ของ
น้ำอ้อย เดชจ้อย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน
มิถุนายน 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

บทคัดย่อ
ของ
น้ำอ้อย เดชจ้อย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน
มิถุนายน 2551

น้ำอ้อย เดชจ้อย. (2551). การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาการการประเมิน). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์, รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ใน 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล ในภาพรวมและแต่ละขั้นตอน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตาม กลุ่มการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพ การประเมินภายนอก และขนาดของสถานศึกษา และเพื่อสรุปปัญหา อุปสรรค และนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา เป็น คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จำนวน 159 คน ที่มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสำรวจข้อมูลเอกสาร และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA พบความแตกต่างทำการวิเคราะห์รายคู่ภายหลัง โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Sheffe') โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนพบว่า การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ขั้นตอน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 เป็นดังนี้

- 2.1 เมื่อจำแนกตามกลุ่มการปฏิบัติงานที่ต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและแต่ละขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

- 2.2 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและแต่ละขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

2.3 เมื่อจำแนกตามสถานภาพการประเมินภายนอกที่ต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและขั้นตอนการเตรียมการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.4 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและแต่ละขั้นตอนทั้ง 3 ขั้นตอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. ผลการสรุปปัญหา อุปสรรค ที่พบมากที่สุดในแต่ละขั้นตอนคือ ปัญหา อุปสรรค ที่พบมากในขั้นตอนการเตรียมการ คือ บุคลากรมีไม่เพียงพอ ปัญหา อุปสรรคที่พบมากในขั้นตอนการดำเนินการ คือ บุคลากรทุกคนไม่สามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหา อุปสรรคที่พบมากในขั้นตอนการรายงานผล คือ ขาดความชัดเจนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

AN EVALUATION OF THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE
OF OPPORTUNITY EXTENSION SCHOOLS IN SAMPRAN DISTRICT
UNDER THE OFFICE OF NAKHONPATHOM EDUCATION SERVICE AREA 2

AN ABSTRACT
BY
NAMOY DACHJUI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements For the
Master of Science Program in Evaluation Methodology
at Srinakharinwirot University

June 2008

Namoy Dachjui. (2008). *An Evaluation of the Internal Quality Assurance of Opportunity Extension Schools in Sampran District Under the Office of Nakhonpathom Education Service Area 2*. Master Thesis, M.S. (Evaluation Methodology).
Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee :
Assoc. Prof. Dr. Wirach Wannaratn, Assoc. Prof. Dr. Chanwit Tiamboonprasert.

This research aimed to evaluation of the internal quality assurance of opportunity extension schools in Sampran District Under the Office of Nakhonpathom Education Service Area 2 in 3 procedures : Preparation , operation and performance reporting, in overall picture and in each procedure in order to compare the opinions about the quality guarantee condition in the educational institutes and schools, classified in accordance with the working groups, working experience, status, external assessment and sizes of educational institutes as well as to conclude on the problems, obstacles and present it in the form of the policy recommendation for the educational quality guarantee within the educational institutes.

The group of samples are 159 members of Educational Quality Guarantee Committee and teachers of opportunity extension schools in Sampran District Under the Office of Nakhonpathom Education Service Area 2 obtained from the stratified random sampling. The tools used in this research consisted of the structural interview form, document information survey form and questionnaires created by the researcher where the confidence index was equal to 0.95. The statistics used in the data analysis were frequency value, percentage mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA. In case the differences were found the double individual analysis would be subsequently analyzed by using Sheffe's method via package computer program.

The result of the research found that :

1. The overall analytical an evaluation of the internal quality assurance of opportunity extension schools in Sampran District Under the Office of Nakhonpathom Education Service Area 2 was found to be performed in the much level. However, when considering the individual procedure, the preparation, operation and performance reporting were found to be performed in the much level in all 3 procedures.

2. The result of the comparing analysis of the opinions relating to the internal quality assurance of opportunity extension schools in Sampran District Under the Office of Nakhonpathom Education Service Area 2 were as follows :

- 2.1. When being classified in accordance with the different working groups, the opinions relating to the performance and activity organized for the quality guarantee

performance within the educational institutes, in overall picture and individual procedure, was not found to be different.

2.2. When being classified in accordance with different working experience, the opinions relating to the performance and activities organized for the quality guarantee performance within the educational institutes, in overall picture and individual procedure, was not found to be different.

2.3. When being classified in accordance with the different external assessment status, the opinions relating to the performance and activities organized for the quality guarantee performance within the educational institutes, in overall picture and individual procedure, was found to be different at the statistical significance of 0.05.

2.4. When being classified in accordance with the different sizes of the educational institutes, the opinions relating to the performance and activities organized for the quality guarantee performance within the educational institutes, in overall picture and all 3 individual procedures, was found to be different at the statistical significance of 0.05.

3. The result summary of problems and obstacles most found in each procedure was the preparation where the most detected problems and obstacles were insufficient personnel. For the performance, the most detected problems and obstacles were that all personnel were unable to participate in the decision making. For the performance reporting, the most detected problems and obstacles were the lack of clarification and the recommendations for the problem solution.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

ของ

น้ำอ้อย เดชจ้อย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์น้อย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัช มีชาญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิลก ดิลกานนท์)

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จาก
ศาสตราจารย์ชวาล แพรัตกุล

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ มีชาญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิลก ดิลกานนท์ กรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำที่ดีในการตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ด้วยความดูแลเอาใจใส่ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้เป็นอย่างมาก ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามอาจ นัยพัฒน์ อาจารย์ ดร. สุวพร เข้มเฮง อาจารย์ ดร. ราชัน บุญธิมา อาจารย์ประนอม ทวีกาญจน์ และอาจารย์พิชิต เย็นทรง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาวิทยาการการประเมิน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ดี และมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย จนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยาทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการพิจารณาทุนสนับสนุนการวิจัย “ศาสตราจารย์ชวาล แพร่ติกุล” ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำปริญญานิพนธ์ ประจำปีการศึกษา 2549 ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมะเกลือ (กาญจนลักษณ์วิทยา) ที่ให้ความอนุเคราะห์นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ พี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ทุกคน ที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมาตลอด

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้อันจะพึงเกิดขึ้น ผู้วิจัยน้อมรำลึกถึงคุณพระรัตนตรัยอันประเสริฐสุด ที่บันดาลให้ผู้วิจัยได้เห็นคุณค่าของการศึกษาทุกระดับชั้น

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง และขอน้อมระลึกถึงพระคุณบิดามารดา ผู้มีพระคุณที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย และครู อาจารย์ทุกท่าน ในฐานะผู้วางรากฐานการศึกษาทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์อันทรงคุณค่ายิ่ง

น้ำอ้อย เดชจ้อย

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
	สมมุติฐานในการวิจัย.....	14
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
	การประกันคุณภาพการศึกษา.....	16
	การประกันคุณภาพภายใน.....	26
	การประเมินคุณภาพภายนอก.....	78
	การวิจัยประเมินผล.....	82
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	87
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	99
	การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	99
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	100
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	103
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	106

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	133
สรุปผลการศึกษาวิจัย.....	136
อภิปรายผล.....	139
ข้อเสนอแนะ.....	147
บรรณานุกรม.....	148
ภาคผนวก.....	156
ภาคผนวก ก.....	157
ภาคผนวก ข.....	170
ภาคผนวก ค.....	172
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	186

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	กรอบแนวทางการประเมิน / วิจัย.....	13
2	เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....	61
3	เปรียบเทียบรายละเอียดของ Formative & Summative Evaluation.....	86
4	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	100
5	ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	106
6	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินระดับการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม โดยรวมและรายขั้นตอน.....	108
7	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินระดับการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม ขั้นตอนการเตรียมการ.....	109
8	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินระดับการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม ขั้นตอนการดำเนินการ.....	110
9	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินระดับการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม ขั้นตอนการรายงานผล.....	111
10	การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐมเขต 2 จากการสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการเตรียมการ.....	113
11	การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐมเขต 2 จากการสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการดำเนินการ.....	115

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 12 การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครปฐมเขต 2 จากการสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการรายงานผล..... . 119
- 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม
จำแนกตามกลุ่มการปฏิบัติงานโดยรวมและรายขั้นตอน..... . 123
- 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม
จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายขั้นตอน..... . 124
- 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม
จำแนกตามสภาพการประเมินภายนอก โดยรวมและรายขั้นตอน..... . 125
- 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายขั้นตอน..... . 126
- 17 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาจากแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์ กรรมการ
ประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2
ขั้นตอนการเตรียมการ..... . 128

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 18 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาจากแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์ กรรมการ
ประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2
ขั้นตอนการดำเนินการ..... 130
- 19 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาจากแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์ กรรมการ
ประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2
ขั้นตอนการรายงานผล..... 131

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนการกำหนดประเด็นในการวิจัย.....	12
2 แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการบริหาร.....	41
3 แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ.....	44
4 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....	48
5 ระบบการประเมินตนเอง.....	51
6 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.....	56
7 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับ การประเมินคุณภาพภายนอก.....	78
8 แผนการดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาของ สมศ.	81

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ละประเทศจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเตรียมตัวพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แต่ละประเทศพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคงและแข็งแกร่งก็คือ คนในประเทศนั้นมีคุณภาพพร้อมที่จะเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลง

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก : 1)

กระทรวงศึกษาธิการ จึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประชาชนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพ และเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับอัตราการเรียนต่อของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษาให้สูงขึ้น ประชาชนมีระดับการศึกษาสูงขึ้นเท่าใด ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการขยายภาคการศึกษาภาคบังคับจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ออกไปอีก 3 ปี เป็น 9 ปี โดยได้มอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เปิดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้อัตราการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงขึ้นถึงร้อยละ 95 ในปีการศึกษา 2541 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ประกาศนโยบาย “ประกันโอกาสทางการศึกษา” เพื่อให้นักเรียนทุกคนที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย แม้จะไม่มีหลักฐานการเกิดของทางราชการ ไม่มีสัญชาติไทย พิกัดหรือด้อยโอกาสอื่น ๆ ได้มีโอกาสรับการศึกษาอย่างเสมอกัน เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาอบรมขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และมาตรา 81 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 10,16) จึงทำให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกิดขึ้น ปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินี้จะเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหาร จัดการศึกษา อบรม และจะเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะในหมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตราที่ 47 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอก มาตราที่ 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพของสถานศึกษา จึงเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นระบบที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาพัฒนาไปสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด และสังคมต้องการ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2542ก : 2)

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ (กรมวิชาการ. 2544ก : 1) เริ่มมีความเข้าใจและมีความตื่นตัวที่จะดำเนินการประเมินคุณภาพภายในมากขึ้น หน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่กำกับดูแลในพื้นที่หลายแห่งได้ดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของตน เช่น จัดทำโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำคู่มือพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ และพัฒนาให้สถานศึกษามีกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนั้น บัณฑิต แท่นพิทักษ์ (2543 : 23) กล่าวว่าได้มีการจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในค่อนข้างมากที่จัดโดยหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยปฏิบัติ ทั้งที่เป็นการจัดประชุมภายในแต่ละสถานศึกษา และการประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาต่าง ๆ ในแต่ละสหวิทยาเขตแต่ละกลุ่ม เพื่อพัฒนาส่งเสริมให้บุคลากร สถานศึกษา สามารถดำเนินการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

แนวโน้มของการประเมินผลทางการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ข : 31) ได้ให้ความสำคัญกับการประเมินตนเอง (Self evaluation) มากขึ้น ผลการประเมินตนเองหากดำเนินการอย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง จะส่งผลดีต่อหน่วยงาน อย่างไรก็ตามแม้การประเมินจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร แต่ก็พบว่า การดำเนินงานประเมินตนเองยังไม่จริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี (2544 : 45) ที่ระบุปัญหาการประเมินภายในของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ว่าสาเหตุหนึ่งมาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่เห็นคุณค่าของการประเมินหรือขาดความรู้ด้านวิธีการประเมิน ทำให้โอกาสการนำผลการประเมินไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานไม่มากเท่าที่ควร ความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน

กรมสามัญศึกษา (2543 ก : 6) จึงต้องให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อนำผลมา ใช้พัฒนาตนเอง ซึ่งถือเป็นการประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation) การประเมินคุณภาพ ภายในมีส่วนดีที่ผู้มีส่วนร่วมในการประเมินเป็นผู้มีความเข้าใจลักษณะและธรรมชาติของหน่วยงาน เป็นอย่างดี และการเก็บข้อมูลสามารถทำได้ง่าย เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนและให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการประเมินภายในตนเอง มีความเป็นเอกภาพในหลักการของการประเมินคุณภาพภายใน มีความหลากหลายของวิธีการ ปฏิบัติซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกแห่งแต่เป็นแนวทางที่สถานศึกษาได้พัฒนาขึ้นใช้ในหน่วยงาน ของตนเอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดูแล รับผิดชอบการจัดการศึกษา ในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จำนวน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน และอำเภอฟุทธมณฑล มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 169 โรงเรียน

จากรายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีการศึกษา 2547 และปีงบประมาณ 2548 ของ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 เป็นการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2546 และหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 พบว่า การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงเรียน โดยใช้ข้อมูล สารสนเทศหลาย ๆ ด้านในการจัดคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลจากการประกัน คุณภาพภายนอก สมศ. การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและนิเทศการศึกษา และการรายงาน ประจำปีของสถานศึกษา จากการศึกษาวิเคราะห์ผลการประกันคุณภาพภายนอก การประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนมีคุณภาพในระดับดี ร้อยละ 32.54 ระดับพอใช้ร้อยละ 52.66 และระดับปรับปรุงร้อยละ 14.80 ผลการสอบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2547 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยภาษาไทย 24.60 คณิตศาสตร์ 18.44 วิทยาศาสตร์ 18.70 และภาษาอังกฤษ 16.31 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยภาษาไทย 15.94 คณิตศาสตร์ 13.84 สังคมศึกษา 17.83 วิทยาศาสตร์ 15.43 และอังกฤษ 14.09 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยภาษาไทย 24.26 อังกฤษ 14.92 สังคมศึกษา 16.46 วิทยาศาสตร์ 22.77 เคมี 13.67 ชีววิทยา 17.18 ฟิสิกส์ 14.31 และคณิตศาสตร์ 13.03 ส่วนผลการสอบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประเทศ ปีการศึกษา 2547 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยภาษาไทย 17.69 คณิตศาสตร์ 17.51 วิทยาศาสตร์ 16.64 และอังกฤษ 14.94 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ค่าคะแนน เฉลี่ยภาษาไทย 15.32 คณิตศาสตร์ 13.95 สังคมศึกษา 16.98 วิทยาศาสตร์ 14.89 และอังกฤษ 12.91 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยภาษาไทย 24.63 อังกฤษ 16.23 สังคมศึกษา 16.82 วิทยาศาสตร์ 22.17 เคมี 14.23 ชีววิทยา 16.81 ฟิสิกส์ 14.10 และคณิตศาสตร์ 14.03 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2. 2548 : 35,46,49) จากรายงานผลการสอบ

ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประเทศ ปีการศึกษา 2547 ซึ่งให้เห็นว่าค่าคะแนนเฉลี่ยในทุกวิชาที่ประเมินค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการศึกษาของไทยที่สมควรได้รับการติดตามและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

จากข้อมูลสารสนเทศข้างต้น แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ที่จำเป็นจะต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่จัดการศึกษาทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น โดยขอศึกษาในอำเภอสามพรานก่อน เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศ รวมทั้งทราบจุดแข็ง และจุดอ่อนในการปฏิบัติงานที่ต้องปรับปรุงพัฒนา นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มข้อมูลหรือผลงานวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และได้ข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในอนาคตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จำแนกตาม กลุ่มการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพการประเมินภายนอก และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อสรุปปัญหา อุปสรรค และนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อสรุปสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2
2. เป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้วางแผน ปรับปรุงและพัฒนา การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้น และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้างนี้ เป็นบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวนคน 263 คน กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 159 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา 64 คน และครูผู้สอน 95 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 โดยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 3.1.1 กลุ่มการปฏิบัติงาน
- 3.1.2 ประสิทธิภาพในการทำงาน
- 3.1.3 สถานภาพการประเมินภายนอก
- 3.1.4 ขนาดของสถานศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง สภาพการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาที่ต้องการ ใน 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล

1.1 การเตรียมการ หมายถึง การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ด้านคณะกรรมการที่รับผิดชอบ และด้านทรัพยากรอื่น ๆ โดยมีประเด็นดังนี้

- การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร หมายถึง การดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา วางแผนพัฒนาบุคลากร กำหนดรูปแบบและวิธีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ แรงจูงใจ เกี่ยวกับการประเมินผลภายในสถานศึกษา

- การเตรียมความพร้อมด้านคณะกรรมการที่รับผิดชอบ หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ การกำหนดเกณฑ์และคัดเลือกคณะกรรมการประเมินผลภายใน การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ และการกำหนดแผนดำเนินงาน

- การเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรอื่น ๆ หมายถึง การวางแผนดำเนินการ จัดหางบประมาณ จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์อื่น ๆ ในการประเมินผลภายในสถานศึกษา

1.2 การดำเนินการ หมายถึง การดำเนินงานใน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน (P) การดำเนินงานตามแผน (D) การตรวจสอบประเมินผล (C) และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) โดยมีประเด็นดังนี้

- การวางแผนการปฏิบัติงาน หมายถึง ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา กำหนดขั้นตอนในการวางแผน และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา/ธรรมนูญสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา และแผนงบประมาณ

- การดำเนินงานตามแผน หมายถึง ดำเนินการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน สร้างการยอมรับโดยทำความเข้าใจในส่วนต่าง ๆ ของแผนแก่บุคลากร บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคนดำเนินการตามแผน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรสำหรับการปฏิบัติงานตามแผน พัฒนาความรู้ และทักษะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และให้การนิเทศ กำกับ ติดตาม

- การตรวจสอบประเมินผล หมายถึง ดำเนินการจัดทำกรอบการประเมิน กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน จัดหาจัดทำเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลผลข้อมูล ตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินตนเอง

- การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน หมายถึง ดำเนินการจัดประชุม บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ควรพัฒนา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา วางแผนพัฒนาคุณภาพ ปรับปรุงระบบการประเมินตนเอง พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

1.3 การรายงานผล หมายถึง การดำเนินการรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินคุณภาพภายใน วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมิน จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปี นำเสนอผลการประเมินเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและรายงานต้นสังกัด

2. กลุ่มการปฏิบัติงาน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ใช้ในการศึกษาตามลักษณะงาน จำแนกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

2.1 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา (ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูผู้สอน)

2.2 กลุ่มครูผู้สอนช่วงชั้นอนุบาล (อ. 1 – อ. 2)

2.3 กลุ่มครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1 – ป. 3)

2.4 กลุ่มครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4 – ป. 6)

2.5 กลุ่มครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1 – ม. 3)

3. ประสพการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาราชการของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

3.1 ต่ำกว่า 8 ปี

3.2 8 - 16 ปี

3.3 17 - 25 ปี

3.4 26 ปีขึ้นไป

4. สถานภาพการประเมินภายนอก หมายถึง กลุ่มสถานศึกษาใน 2 ลักษณะ คือ สถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก และไม่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบสอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

5. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การจัดกลุ่มโรงเรียนที่ใช้ในการศึกษาเป็นสองกลุ่ม คือ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำแนกตามจำนวนนักเรียน โดยยึดเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ที่ใช้ในการกำหนดผู้ประเมินภายนอกมีดังนี้

5.1 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 – 1,000 คน

5.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป

6. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาลระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดูแลการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน และอำเภอพุทธมณฑล

8. เกณฑ์การประเมิน หมายถึง ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1.34 – 2.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

0.67 – 1.33 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

0.01 – 0.66 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ตามรูปแบบการประเมินแบบสคริฟเวน (Scriven 1967 ; อ้างใน สมคิด พรหมจ้อย. 2542 : 45) ซึ่งเป็นการประเมินความก้าวหน้าของโครงการ (Formative evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยทำการประเมินตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ก : 13) 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล โดยศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมากำหนดกรอบประเด็นในการประเมินสภาพการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

1.1.1 สืบหาข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรในสถานศึกษา เช่น อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ความสามารถพิเศษหรือความถนัด ประสบการณ์ทำงาน/การประเมินภาระงานที่รับผิดชอบ

1.1.2 สืบหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน เจตคติต่อการประเมินผลภายใน และแรงจูงใจเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินผลภายใน

1.1.3 วางแผนพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับการให้ความรู้ และสร้างเจตคติที่ดีต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1.1.4 กำหนดรูปแบบและวิธีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการ

1.2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1.2.2 กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1.2.3 กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1.3 การเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรอื่น ๆ

1.3.1 จัดหางบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1.3.2 จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สถานที่ เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการประกันคุณภาพภายใน

2. การดำเนินการ

2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน

2.1.1 กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน

2.1.2 จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย

2.1.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงาน

2.1.4 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

2.1.5 กำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน

2.1.6 กำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถ

2.1.7 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา/ธรรมนูญโรงเรียน

2.1.8 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา/ธรรมนูญโรงเรียน

2.1.9 จัดทำแผนการประเมินคุณภาพการศึกษา

2.1.10 จัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.1.11 จัดทำแผนงบประมาณ

2.1.12 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

2.2 การดำเนินการตามแผน

2.2.1 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินงาน

2.2.2 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

2.2.3 สร้างการยอมรับ โดยทำความเข้าใจในส่วนต่าง ๆ ของแผนแก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคน

2.2.4 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคนดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนตามความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย

2.2.5 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรสำหรับการปฏิบัติงานตามแผนทุกแผนอย่างเพียงพอ

2.2.6 พัฒนาความรู้ และทักษะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2.2.7 การกำกับ ติดตาม และส่งเสริมการดำเนินงานให้บรรลุตามแผน

2.2.8 ให้การนิเทศ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล

2.3.1 จัดทำรอบการประเมินให้มีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพหรือมาตรฐานการศึกษา

2.3.2 ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการประเมินให้เหมาะสม กับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน

2.3.3 จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และสรุปเป็นภาพรวมของสถานศึกษา

2.3.5 เก็บรวบรวมข้อมูลระดับรายบุคคล และภาพรวมด้วยวิธีการที่หลากหลาย

2.3.6 เก็บรวบรวมข้อมูลระดับชั้น รายวิชา และภาพรวมของสถานศึกษา

2.3.7 วิเคราะห์ข้อมูลรายบุคคล และภาพรวมเพื่อรู้จุดเด่น จุดด้อยที่ต้องส่งเสริมและพัฒนา

2.3.8 แปลความหมายข้อมูลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

2.3.9 ตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินตนเอง

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

2.4.1 จัดประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.4.2 นำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ควรพัฒนา เพื่อจัดระดับความสำคัญของปัญหา

2.4.3 ใช้ผลการประเมินมาวางแผนดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

2.4.4 นำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงระบบการประเมินตนเอง

2.4.5 นำผลการประเมินมาพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง เหมาะสม ใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และเพียงพอ

3. การรายงานผล

3.1 สรุปรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินคุณภาพภายใน

3.2 วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมินจำแนกตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้

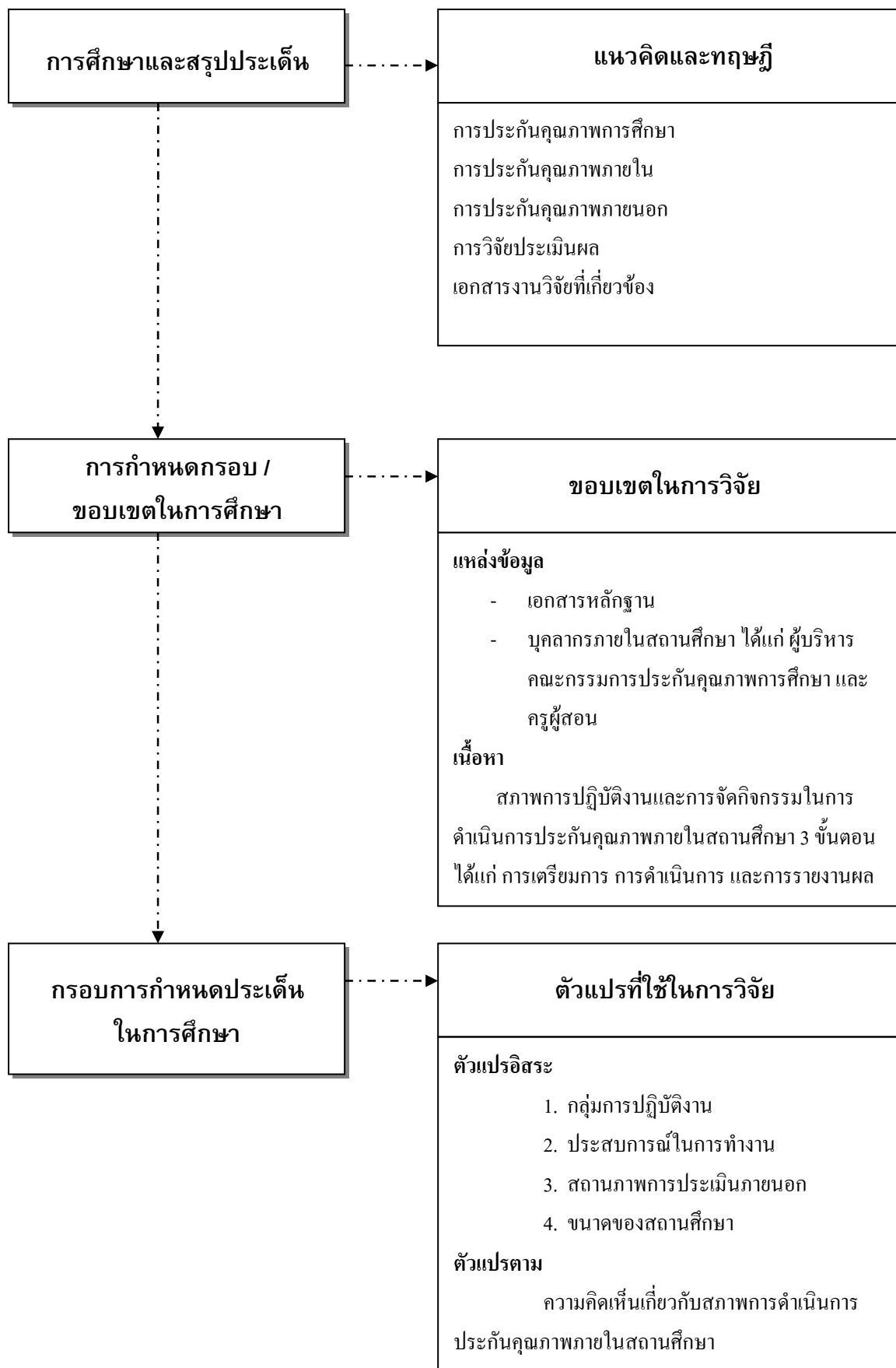
3.3 จัดประชุมบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปี

3.4 จัดทำรายงานการประเมินตนเองอย่างถูกต้องสมบูรณ์

3.5 นำเสนอผลการประเมินเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและรายงานต้นสังกัด

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา ได้มาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการผ่านเกณฑ์มาตรฐาน กล่าวคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ผ่านมาตรฐานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเกือบทุกระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 46-47) ประสพการณ์ในการทำงานส่งผลต่อลักษณะการตัดสินใจของครู เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากย่อมมีความสามารถใน

การสอน และมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 15-20) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์มากและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ น่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงกว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียนมาเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ส่วนตัวแปรกลุ่มการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เนื่องจากบทบาทของครูที่ปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานเป็นคณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มากกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในแต่ละช่วงชั้น ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าครูผู้สอนที่มีกลุ่มการปฏิบัติงานต่างกัน น่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน และตัวแปรสถานภาพการประเมินภายนอก มีผลต่อการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองแล้ว น่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงกว่า สถานศึกษาที่ยังไม่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง ผู้วิจัยจึงนำตัวแปร กลุ่มการปฏิบัติงาน และสถานภาพการประเมินภายนอก มาเป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้ด้วย ซึ่งนำมาสรุปเป็นขั้นตอนในการกำหนดประเด็นในการวิจัย และกรอบแนวทางการประเมิน ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการกำหนดประเด็นในการวิจัย

ตาราง 1 กรอบแนวทางการประเมิน / วิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย	ประเด็น/สิ่งที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ/การเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1. เพื่อประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต 2	สภาพการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต 2 ใน 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล	- คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา - ครูผู้สอน - เอกสารหลักฐาน	- แบบสัมภาษณ์ - แบบสอบถาม - แบบบันทึกการสำรวจข้อมูล - เอกสาร	- ค่าความถี่ - ค่าร้อยละ - ค่าเฉลี่ย - ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	สถานศึกษามีสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต 2 จำแนกตามกลุ่มการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน สถานภาพการประเมินภายนอก และขนาดของสถานศึกษา		- คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา - ครูผู้สอน	- แบบสอบถาม	- t-test - One-way ANOVA - วิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Sheffe')	
3. เพื่อสรุปปัญหาอุปสรรค และนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต 2		- คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา - ครูผู้สอน	- แบบสัมภาษณ์ - แบบสอบถาม	- ค่าความถี่ - ค่าร้อยละ	

สมมุติฐานในการวิจัย

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในภาพรวม และแต่ละขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในภาพรวม และแต่ละขั้นตอน จำแนกตาม กลุ่มการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพการประเมิณภายนอก และขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.1 นิยาม ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.2 แนวคิดและหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.3 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.4 ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา
2. การประกันคุณภาพภายใน
 - 2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน
 - 2.2 หลักการแนวคิดสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน
 - 2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายใน
 - 2.4 บทบาทของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษาในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา
 - 2.5 ระบบ รูปแบบ ขั้นตอนการประกันคุณภาพภายใน
 - 2.6 ประโยชน์ของการประเมินผลภายใน
 - 2.7 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก
3. การประเมินคุณภาพภายนอก
 - 3.1 ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอก
 - 3.2 หลักการและวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก
 - 3.3 ความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก
 - 3.4 ขอบข่ายของการประเมินคุณภาพภายนอก
 - 3.5 การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายนอก
4. การวิจัยประเมินผล
 - 4.1 ความหมายของการวิจัยประเมินผล
 - 4.2 จุดมุ่งหมายของการวิจัยประเมินผล
 - 4.3 ความสำคัญและความจำเป็นของการประเมิน
 - 4.4 กระบวนการประเมิน
 - 4.5 รูปแบบการประเมิน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การประกันคุณภาพการศึกษา

1. นิยาม ความหมาย ของการประกันคุณภาพการศึกษา

ในระดับการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประกันคุณภาพการศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำหรับการทำให้กระบวนการปฏิรูปคุณภาพของสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นจริง (กรรณิการ์ ภิญญาตง. 2547:8 ; อ้างอิงจาก Bugg. 2000) ซึ่งเห็นได้จากการยอมรับความหมายของการประกันคุณภาพว่า เป็นกิจกรรมหรือปฏิบัติการทั้งมวลที่เป็นระบบและมีการวางแผนล่วงหน้าอันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งได้ว่าสินค้าหรือบริการหนึ่ง ๆ จะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่ได้วางไว้

การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับนี้มีความสำคัญและจำเป็นที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามบริบทและภารกิจของการจัดการศึกษา เช่น ในประเทศที่กำหนดมาตรฐานแห่งความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาไว้ การประกันคุณภาพจะเป็นกลไกให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพสู่ความสำเร็จเหล่านั้น การประกันคุณภาพจึงเป็นกิจกรรมที่มีการวางแผนวางรูปแบบที่ตั้งใจเพื่อให้ความมั่นใจว่าผลผลิตจะมีคุณภาพตามที่ต้องการ

สำหรับในบริบทของประเทศไทยซึ่งได้รับแนวคิดจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ได้มีการให้นิยามการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างหลากหลาย แต่เป็นไปในทิศทางหรือทำนองใกล้เคียงกัน ดังที่หน่วยงานทางการศึกษาและผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยได้กล่าวไว้ ดังนี้

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง มวลกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการ และทางบริหารจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้าและมีการประสานสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่าผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ (กรมวิชาการ. 2544ข : 15)

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก : 7)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 18) ได้ให้นิยาม ของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าการประกันคุณภาพการศึกษา คือระบบการสร้าง ความมั่นใจให้กับ

สังคมหรือชุมชนว่าโรงเรียนของชุมชนได้รับการพัฒนาถึงเกณฑ์มาตรฐาน สามารถจัดการศึกษาให้ลูกหลานของชุมชนได้อย่างมีคุณภาพ นักเรียนที่เรียนจบแล้วมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546 : 28) กำหนดว่าการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การวางแผนและการปฏิบัติของหน่วยผลิตที่มุ่งจะผลิตสิ่งที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ดังนั้น การประกันคุณภาพทางการศึกษา จึงเป็นกระบวนการวางแผนและกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษา ที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 (2543 : 3) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม ประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา มี 2 แนวทาง คือ การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

กรมสามัญศึกษา (2542 : 8) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา (Mechanical process) เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 4) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนมีแนวทางการจัด และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักนโยบายจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ ซึ่งโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียน

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2540 : 5-6) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบที่สร้างความมั่นใจต่อสังคม ผู้ปกครอง ลูกค้ ว่าสถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

อุทุมพร จามรมาน (2544 : 1) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาว่า เป็นการให้หลักฐาน ข้อมูลแก่ประชาชนว่าบุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณชนมั่นใจว่านักเรียนมีคุณภาพตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 96) ให้ความหมายการประกันคุณภาพ คือ การทำงานตามปกติของครู เพียงแต่ปรับปรุงการทำงานให้เป็นกระบวนการ ขั้นตอนที่ชัดเจน ครูต้องทำการวิจัย มีการเก็บข้อมูล มีการวิเคราะห์ มีการนำไปใช้ โดยสรุป คือ นำกระบวนการ PDCA มาใช้ในการทำงาน

จรัส นองมาก (2544 : 2) ให้ความหมายการประกันคุณภาพว่า ตามความหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ถ้าเป็นการประกันคุณภาพภายในตรวจสอบคุณภาพโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ถ้าเป็นการประกันคุณภาพภายนอก ตรวจสอบโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และดิเรก วรรณเศียร (2544 : 23) ได้นิยามคำว่า การประกันคุณภาพการศึกษาว่า เป็นการประกันคุณภาพของกระบวนการบริหาร และการให้บริการทางการศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพขั้นต่ำที่กำหนดหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการให้หลักประกันต่อสาธารณชนว่าสถาบันการศึกษาจะพยายามทำหน้าที่อย่างดีที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนที่จบออกมามีคุณภาพ

สรุป การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาการศึกษาโดยการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจต่อผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และโดยอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

2. แนวคิดและหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคมมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ระบุว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาที่รัฐต้องจัดอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ชัดเจนในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาที่ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาซึ่งประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกและให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ อย่างน้อยหนึ่งครั้งใน 5 ปี โดยสถานศึกษา บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องให้ข้อมูลเพิ่มเติม และในกรณีที่ผลการประเมินของสถานศึกษาไม่ผ่าน ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมิน

คุณภาพการศึกษาให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไข การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ และสืบเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ ได้กระจายบทบาทการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ จัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เป็นที่เชื่อมั่นและพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ซึ่งหน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้องต้องมีส่วนในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน และตรวจสอบผลการดำเนินงาน เพื่อให้การจัดการศึกษา และผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 47-51. 2545 : 28-30)

จรัส นองมาก (2544 : 6) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพกับการพัฒนาการศึกษาทั้งสองสิ่งเป็นผลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าสถานศึกษามุ่งที่จะพัฒนาก็ต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพหรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งสถานศึกษาที่สนับสนุนและดำเนินการในเรื่องการประกันคุณภาพก็เพื่อหวังผลในเชิงพัฒนาเป็นสำคัญการประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องที่หวังจะให้ได้ประกาศนียบัตรหรือหนังสือรับรอง หรือให้ต้นสังกัดยอมรับโดยที่คุณภาพไม่ปรากฏในสถานศึกษาหรือผลผลิตไม่เป็นที่พอใจของผู้รับบริการ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา จึงต้องมองความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพ กับการพัฒนาสถานศึกษาให้ถูกต้อง เพื่อจะได้เห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพ และดำเนินการอย่างจริงจังให้เกิดผลต่อการพัฒนามากกว่าการนำหลักฐานมาแสดงว่าได้รับการประกันแล้วการประกันคุณภาพตามนิยามในพระราชบัญญัติ เป็นเรื่องของการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ในเมื่อการประเมินผลเข้ามามีเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา จึงทำให้เข้าใจว่าต่อไปนี้จะจะมีหน่วยประเมินมาจับผิดหรือลงโทษสถานศึกษา ซึ่งก็เป็นเรื่องที่สร้างความเข้าใจไม่ถูกต้องเช่นเดียวกับ การประเมินตามเจตนาในพระราชบัญญัตินี้ก็เพื่อต้องการให้สถานศึกษาทราบตัวเองมากยิ่งขึ้นว่ามี จุดเด่น จุดด้อยในเรื่องไหนเพียงใด จะได้นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้สามารถจัดการศึกษาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

กรมวิชาการ (2544ข : 5-8) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ (Quality assurance) เป็นศัพท์ทางวิชาการที่วงการศึกษายืมจากวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมและนำเข้ามาใช้เพื่อการบริหารและจัดการเชิงคุณภาพขององค์กรทางการศึกษาเดล (กรมวิชาการ. 2544ข ; อ้างจาก Dale 1994) ได้อธิบายถึงวิวัฒนาการของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพในทางอุตสาหกรรม โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แบบที่เน้นการตรวจจับ (Detection) อันได้แก่การตรวจสอบคุณภาพ (Quality inspection) และการควบคุมคุณภาพ (Quality control) ทั้งสองกิจกรรมนี้เน้นพัฒนาความแม่นยำของเครื่องมือและประสิทธิภาพของเทคนิคที่ใช้ในการตรวจจับความผิดที่เกิดขึ้น จุดอ่อนของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบนี้คือการลงมือกระทำหลังจากข้อผิดพลาดหรือปัญหาได้เกิดขึ้นแล้ว (Retrospective หรือ Reactive) การบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบที่สอง

เป็นสิ่งพึงจะเกิดขึ้นในสองทศวรรษข้างหน้ามีลักษณะที่เน้นการป้องกันก่อนที่ความผิดจะเกิดขึ้น (Preventive หรือ Proactive) แบ่งย่อยออกได้ 2 ประเภท คือ การประกันคุณภาพและการจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบ (Total Quality Management หรือ TQM) การประกันคุณภาพเป็นวิวัฒนาการที่ต่อเนื่องมาจากการตรวจสอบและการควบคุมเชิงคุณภาพ การประกันคุณภาพยังคงมีการเน้นความสำคัญของคุณภาพและประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดและเทคนิควิธีวัด สิ่งที่เพิ่มขึ้นมาก็คือ การสร้างความมั่นใจโดยการมีมาตรการป้องกันไม่ให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการออกแบบและขั้นตอนดำเนินงานจนถึงขั้นที่ได้ผลผลิตออกมา นอกจากนี้ก็จะมีผลการประเมินในทุกขั้นตอนมาใช้เพื่อการวางแผน ออกแบบ และการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement)

ความสัมพันธ์ต่อเนื่องระหว่างการประเมินคุณภาพและการประกันคุณภาพ มองเห็นได้อย่างชัดเจนในบริบทของการศึกษา เมอร์กาทรอยด์และมอร์แกน (กรมวิชาการ 2544ข ; อ้างอิงจาก Murgatroyd & Morgan 1994) ได้จำแนกลักษณะเด่นของการประกันคุณภาพทางการศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. มาตรฐานการศึกษากำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอก
2. มาตรฐานเขียนในรูปของความคาดหวังที่โรงเรียนจะต้องบรรลุถึง
3. มาตรฐานต้องสามารถประเมินได้โดยใช้เกณฑ์ที่เป็นปรนัย
4. มาตรฐานต้องใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการยกเว้นโดยปราศจากเหตุผลสมควร
5. การประกันคุณภาพการศึกษาจะประกอบด้วยการตรวจสอบ และทบทวน

(Audit and Review) การทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2542 : 5-6) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่ช่วยสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่า ผู้เรียนที่จบการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมีแนวคิดหลัก ดังนี้

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child-Centered Development) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ทั้งปวงและยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงต้องช่วยกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาจนเต็มศักยภาพและมีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุขและร่วมมือพัฒนาอย่างสร้างสรรค์

2. การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-Based Management : SBM) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจบริหารจัดการ การศึกษาได้ด้วยตนเองซึ่งมีความเชื่อว่า สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิต คือ ผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ จึงเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้ เพิ่มความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้และเป็นการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ให้สถานศึกษา ชุมชนและสังคมร่วมมือกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation & Collaboration) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชนที่ทุกคนทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคนและกับสังคมโดยส่วนรวม การศึกษาจึงเป็นเรื่องของทุกคน (All for education) โดยแนวความคิดนี้เชื่อว่าการให้ทุกคนทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมคิดและร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษา ตลอดจนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษา จะทำให้เกิดความรู้สึกรับรู้ความเป็นเจ้าของ ให้การสนับสนุนและร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความมุ่งมั่นร่วมกันพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมได้

4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of education) เป็นแนวความคิดที่มุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา (Stakeholders) ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม แนวความคิดนี้เชื่อว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษามากขึ้นนี้ จะทำให้เขาเกิดความตระหนักในคุณประโยชน์ของการศึกษาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษา ให้ตอบสนองตามความต้องการของเขา และมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมในที่สุด

5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา (Authorities) ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม และต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสามารถให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้อย่างแท้จริง

กรมวิชาการ (2543 : 10) กล่าวว่า ในบริบทการศึกษาของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกลไกประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้รับบริการ ตั้งแต่ระดับบุคคลถึงสังคมระดับประเทศ หรือการสร้าง ความพึงพอใจให้กับ ผู้บริโภคทั้งภายในและภายนอก ได้นำไปสู่หลักการและเงื่อนไขสำคัญบางประการของการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดี มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กับผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน และร่วมรับผิดชอบกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. การเสริมสร้างพลัง (Empowerment) โครงสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การกระจายอำนาจ (Decentralization) สถานศึกษาจะพัฒนาคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างเต็มที่ ต่อเมื่อสถานศึกษาต้องมีความเป็นอิสระเพียงพอที่จะคิดและตัดสินใจทั้งด้านการบริหาร วิชาการ และการใช้งบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่สถานศึกษาและท้องถิ่นให้มากที่สุด

4. การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบในพันธะภาระ (Accountability) การศึกษามีชีวิตของใครคนหนึ่งหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นเรื่องของทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น จึงต้องสร้างให้ทุกคนมีสำนึกในหน้าที่ของตน ที่มีต่อการศึกษา เช่น หน้าที่ของความเป็นพ่อแม่ ครู เป็นต้น นอกจากนี้ กระบวนการทำงานและผลงานของสถานศึกษาแห่งนั้นต้องสามารถตรวจสอบได้ทุกเมื่อโดยสังคมและประชาชน

5. การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous quality improvement) การตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกในบริบทของการประกันคุณภาพ มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการวางแผน เพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

กรมการปกครอง (2544 : 3) , ชัชวรินทร์ ชวนวัน (2543 : 17) กล่าวถึงหลักการประกันคุณภาพการศึกษาไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

1. การสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจคุณภาพการศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาของทุกฝ่าย ทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ
3. ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กร บุคลากรในพื้นที่
4. การดำเนินงานเน้นคุณภาพ ในการปฏิบัติงานทุกระดับ ทุกขั้นตอน
5. การดำเนินงานสามารถติดตามตรวจสอบได้
6. การรายงานสู่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง

สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย (2542 : 151) กล่าวว่าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด มีหลักการดังนี้

1. รัฐกระจายอำนาจการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรให้เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท (Decentralization)

2. รัฐสนับสนุนให้ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

3. รัฐจะต้องจัดให้มีการควบคุมคุณภาพการศึกษา มีระบบการตรวจสอบ และแทรกแซงคุณภาพการศึกษา และระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา

3. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษาว่าหมายถึงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าผลผลิตทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายหรือพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบ ซึ่งกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเน้น ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality control) ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก เช่น การเตรียมความพร้อมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงสถานศึกษา (Quality audit & School improvements) โดยสถานศึกษาทำการตรวจสอบหรือประเมินการทำงานของตนเอง และให้มีการตรวจสอบจากภายนอก เพื่อใช้ผลจากการตรวจสอบทั้งสองส่วนสำหรับการปรับปรุงแผนงาน/โครงการ รวมทั้งใช้ในการวางแผน/กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพ (Quality assessment) เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ เพื่อการรับรองและจัดระดับคุณภาพของสถานศึกษา จึงให้เป็นการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานเหนือระดับสถานศึกษา

กรมวิชาการ (2539 : 10) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากร

1.1 สร้างจิตสำนึกในการทำงาน ให้แก่บุคลากรของโรงเรียน ให้มีความรักงาน เกิดความสนุกสนานในการทำงาน เห็นความสำคัญของงาน และชื่นชมผลแห่งความสำเร็จการมีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าในงานที่ได้ทำ

1.2 พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีวิสัยทัศน์ในการทำงานมีทัศนคติในเชิงสร้างสรรค์มีเป้าหมายชัดเจนมีความตั้งใจอย่างเด็ดเดี่ยวและอดทนที่จะไปสู่เป้าหมาย ให้คิดอย่างก้าวหน้า มือนาคคต และมองการณ์ไกล

1.3 พัฒนาด้านความรู้ โดยการให้เข้าร่วมสัมมนาเข้ารับการฝึกอบรมและการใช้คู่มือแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน

2. พัฒนาการดำเนินงาน

2.1 ให้โรงเรียนมีการบริหารระบบคุณภาพ มีการควบคุมคุณภาพในกระบวนการทำงาน

2.2 ให้มีการทำงานเป็นทีมโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน แก้ปัญหาจริงใจ และยอมรับซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.3 ให้มีการทำงานเป็นมาตรฐานผลผลิตและกระบวนการทำงาน

2.4 ให้มีระบบการประเมินตนเอง

3. จัดให้มีระบบการประเมินโรงเรียนและรายงานความก้าวหน้า ด้านการเรียนรู้ ด้านการสอน และด้านการควบคุมคุณภาพในแต่ละปีการศึกษา โดยโรงเรียนเป็นผู้ประเมินหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้ประเมิน

4. สร้างมาตรการ การจูงใจ ประกาศเกียรติคุณ การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง

กรมวิชาการ (2542ข : 18-19) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ดังนี้

1. การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา

1.1 กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และสนองนโยบาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ

1.2 จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดเป็นแผนงานพัฒนาต่อเนื่อง

1.3 ประกาศและชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจและนำไปปฏิบัติงานได้ตรงกัน รวมทั้งเป็นแนวทางในการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา

2. การบริหารจัดการคุณภาพ

2.1 จัดการพัฒนองค์กรให้มีโครงสร้างหน้าที่ความรับผิดชอบ วิธีการดำเนินงาน กระบวนการและทรัพยากรที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2.2 จัดและพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจ และร่วมกันปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3 กำหนดนโยบาย แนวดำเนินงาน และวิธีปฏิบัติงานในสถานศึกษาด้านการเรียนการสอน และด้านการจัดการและบริการให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นมาตรฐานการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งระดับผู้บริหาร หัวหน้างาน/โครงการ และผู้ปฏิบัติงาน

2.4 ติดตามกำกับกับการดำเนินงานระบบคุณภาพทุกระดับอย่างเคร่งครัดต่อเนื่อง

3. การตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

3.1 ตรวจสอบและประเมินการปฏิบัติงาน/โครงการของตนเองเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่กำหนดไว้

3.2 ทบทวนผลการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผลของระบบคุณภาพในสถานศึกษา โดยคณะผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ทุกสิ้นปีการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบคุณภาพและการดำเนินงานต่อไป

4. การรายงานคุณภาพการศึกษา

4.1 รายงานคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นระยะและทุกสิ้นภาคเรียน ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ

4.2 รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานและแผนพัฒนาที่กำหนดไว้ใน ธรรมนูญสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.3 รายงานความสำเร็จของการดำเนินงานจัดการศึกษาตามเป้าหมาย เมื่อครบรอบตามช่วงเวลาของธรรมนูญสถานศึกษา ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

4. ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา มีประโยชน์ต่อนักเรียน โรงเรียน ประชาชน หน่วยงาน และสังคม ดังต่อไปนี้ (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2543 : 12)

1. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตร มาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2. โรงเรียนมีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานกลางที่กำหนดโดย มีระบบบริหารคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐานเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย มีการแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

3. ชุมชน มีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เข้าร่วมจัดการศึกษา และส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน

4. สถานศึกษาและหน่วยงาน ที่รับผู้จบการศึกษามีความมั่นใจและพึงพอใจในคุณภาพของผู้จบการศึกษา รับนักเรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน

5. สังคมมั่นใจในการจัดการศึกษาและมีหลักประกันคุณภาพของการจัดการศึกษา และการรายงานผลกับสาธารณชน

วิรวี ชาวไชยมหา (2545 : 25-26) ได้บอกถึงประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะต่าง ๆ ครบตามความคาดหวังของหลักสูตร

2. ประชาชนเกิดความมั่นใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาต่าง ๆ ด้วยคุณภาพการศึกษาที่อยู่ในมาตรฐานกลางเดียวกัน

3. หน่วยงานรับนักเรียนศึกษาต่อ หรือทำงาน มีความพึงพอใจและมั่นใจ

4. หน่วยงานต้นสังกัด และสังคม มีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

5. สถานศึกษา มีทิศทางในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ตามมาตรฐานที่กำหนด มีระบบบริหารคุณภาพ ระบบควบคุมคุณภาพ ระบบการประเมิน มีการทำงานที่เป็นมาตรฐาน ทำงานเป็นทีม และมีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

6. กระตุ้นให้สถานศึกษามุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของตน ส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพและมีมาตรฐานสอดคล้องกับมาตรฐานชาติ

สรุป การประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ มีลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ และสืบเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายบทบาทการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาเป็นหน่วยรับผิดชอบจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่เชื่อมั่นและพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ดังนั้นหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานตามภาระรับผิดชอบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

การประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง แล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้น ๆ โดยมุ่งให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 3) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นการประเมินผล และการตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การประเมินผลภายใน (Internal evaluation) เป็นกระบวนการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาที่กระทำโดยบุคคลภายในสถานศึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดและรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ถือว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (Self evaluation)

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 110) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประกันคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การประกันคุณภาพการสอนของครู และการประกันคุณภาพการบริหารของผู้บริหาร และหัวใจสำคัญที่สุดของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การประกันคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

สภาพร ศรีม่วง (2545 : 8) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผล และติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากภายในสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาของสถานศึกษาเพื่อที่จะดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่านักเรียนจะมีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

ยินดี ทองคำ (2547 : 17) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การติดตามตรวจสอบและตัดสินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดสารสนเทศที่สะท้อนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง แล้วร่วมกันปรับปรุงตามแผนงานนั้น ๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพ

เรืองศักดิ์ แสงเจริญ (2547 : 13) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาดำเนินงานเพื่อบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โยร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมาย และลงมือปฏิบัติตามแผนในทุกขั้นตอนโดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุปการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การติดตามตรวจสอบและตัดสินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรภายในหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาช่วยในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และพร้อมที่จะรับการประเมินจากภายนอก

2. หลักการ แนวคิดสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในพบว่า มีการกล่าวถึงหลักการ แนวคิดของการประกันคุณภาพภายในหรือการประเมินตนเองของโรงเรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ก : 11) ได้ให้หลักการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดย

สถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบ ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการ พัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้ สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของ ผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

กรมวิชาการ (2544ข : 13-16) ได้ให้หลักการไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา ครอบคลุมถึงมวลกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการ และทางการบริหารจัดการที่มีการวางแผน ล่วงหน้า และมีการประสานสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่า ผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนด ไว้ การออกแบบและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจะยึดหลักการต่อไปนี้

1. คุณภาพการศึกษาจะเน้นการสร้าง ความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคทั้งภายใน และภายนอก คุณภาพภายในหมายถึงความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียนที่สร้างความ พึงพอใจให้กับผู้รับช่วงต่อในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิตหรือทุกระดับชั้นเรียน และคุณภาพ ภายนอก หมายถึงความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต่อความอยู่รอด และ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศชาติ ในการแข่งขันทางธุรกิจ การค้า และทางเทคโนโลยีระดับภูมิภาคและระดับโลก

2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบของ สถานศึกษาและเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการวางแผนและเตรียมการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่ ปัญหาจะเกิดขึ้น ไม่ใช้การแก้สถานการณ์เฉพาะหน้าเพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

3. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของ หลักวิชา ข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ กระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลักตรรกและความสมเหตุสมผล

4. การตรวจสอบการวัดและประเมินผลในบริบทของการประกันคุณภาพ มี จุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับ สำหรับใช้ในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพ อย่างต่อเนื่องมิใช่การจับผิดหรือการตัดสินให้รางวัลหรือลงโทษ

5. คุณภาพของการออกแบบ ได้แก่มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรและแผนการ สอนและกระบวนการทำงาน ได้แก่การเรียนการสอน การบริหาร หลักสูตร ครู และบุคลากรทางการ ศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6. การประกันคุณภาพการศึกษาเน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจ แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7. การประกันคุณภาพการศึกษาให้ความสำคัญต่อการประสานสัมพันธ์ภายในระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ และการร่วมมือของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ภาวะความเป็นผู้นำและความเอาใจจริงเอาใจของผู้บริหารสถานศึกษาและการกระจายอำนาจความรับผิดชอบที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

อุทุมพร จามรมาน (2544 : 13-14) ได้เสนอแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดังนี้

1. สร้างความเข้าใจให้กับทุกคนในสถานศึกษาของตนว่า การประกันคุณภาพการศึกษาคืออะไร ทำไมต้องทำ และทำอย่างไร

2. ทำความเข้าใจกับสาระที่ประเมิน

3. แบ่งกลุ่มประเมินตัวเอง โดยแต่ละกลุ่มประเมินสิ่งที่ทำไปแล้วในภาคการศึกษา/ปีการศึกษาที่ผ่านมาว่า กลุ่มของตนทำงานไปแล้วมีคุณภาพระดับใด (ผ่านอย่างดี ผ่านไม่ผ่าน) พร้อมทั้งระบุหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วย

4. กลุ่มระดมสมองระบุวิธีแก้ไขจุดอ่อน/เสริมจุดแข็งของงานที่ทำว่าจะแก้ไขอย่างไร/เสริมอย่างไรในภาคการศึกษาหน้า โดยมุ่งที่การแก้ไข/เสริมการทำงานของตน แทนการขอคน เงิน ครุภัณฑ์ วัสดุ เพิ่ม

5. แต่ละกลุ่มรายงานให้ที่ประชุมใหญ่ได้ทราบถึงผลประเมินตนเอง (ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพภายในแบบหนึ่ง

6. ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อมูลมาเขียนรายงานการประเมินตนเองระดับสถานศึกษาเสนอทุกคนในสถานศึกษา เพื่อให้เห็นภาพรวมของหน่วยงานของตน และเสนอหน่วยงานระดับสูง

7. ทุกคนระดมสมองทำแผนพัฒนาตนเองและงานที่ชัดเจนและเร่งแก้ไขวิธีทำงานของตนให้เห็นผลโดยเร็ว

8. ทำเช่นนี้ทุกภาคการศึกษา/ปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ไม่รู้จบ พัฒนาตนเองไปเรื่อย ๆ

ฮ็อพคินส์ (Hopkins. 1994) อาศัยข้อมูลจากงานวิจัยและประสบการณ์ของตนเอง สรุปว่าการประเมินเพื่อพัฒนาโรงเรียนหรือการประเมินคุณภาพภายในจะเกิดผลมากขึ้น ถ้าการประเมินนั้นอยู่บนพื้นฐานของหลักการต่อไปนี้

1. เป็นการประเมินที่เชื่อมโยงกับการทำงานของสถานศึกษา

2. ผู้มีส่วนร่วมในการประเมินต้องเข้าใจบทบาทการประเมินและกระบวนการประเมิน

3. การประเมินจะต้องได้รับการสนับสนุนจากภายนอก
4. เป็นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการรู้สึกเป็นเจ้าของ
5. เป็นการประเมินที่มีการใช้วิธีวิทยาการและจะต้องมีความตระหนักในการประเมิน

ประเมิน

สมาคมสถาบันพัฒนาและการวิจัยด้านการศึกษาในยุโรป หรือ CIDREE (Consortium of Institutions for Development and Research in Education in Europe) ได้วิเคราะห์โมเดลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ในประเทศยุโรป 7 ประเทศ แล้วสรุปเป็นหลักการร่วมของการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Guiding principles for school self-evaluation) (Saunders. 1999) ดังนี้

1. การประเมินตนเองของสถานศึกษา (School self-evaluation) มีลักษณะ
 - 1.1 เป็นเกณฑ์หนึ่งชีวิตถึงโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ
 - 1.2 เกี่ยวข้องกับคุณค่า (Values) คำถามเชิงจริยธรรม (Ethical questions)

และเทคนิควิธี (Techniques)

- 1.3 เป็นส่วนของการประเมินคุณภาพภายในของระบบการศึกษาของประเทศ
- 1.4 ช่วยเพิ่มความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับหน่วยประเมินหรือตัวแทนประเมินภายนอก

2. การประเมินตนเองของโรงเรียนสามารถ (School self-evaluation can)

2.1 ใช้วิธีการเชิงสร้างสรรค์และเชิงจินตนาการ การถ่ายภาพหรือการตรวจสอบ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และข้อมูลเชิงปริมาณ

2.2 เริ่มต้นด้วยจิตวิญญาณที่อยากรู้อยากเห็นหรือความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียน

2.3 ให้ความสนใจที่ลึกซึ้งกับสภาพความจริงที่เป็นอยู่ของสถานศึกษาหรือบอกจุดที่จะปฏิบัติและสิ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลง

3. การประเมินตนเองของสถานศึกษาควร (School self-evaluation should)

3.1 เป็นประชาธิปไตย (Democratic) สนับสนุนความเชื่อแบบประชาธิปไตย และการปฏิบัติที่มาจากการร่วมตกลง ร่วมมือกัน (Consultation & negotiation)

3.2 มีลักษณะรับผิดชอบ (Responsible) มีการเรียนรู้ ความสำเร็จและมีความสุขเกิดขึ้นกับนักเรียนทุกคน

3.3 เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

3.4 เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นกันเอง ความสัมพันธ์แบบเพื่อน (Critical friend)

3.5 อยู่บนพื้นฐานของความเชื่อถือ (Trust) การทำงานเป็นทีม (Teamwork)

ความเป็นเจ้าของ (Ownership) มีความสุข (Fun) มีจุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินงานที่ผู้สนับสนุนสถานศึกษาต้องเปิดใจกว้าง/ยอมรับการประเมินตนเองของสถานศึกษา การเสริมพลังของครูต้องมีความเชื่อและยอมรับนับถือซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและคณะทำงานมีหลักฐานและการทำงาน

เป็นทีม มีกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมรับผิดชอบ ร่วมเป็นเจ้าของ วัฒนธรรมการร่วมมือร่วมพลังทั้งสถานศึกษา ชื่นชม พิจารณาด้วยหลักจริยธรรมในกระบวนการประเมิน

วรภัทร ภูเจริญ (2544 : 91) ได้สรุปแนวคิดง่าย ๆ ในการประเมินภายใน ดังนี้ คือ

1. เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เพื่อจะได้ทราบขีดความสามารถในการตอบสนองของผู้เกี่ยวข้อง

2. เพื่อค้นหาปัญหาแต่เนิ่น ๆ จะได้แก้ไขทัน

3. เน้นปรัชญาการป้องกัน

4. ประเมินโดยผู้บริหาร บุคลากร ผู้เกี่ยวข้องับสถานศึกษาเอง

5. สอดคล้องกับการประเมินภายนอก

6. เน้นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคน

มีส่วนร่วม

สุวิมล ว่องวาณิช (2543 : 12) ได้กล่าวถึงมโนทัศน์ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในโดยสรุปไว้ดังนี้ คือ

1. เป็นการให้ข้อมูลที่ช่วยให้มีการปรับปรุงตนเองให้ทำงานได้ดีขึ้น

2. เป็นงานที่ต้องทำในวงจรการทำงานอยู่แล้ว ไม่ใช่การเพิ่มภาระ

3. เป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง

4. เป็นงานของทุกคน ไม่ใช่การสร้างผลงานทางวิชาการของใคร

5. เป็นงานที่ต้องทำด้วยใจเป็นกลาง สะท้อนผลตามความเป็นจริง

6. เป็นงานที่ทุกคนต้องทำด้วยความเต็มใจและอยากทำ

7. เป็นงานที่ต้องทำให้ถูกต้องตามหลักวิธีการ ผู้ทำต้องมีความรู้ในการประเมิน

8. เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันทำให้สำเร็จ

9. เป็นงานที่ต้องเอาผลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง

10. เป็นงานที่ต้องเผยแพร่ผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการ แนวคิดสำคัญในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็น การเน้นการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง เน้นการสร้าง ความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา หลักฐานข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ โดยเกิดจากความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายใน

การประเมินคุณภาพภายในจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับสภาพของการดำเนินงานในโรงเรียน ซึ่งควรมีลักษณะต่อไปนี้ (Saunders.1999);(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก)

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแกนหลักในการบริหารและดำเนินการร่วมกับทุกคนในโรงเรียน ช่วยผลักดันส่งเสริมและประสานงานกับบุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายนอก ภาวะผู้นำและความตระหนักของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบและเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ไม่ว่าใช้รูปแบบการประเมินภายใน แบบใดก็ตาม ถ้าจะทำให้สำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญเข้ามาบริหารจัดการ มีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นก่อกำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง

2. การทำงานเป็นทีม การประเมินผลภายในเป็นเรื่องของบุคคลทุกคนในสถานศึกษามีใช่เป็นเรื่องของใครคนใดคนหนึ่ง หรือของกลุ่มใด และมีใช่เป็นการดำเนินงานแบบต่างคนต่างทำ แต่เป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และมีความเชื่อมโยงระหว่างภารกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น ด้านวิชาการ ด้านบริหาร กิจกรรมนักเรียน ฯลฯ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ โดยจะต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วางแผนการทำงาน ออกแบบการประเมินตนเอง ช่วยกันทำงานและพัฒนาปรับปรุงเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3. การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ ทุกคนในสถานศึกษา โดยเฉพาะทีมปฏิบัติงานจะต้องมีความตระหนักและมองเห็นความสำคัญของการประเมินตนเองของสถานศึกษาว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน คุณภาพสถานศึกษา และคุณภาพของผู้เรียนทุกคนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจว่า การประเมินตนเองของสถานศึกษาคืองานในหน้าที่ไม่ใช่อะไรที่เพิ่มภาระงาน

4. การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการประเมินผลภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเป็นทีมนั้น จำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสานงานและกำกับ ติดตาม ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความมั่นใจในการดำเนินงาน จึงควรมอบหมายให้คณะกรรมการหรือคณะทีมงานเป็นตัวกลางในการประสานงาน ดำเนินงานให้เชื่อมโยงกัน

5. การวางแผนและการกำกับดูแล การดำเนินงานการประเมินผลภายใน จำเป็นต้องมีการวางแผนการกำกับดูแลที่เป็นระบบเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ควรมีการวางแผนกำกับดูแล จัดให้มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อบริหารความก้าวหน้าและช่วยกันพัฒนางานที่จะทำต่อไป

6. การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การดำเนินงานการประเมินผลภายใน นอกจากมีการทำงานเป็นทีมระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาแล้ว ควรมีการทำงานร่วมกับบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่กำกับดูแลในส่วนกลาง ผลจากการมีส่วนร่วมในการประเมินช่วยให้เกิด การเสริมพลังเป็นรายบุคคลในสถานศึกษาและชุมชน

7. การเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างการประเมินผลภายในและการประเมินภายนอกโดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักประเมินภายในและภายนอกควรอยู่บนฐานของการให้สารสนเทศแบบสองทิศทางที่เรียนรู้ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้การประเมินภายในและภายนอกควรจะเน้นในประเด็นที่สัมพันธ์กันและเกี่ยวข้องกัน

เอกสารของ OFSTED (The Office for Standards in Education) ซึ่งแปลโดย ทศนีย์ สหวัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ข : 96-97) สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำให้สถานศึกษาเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นมีดังนี้

1. ความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งของครูใหญ่
2. การจัดการอย่างจริงจังของบุคลากรระดับสูง
3. ความชัดเจนของแผนปฏิบัติการ
4. ความตั้งใจจริงของครูในการปรับปรุงข้อบกพร่อง
5. การสื่อสารที่ดีระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง
6. ความสำเร็จในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
7. การพัฒนาแผนสำหรับหลักสูตรแห่งชาติและโครงการตามรายวิชา
8. การบริหารการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้เอกสารของ OFSTED ยังสรุปถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าของโรงเรียน ได้แก่

1. ผู้นำไม่มีประสิทธิภาพ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรภายในไม่ดี
3. แผนปฏิบัติงานไม่มีคุณภาพ
4. การขาดการสนับสนุนช่วยเหลือ
5. การถูกตรวจสอบมากเกินไปจากหน่วยงานระดับท้องถิ่น
6. ข้อเสนอในการปรับปรุงหรือปิดโรงเรียน ซึ่งค่อนข้างสอดคล้องกับที่

Sanders (1999) กล่าวว่า การประเมินผลในโรงเรียนขนาดเล็กมักจะมีปัญหา ต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพในการประเมิน ครูอาจารย์ขาดการฝึกอบรมด้านการประเมินผล
2. มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาที่ใช้ในการประเมินที่เป็นทางการ (Formal evaluation)
3. ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานมีน้อยมากหรือไม่มีเลย ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน หรืองบประมาณในการประเมิน

เมื่อประมวลสาระทั้งหมดแล้ว สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการประเมินผลภายในน่าจะขึ้นอยู่กับตัวแปรต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร
2. ความสามารถของบุคลากรภายใน
3. การร่วมกันทำงานเป็นทีม
4. ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน
5. เวลาที่ใช้ในการประเมิน

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยทั้งหมดนี้จะเห็นว่าเกี่ยวข้องกับความสามารถของผู้บริหารทุกปัจจัย

4. บทบาทของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษาในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

สำหรับบทบาทของผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษา ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา สรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก)

4.1 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา และดูแลให้การประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม บทบาทของผู้บริหารนั้นจะต้องเป็นผู้นำ/แกนหลักในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานสามารถจำแนกออกเป็น 3 ช่วงของการดำเนินงาน ดังนี้

ช่วงที่ 1 การเตรียมการ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการขับเคลื่อนให้การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า และพัฒนาตนเองให้มีความรู้และความเข้าใจ มีวิสัยทัศน์เห็นความสำคัญและเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา พัฒนาตนเองเกี่ยวกับภาวะผู้นำทั้งในด้านการบริหาร และทางด้านวิชาการ เพื่อให้ตนเองสามารถทำหน้าที่ผู้นำในการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัดเจน เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา และการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษา เช่น การประชุมชี้แจง ทัศนศึกษา ดูงาน เชิญวิทยากรมาบรรยาย

3. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประกันคุณภาพภายนอกแก่บุคลากร เริ่มตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระยะสั้นและระยะยาว การพัฒนาสถานศึกษาตามแผน การประเมินตนเอง

4. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพการศึกษา ถือว่าเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนทั้งในและนอกสถานศึกษาจึงต้องกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยคณะกรรมการจะมีหน้าที่คอยกำกับดูแล ประสานงาน ติดตาม ช่วยเหลือและสนับสนุนให้กระบวนการดำเนินงานพัฒนาอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

5. ผู้บริหารจะต้องเตรียมการวางแผนและจัดทำข้อมูลสารสนเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอกด้วย

ช่วงที่ 2 การดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนใหญ่ผู้บริหารนำวงจรการบริหาร PDCA มาใช้ในการดำเนินการ คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข ผู้บริหารมีบทบาทดังนี้

1. การวางแผน (Plan : P) ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและชุมชน ที่มีต่อสถานศึกษา และศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ศักยภาพของสถานศึกษาก่อนที่จะมาร่วมกันกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของสถานศึกษา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย และกำหนดภารกิจของสถานศึกษา จัดทำแผนการพัฒนาคูณภาพการศึกษาระยะยาว ได้แก่ ธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคูณภาพการศึกษา และจัดทำแผนการพัฒนาคูณภาพการศึกษาระยะสั้น ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ลงนามและรับรองแผนการดำเนินการที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

2. การปฏิบัติตามแผน (Do : D) ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการ ส่งเสริมสนับสนุน ควบคุม กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำ และอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน และรับผิดชอบแผนงาน และโครงการให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ แผนงาน/โครงการเกี่ยวกับด้านบริหาร และด้านบุคลากรผู้บริหารจำเป็นต้องดำเนินการเอง

3. การตรวจสอบและประเมินผล (Check : C) เมื่อบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ ผู้บริหารจะต้องคอยตรวจสอบติดตามตลอดเวลาดั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ จนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินการ ผู้บริหารทำหน้าที่เป็นแกนนำในการกำหนดบทบาทหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ กำหนดกรอบการประเมินตนเอง การสร้างเครื่องมือในการประเมินการดำเนินการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล และตั้งคณะกรรมการในการเขียนรายงานการประเมินตนเอง

4. การปรับปรุงแก้ไข (Act หรือ Action : A) เมื่อสถานศึกษาได้ประเมินตนเองแล้วผู้บริหารจะต้องนำผลการประเมินนั้นไปวางแผน/กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคูณภาพการศึกษาในปีต่อไป

ช่วงที่ 3 การประเมินคุณภาพภายนอก ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการประเมินคุณภาพภายนอกดังนี้

1. เป็นแกนนำในการเตรียมการหรือวางแผน เพื่อให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการ การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศ การเขียนรายงานประเมินตนเอง ผู้บริหารจะต้องชี้แจงให้บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและเข้าใจถึงความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอกและขั้นตอนการประเมิน

2. เป็นผู้ประสานงาน อำนวยความสะดวกแก่ผู้ประเมินภายนอกในระหว่างตรวจเยี่ยม

3. เป็นผู้คอยชี้แจงทำความเข้าใจหรือให้ข้อมูลสารสนเทศ เพิ่มเติมให้แก่ คณะผู้ประเมินภายนอกในระหว่างที่ผู้ประเมินนำเสนอผลการประเมินด้วยวาจา

4. เป็นผู้ตรวจสอบและลงนามรับทราบในรายงานการประเมินของคณะผู้ ประเมินและนำผลการประเมินนั้นไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

4.2 บทบาทของคณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา

คณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา นับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาในทุกขั้นตอน ทั้งเป็นผู้วางแผนและปฏิบัติ โดยแบ่งบทบาทออกเป็น 3 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 การเตรียมการ คณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษามีบทบาทในการ เตรียมการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา เกิดความตระหนัก ความสำคัญและความจำเป็น มีเจตคติที่ดีต่อการ ประกันคุณภาพการศึกษา

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา บทบาทหน้าที่ของตนเอง

3. ร่วมกับผู้บริหารเตรียมการวางแผนและจัดทำระบบสารสนเทศภายใน สถานศึกษา เช่น ข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนรายบุคคล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการ สอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ หรือข้อมูลสารสนเทศในด้านต่าง ๆ ของ สถานศึกษาเพื่อใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ช่วงที่ 2 การดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน บทบาทของคณะ ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษามีดังนี้

1. การวางแผน (Plan : P) ผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย ภารกิจ โครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา ในแต่ละปีการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาทั้งระยะยาวและระยะสั้นร่วมกันกับผู้บริหาร กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ โครงการ/กิจกรรม

2. การปฏิบัติตามแผน (Do : D) คณะครูและบุคลากรภายใน สถานศึกษาดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ประสานความร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย มี การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3. การตรวจสอบและประเมินผล (Check : C) เมื่อนำแผน/ โครงการ/ กิจกรรมไปดำเนินการ จะต้องมีการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง โดยคณะครู และบุคลากรร่วมกับผู้บริหารกำหนดกรอบการประเมินตนเอง สร้างเครื่องมือการประเมิน และ ประเมินตนเองตามกรอบที่กำหนดไว้ แล้วนำข้อมูลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลการ

ดำเนินงาน คณะกรรมการร่วมกันเขียนรายงานการประเมินตนเองตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละแผน/โครงการ/กิจกรรม

4. การปรับปรุงแก้ไข (Act หรือ Action : A) คณะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในแต่ละแผน/โครงการ/กิจกรรมจะต้องนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขพัฒนาและวางแผนการปฏิบัติงานต่อไป

ช่วงที่ 3 การประเมินคุณภาพภายนอก คณะครูและบุคลากรร่วมกันทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ประเมินภายนอกได้ศึกษาสภาพการดำเนินงาน พร้อมทั้งจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ให้ความร่วมมือแก่ผู้ประเมินในระหว่างการตรวจเยี่ยมเป็นอย่างดี

4.3 บทบาทของกรรมการสถานศึกษา

การที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 40 ไว้โดยเฉพาะแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความจำเป็นและความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะ การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ย่อมจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเสมือนผู้แทนของท้องถิ่นย่อมต้องมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยจะเป็นกลไกเชื่อมโยงนโยบายของรัฐให้เข้ากับชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่ ความเป็นพลเมืองดี เป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิต เป็นพื้นฐานอาชีวศึกษาและเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นคือ นำไปสู่ เก่ง ดี มีความสุขของผู้เรียน การมีคณะกรรมการสถานศึกษายังสะท้อนหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา (All for education) ดังนั้น บทบาท อำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาจะมีมากขึ้นกว่าเดิมมาก เพราะ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ทำหน้าที่ทั้งกำกับและส่งเสริมสนับสนุน โรงเรียน ซึ่งจะมีการกำหนดรายละเอียดในกฎกระทรวงต่อไป

องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาตามมาตรา 40 กำหนดไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วยผู้แทนและผู้ทรงคุณวุฒิหลายฝ่ายได้แก่

1. ผู้แทนผู้ปกครอง
2. ผู้แทนครู
3. ผู้แทนองค์กรชุมชน
4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา
6. ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และ/หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่
7. ผู้ทรงคุณวุฒิ
8. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุน ร่วมตัดสินใจวินิจฉัยให้ความเห็นชอบในการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาเป็นแกนนำประสานความร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ตลอดจนการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินกิจกรรมตามแผนการประเมินตนเองของสถานศึกษา รวมทั้งการตรวจสอบและรับทราบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่คณะผู้ประเมินภายนอกเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง

4.4 บทบาทของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาว่าต้องการให้บุตรหลานของตนเข้ารับการศึกษาแล้วมีคุณลักษณะอย่างไร ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในส่วนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินกิจกรรมตามแผนการประเมินตนเองของสถานศึกษา การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของนักเรียนในสถานศึกษา รวมทั้งรับทราบผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่คณะผู้ประเมินภายนอกเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของบุตรหลานของตน

4.5 บทบาทของชุมชน

ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา โดยเฉพาะแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนรวมทั้งรับทราบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา การปรับปรุงและการพัฒนาสถานศึกษา การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา จะทำให้ชุมชนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษาและมองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของตนเอง พร้อมกันนั้นสถานศึกษาก็จะได้รับความช่วยเหลือ ทั้งร่างกายและทุนทรัพย์จากคนในชุมชน อันก่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอีกด้วย (กอบเกียรติ เจริญพานิช, 2540) นอกจากนี้ บุคลากรในชุมชนยังมีหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่คณะผู้ประเมินภายนอกเกี่ยวกับชุมชนและความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

5. ระบบ รูปแบบ ขั้นตอนการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 16) ได้กำหนดแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้สถานศึกษานำไปดำเนินการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ขั้นตอนของกิจกรรม มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality control) แนวทางที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการคือ

1. เตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยพัฒนาบุคลากรทุกคนให้เห็นความสำคัญและมีเจตนาที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก เช่น การประชุมชี้แจง การพาไปศึกษาดูงาน และเชิญวิทยากรมาบรรยาย เป็นต้น

2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพการศึกษา ถือว่าเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนทั้งในและนอกสถานศึกษา จึงต้องกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยคณะกรรมการจะมีหน้าที่คอยกำกับดูแล ประสานงาน ติดตาม ช่วยเหลือและสนับสนุนให้กระบวนการดำเนินงานพัฒนาอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

3. วางแผนจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาทั้งข้อมูลเชิงกายภาพ ได้แก่ ข้อมูลจำนวนอาคารสถานที่ ข้อมูลจำนวนบุคลากร เป็นต้น และข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ จุดเด่น จุดด้อย หรือจุดที่ควรปรับปรุงของสถานศึกษา ข้อมูลสถิติเป็นรายบุคคล ฯลฯ ที่จะนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

4. กำหนดมาตรฐานสถานศึกษา โดยกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และสอดคล้องกับสถานศึกษาด้านสังกัด

5. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยสำรวจความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และชุมชนที่มีต่อสถานศึกษา และศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ศักยภาพของสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของสถานศึกษา แล้วร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย และกำหนดภารกิจของสถานศึกษา และจัดเป็นแผนพัฒนาคุณภาพระยะยาว ได้แก่ ธรรมนูญโรงเรียน หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนระยะสั้น ได้แก่ แผนปฏิบัติงานประจำปี โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ลงนามรับรองแผนดังกล่าว

6. ดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ เพื่อพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามแผนฯ ได้แก่ กิจกรรมตามหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและการปรับปรุงโรงเรียน (Quality audit & School improvement) มีขั้นตอนดำเนินงาน 2 ลักษณะ คือ

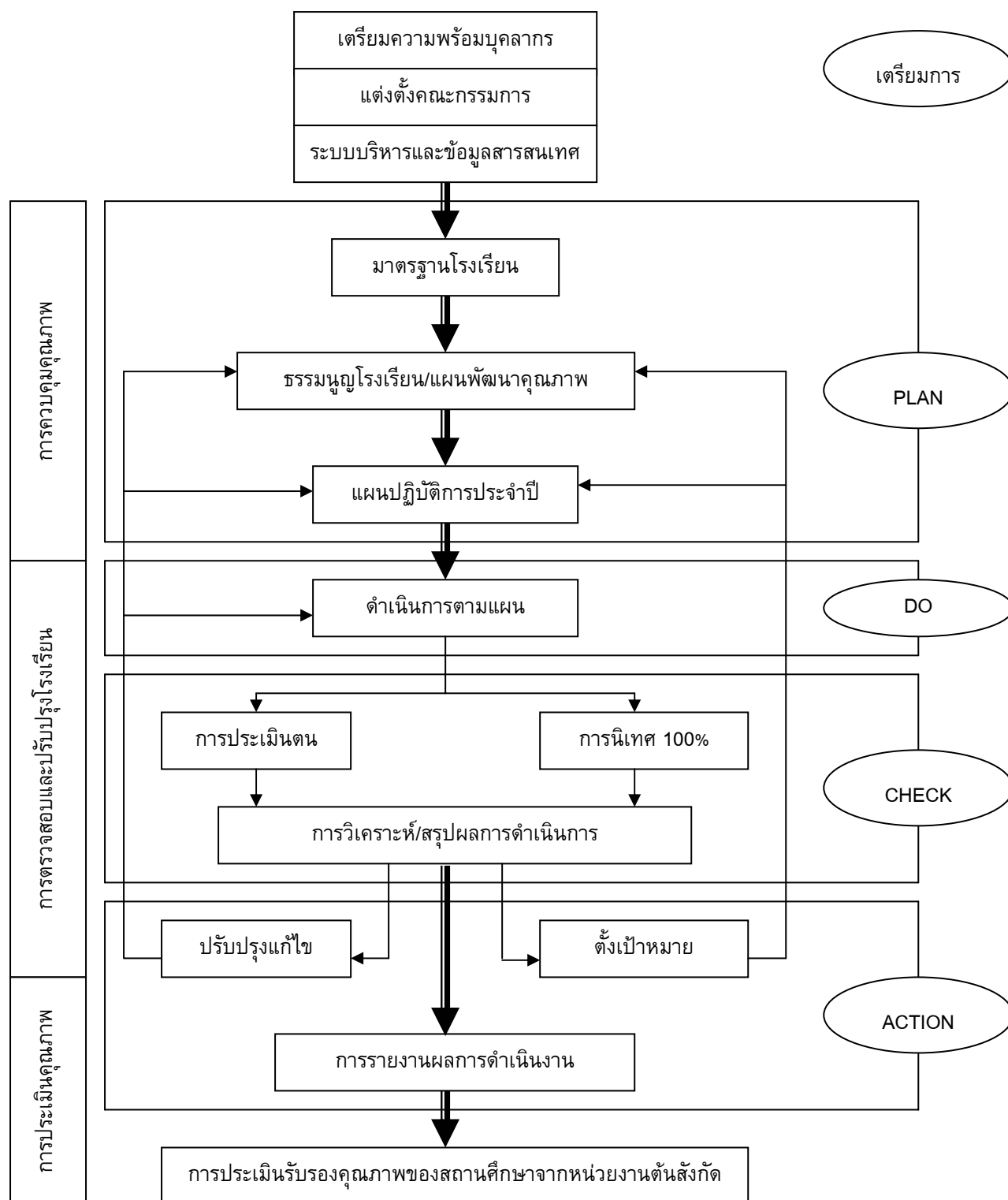
1. การตรวจสอบภายใน เป็นกระบวนการที่ให้สถานศึกษาตรวจสอบหรือประเมินการทำงานของสถานศึกษาเอง โดยครอบคลุมเป้าหมาย จุดเน้น และภารกิจงานทั้งหมดตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นการประเมินตนเอง

2. การตรวจสอบภายนอก เป็นกระบวนการตรวจสอบและการสนับสนุนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยการตรวจสอบการดำเนินงานภายในของสถานศึกษาจากบุคคลภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารระดับเหนือกว่าสถานศึกษา ศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ ชุมชนและผู้ปกครอง เป็นต้น โดยวิธีการที่นิยมใช้การตรวจสอบภายนอก คือ การนิเทศ 100% หลังจากการนิเทศจากบุคคลภายในสถานศึกษาก็นำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไข และรับการช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

หลังจากตรวจสอบภายในและตรวจสอบภายนอกแล้ว สถานศึกษาต้องวิเคราะห์/สังเคราะห์ และเสนอรายงานประจำปีสรุปการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนให้ทราบ สถานศึกษานำผลการดำเนินงานที่ได้ไปใช้ในการวางแผน/กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปรับปรุงแผนงาน/โครงการนั้นให้ประสบความสำเร็จต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพการศึกษา (Quality assessment) เป็นการดำเนินงานในระดับกรม จังหวัด และอำเภอ ร่วมกันดำเนินคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดตามกรอบมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ เพื่อทำการรับรองและจัดลำดับคุณภาพของสถานศึกษาและติดตามความก้าวหน้าของคุณภาพสถานศึกษาในภาพรวมของประเทศ จังหวัด และอำเภอ

การดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สอดคล้องกระบวนการบริหารของสถานศึกษา โดยการนำวงจรการบริหารงาน PDCA ประกอบด้วยขั้นตอน การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการปรับปรุงพัฒนา (Action) ดังภาพประกอบ 2

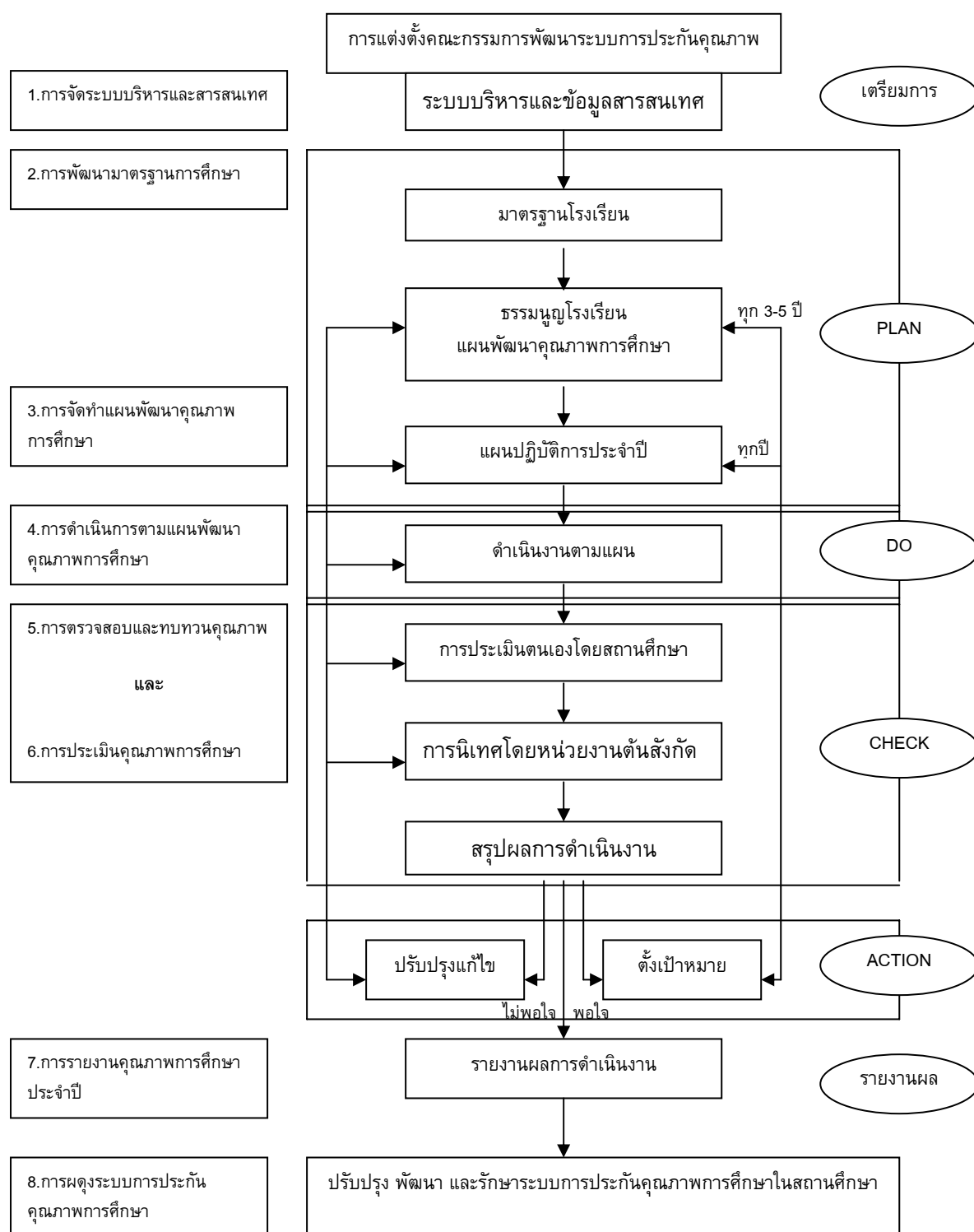
ภาพประกอบ 2 แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร

ที่มา : คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2546). เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงาน. หน้า 20.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 วรรคสอง ได้บัญญัติให้มีการกำหนดระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา โดยต้องกำหนดเป็นกฎกระทรวง ศึกษาธิการ ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถดำเนินการเรื่องระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นเอกภาพในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการจึงมีประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ มีสาระสำคัญโดยสรุป 8 ประการ คือ

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทำหน้าที่กำหนดแนวทางวิธีการดำเนินการ กำกับ ติดตาม ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน เสนอแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รวมทั้งการให้มีระบบสารสนเทศที่มี ข้อมูลเพียงพอต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา ให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานระดับสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยมีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นอย่างเป็นระบบ กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลัก วิชาการ ผลการวิจัย ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ มีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ กำหนดบทบาท ผู้ที่เกี่ยวข้อง และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยนำแผนไปสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม และมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และ เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และเป็นไปตามสภาพความเป็นจริง ผลการตรวจสอบนำไป ปรับปรุง คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา โดยจัดให้ผู้เรียนทุกคนทุกระดับช่วงชั้นของ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลักและคุณลักษณะที่สำคัญ ด้วยเครื่องมือมาตรฐาน
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายในแผน และผลการประเมินตามข้อ (6) เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน
8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดทำการ ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา นอกจากนี้ให้หน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษาทำการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพ สถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี

เมื่อเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการแล้ว จะเห็นได้ว่า สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ ดังภาพประกอบการเปรียบเทียบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษาประกาศของ
กระทรวงศึกษาธิการ

ที่มา : คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2546). เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.หน้า 23.

ในประเทศอังกฤษกำลังเน้นนโยบายการส่งเสริมให้สถานศึกษามีความรับผิดชอบหรือใช้ความสามารถของสถานศึกษาเองในเรื่องการทำการประเมินและให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยสถานศึกษาเอง มีรูปแบบการประเมินตนเองของสถานศึกษาสำหรับประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นขั้นตอนตามที่เสนอโดย DfEE (Department for Education Employment) ประกอบด้วยวงจร 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติ (Performance) หน้าที่หรืองานของครูและการบริหารจัดการ
2. การเปรียบเทียบกับสถานศึกษาอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน
3. การจัดตั้ง/กำหนดเป้าหมายที่อิงสถานศึกษาของตนโดยเน้นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
4. การพัฒนาแผนงานแล้วนำสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
5. การประเมินสิ่งที่ปฏิบัติและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

รูปแบบการประเมินตนเองของสถานศึกษาสำหรับประเทศอังกฤษ มีจุดแข็งหลายอย่าง เช่น เน้นคุณลักษณะที่เป็นเครื่องมือ เน้นการปฏิบัติ มีหลักการและการจัดการบริหาร แต่ส่วนที่เป็นจุดอ่อน คือขาดจริยธรรม จิตใจ วิธีการที่เป็นแบบประชาธิปไตย (Saunders. 1999) ชัดเจน เป็นการมีส่วนร่วมตลอดทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การตั้งวัตถุประสงค์จนถึงการเผยแพร่ผลการประเมิน

ฮ่องกง (Hong Kong) (<http://www.ed.gov.hk/qai/qai-c.htm.2001>) เป็นประเทศหนึ่งที่มีการประเมินตนเองของสถานศึกษา ซึ่งการประเมินตนเองของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีระบบโดยสถานศึกษาทำการทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาสถานศึกษาด้วยสถานศึกษาเองและพัฒนาให้ดีกว่าเดิม เป็นผลให้นักเรียนในสถานศึกษามีคุณภาพ สถานศึกษามีพันธภาวะ (Accountability) การประเมินตนเองของสถานศึกษาจะอยู่ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีกรอบแนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเป็นรูปพีระมิด ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

1. เป้าหมายของสถานศึกษา
2. ตัวบ่งชี้ปฏิบัติงาน
3. การตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินตนเองของสถานศึกษา
4. พันธภาวะ

การประเมินตนเองของสถานศึกษาในประเทศฮ่องกงมีลักษณะสำคัญคือ เป็นหัวใจสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกุญแจสำคัญสำหรับการพัฒนาสถานศึกษา เป็นส่วนที่อยู่ในวงจรการพัฒนาสถานศึกษาและเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยแนวคิดการประเมินตนเองของสถานศึกษาพิจารณาแยกใน 2 หลักใหญ่ คือ

1. หลักการโดยทั่วไปมีดังนี้ คือการประเมินตนเองของสถานศึกษาควรนำไปใช้ในกระบวนการทั้งหมดของสถานศึกษา (Whole school process) ควรใช้การตัดสินใจจากกลุ่มหรือ

คณะทำงานเพื่อช่วยให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงและรู้สึกเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง ควรมีการพัฒนากระบวนการวางแผน กระบวนการประเมินตนเองต้องสามารถจัดการได้ การประเมินตนเองของสถานศึกษาควรรวมเข้าไปในกระบวนการบริหารจัดการของโรงเรียนด้วย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด และ การประเมินตนเองของสถานศึกษาควรพัฒนาหรือใช้มาตรฐานตัวบ่งชี้ให้สอดคล้องกับการตรวจสอบจากภายนอก (การประเมินภายนอก) ซึ่งจะให้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

2. บรรยากาศของการประเมินตนเองของสถานศึกษา คือ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ก) การประกันคุณภาพภายในไม่ใช่เรื่องใหม่และจะต้องไม่แปลกแยกจากการทำงานตามปกติของสถานศึกษา แต่จะเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิด ร่วมทำ รวมทั้งจะต้องปฏิบัติงานเป็นทีม โดยบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามและกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานทั้งหมด ดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

1.1.1 การสร้างความตระหนักของบุคลากร

1.1.2 การพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ

2. การดำเนินการ

2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน

2.1.1 กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา

2.1.2 จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย

2.1.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงาน

2.1.4 กำหนดระยะเวลา

2.1.5 กำหนดงบประมาณ

2.1.6 กำหนดผู้รับผิดชอบ

2.2 การดำเนินการตามแผน

2.2.1 การส่งเสริม สนับสนุน

2.2.2 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร

2.2.3 การนิเทศ ติดตาม กำกับ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล

- 2.3.1 วางกรอบการประเมินผล
- 2.3.2 จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือประเมินผล
- 2.3.3 การจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมาย
- 2.3.4 การตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมินผล

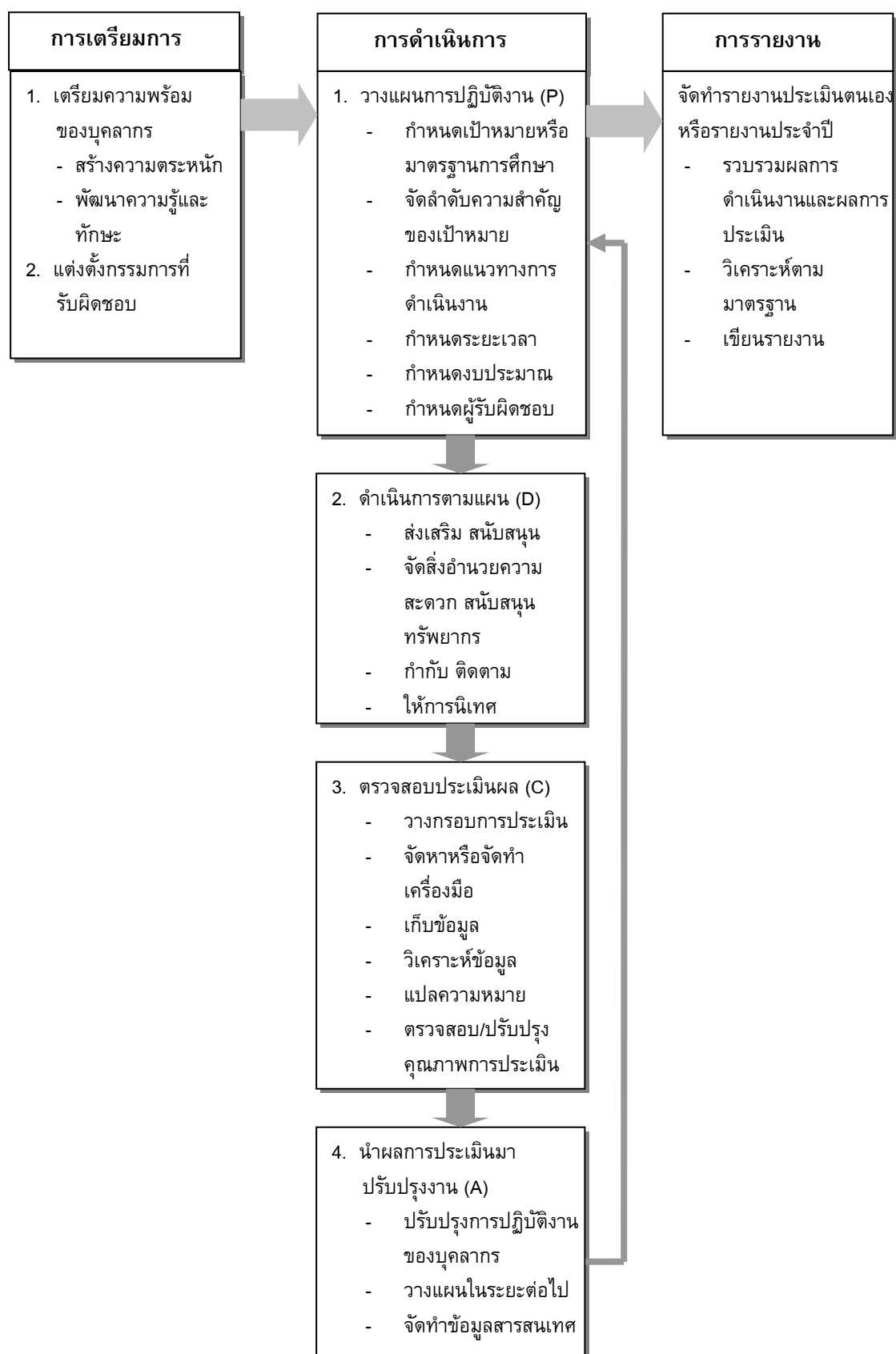
2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

- 2.4.1 ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 2.4.2 นำผลการประเมินมาวางแผนต่อไป
- 2.4.3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

3. การรายงาน

3.1 การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

- 3.1.1 รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน
- 3.1.2 การวิเคราะห์ผลตามมาตรฐานการศึกษา
- 3.1.3 การเขียนรายงานการประเมินตนเอง

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ที่มา : คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน.(2543ก). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา:เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี. หน้า 13.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544) กล่าวว่า การประเมินตนเองของโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบจากภายนอกและนิเทศการศึกษา เพื่อให้การประเมินตนเองดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนจึงต้องมีระบบการประเมินตนเอง โดยมีแนวดำเนินการ ตามลำดับดังนี้

1. ขั้นการสร้างความรู้ความตระหนัก

1.1 สสำรวจการรับรู้เกี่ยวกับการประเมินตนเองของบุคลากรทุกคนเกี่ยวกับการประเมินตนเอง

1.2 สร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยการจัดประชุมชี้แจงบุคลากรในโรงเรียน

1.3 เสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินตนเอง โดยให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคน ทดลองประเมินตนเอง หรือกลุ่มงาน

2. ขั้นการเตรียมความพร้อม ดำเนินการได้ดังนี้

2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของบุคลากร เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ ประสิทธิภาพ ความรู้ ความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินตนเอง

2.2 กำหนดรูปแบบและวิธีการเสริมสร้างความรู้ให้แก่บุคลากร โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดประชุมอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ จัดทำเอกสารให้ศึกษา การศึกษาดูงาน

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภารกิจของโรงเรียนกับมาตรฐานการศึกษา และธรรมนูญโรงเรียน

3. ขั้นการวางแผนการประเมินตนเอง

3.1 กำหนดกรอบการประเมินตนเอง โรงเรียนสามารถกำหนดได้ ดังนี้

- ศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงเรียน เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป นโยบายของโรงเรียน ธรรมนูญโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี การจัดสรรทรัพยากร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จุดเด่น จุดด้อยของโรงเรียน

- ทำความเข้าใจกับบุคลากรของโรงเรียนเกี่ยวกับเหตุผลความจำเป็นในการประเมินตนเอง

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินตนเอง

3.2 กำหนดกระบวนการ/วิธีการประเมินตนเอง โรงเรียนควร กำหนดแหล่งข้อมูล วิธีการเก็บ เครื่องมือที่ใช้ ระบบการจัดเก็บข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งตัวผู้รับผิดชอบงานแต่ละด้าน

3.3 กำหนดเกณฑ์ในการประเมินตนเอง และแจ้งเกณฑ์การประเมินให้กับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบร่วมกัน

3.4 การกำหนดผู้ประเมินและบทบาทหน้าที่ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินตนเอง เพื่อทำหน้าที่ดูแล ติดตาม ตรวจสอบการประเมินและผลการประเมินประกอบด้วย ผู้บริหาร/ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ กรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชนและนักเรียน

3.5 การกำหนดระยะเวลาและแผนติดตามกำกับ

4. ขั้นการลงมือประเมินตนเอง

4.1 ผู้ประเมินตามที่ได้รับมอบ จะต้องเป็นผู้สร้างเครื่องมือสำหรับการประเมินตนเอง โดยกำหนดชนิดเครื่องมือ โครงสร้างและรายการประเมินย่อยของเครื่องมือ มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 วิเคราะห์ข้อมูล

4.4 สรุปผลการประเมินตามลำดับ

5. การเขียนรายงานและการเผยแพร่

5.1 กำหนดกลุ่มเป้าหมายการรายงาน

- ผู้เรียนและผู้ปกครอง
- กรรมการสถานศึกษาและชุมชน
- ครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.2 กำหนดรูปแบบของรายงาน

- ให้ข้อมูลสารสนเทศด้านแผนงาน/โครงการที่สรุปถึงภูมิหลังของโครงการ ลักษณะการประเมิน ผลการประเมิน การสรุปและข้อเสนอแนะ

5.3 กำหนดเค้าโครงของรายงาน

- ข้อมูลทั่วไป
- สภาพและผลการดำเนินงานตามพันธกิจที่กำหนดในธรรมนูญโรงเรียน
- นโยบาย เป้าหมาย มาตรการ ยุทธศาสตร์ แผนงาน งาน/โครงการ

5.4 การรวบรวมข้อมูล

- ข้อมูลทั่วไป
- ข้อมูลที่แสดงถึงสภาพและผลการดำเนินงาน

5.5 วิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

- นำข้อมูลจากการจัดเก็บรวบรวม มาวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลในการนำเสนอเป็นสารสนเทศ

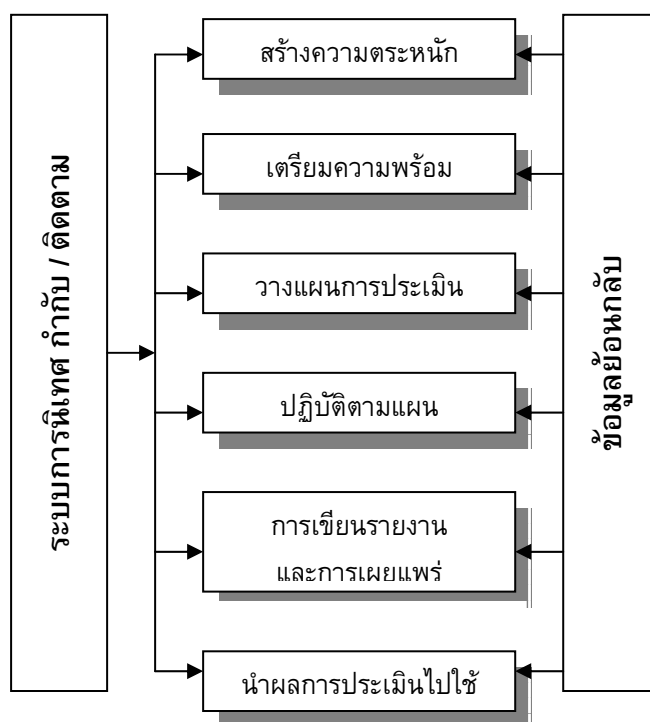
5.6 การนำเสนอข้อมูล

- จัดทำรายงานให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
- เสนอคณะผู้บริหารพิจารณาก่อนเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมาย

5.7 การเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมาย

6. การนำผลการประเมินไปใช้

โรงเรียนจำเป็นต้องนำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในปีต่อไป และยังสามารถนำผล การประเมินตนเองที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขระบบการประเมินตนเองให้ ความถูกต้องชัดเจน เป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ภาพประกอบ 5 ระบบการประเมินตนเอง

ที่มา : คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน.(2544). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา:ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เล่ม 5). กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว. หน้า 31.

กรมสามัญศึกษา (2543ข) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่จะสร้างความมั่นใจให้ทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรของสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมเชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม กระบวนการในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ควรจะมีขั้นตอนหรือแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมและกระทรวงฯ ซึ่งโครงสร้างของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าวจะมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา 2) การตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และ 3) การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งในที่นี้ได้เสนอแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไว้ 6 ขั้นตอน ที่สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา คือ

1. การศึกษาและการเตรียมการ

1.1 ตั้งคณะทำงานศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

- สถานศึกษาจะต้องคัดสรรครูหรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เสียสละ ท้วมเททั้งร่างกาย แรงใจ ตั้งเป็นคณะทำงานที่จะบุกเบิกในเรื่องการประกันคุณภาพ

- หน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการชุดนี้คือ ศึกษาแนวคิด รูปแบบวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สร้างสื่อ เอกสาร/คู่มือ/เครื่องมือ

1.2 การให้การศึกษาแก่ครูและบุคลากร เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจและการยอมรับ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ควรใช้ยุทธศาสตร์หรือกลวิธีในการให้การศึกษาอย่างหลากหลาย เช่น การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ การประชุมชี้แจงและให้การศึกษาด้วยตนเอง การประชุมสัมมนา และการฝึกอบรม

1.3 การตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

- ตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

- จัดประชุมเพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

- ปรับปรุงและจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หลังจากผ่านความเห็นชอบของทุกคน

- เผยแพร่และสร้างความผูกพันในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

- พิจารณามาตรฐานและตัวชี้วัด รวมทั้งการกำหนดเกณฑ์คุณภาพ
- ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
- จัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษา
- จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
- กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพ

การศึกษา

2.2.1 การวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ

- ตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบสารสนเทศ
- พัฒนาคณะกรรมการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดวัตถุประสงค์
- เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ และวัสดุ

อุปกรณ์

- กำหนดแผนหรือกิจกรรม และปฏิทินปฏิบัติงาน

2.2.2 การออกแบบระบบสารสนเทศ

- ควรเป็นไปตามความต้องการ ตามวัตถุประสงค์ คือ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- ควรคำนึงถึงความพร้อมในการดำเนินการจัดเก็บ การใช้ การให้บริการ

2.3 การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา

- ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา
- ตั้งคณะทำงานยกร่างธรรมนูญสถานศึกษา
- เขียนธรรมนูญสถานศึกษา
- เสนอร่างธรรมนูญสถานศึกษาต่อบุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อประชุมพิจารณา
- เมื่อคณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบ ผู้ที่เกี่ยวข้องลงนามให้ประกาศใช้ธรรมนูญสถานศึกษา

2.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

- ตั้งคณะทำงานพิจารณากรอบแผนงาน/โครงการของสถานศึกษา
- จัดประชุมพิจารณากรอบแผนงาน/โครงการและงบประมาณของสถานศึกษา
- ให้ทุกฝ่าย/หมวด/งานร่วมกันวางแผนปฏิบัติการของฝ่าย/หมวด/งานของตน
- จัดประชุมชี้แจงและพิจารณาแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- ปรับปรุงและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา
- ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

2.5 การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

- ตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
- ประชุมพิจารณาร่างฯ
- ปรับปรุงและจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

3. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

3.1 ทบทวนแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

- มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา
- ธรรมนูญสถานศึกษา

- แผนปฏิบัติการประจำปี
- มาตรฐานการปฏิบัติงาน

3.2 พัฒนาบุคลากร

- ความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา
- จิตสำนึก ความรู้สึกที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษา
- การทำงานเป็นทีม
- การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานและการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน
- ระบบการทำงานที่มีคุณภาพ
- ภาวะผู้นำเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
- การพัฒนาตนเอง

3.3 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก

- เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์
- นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา
- แหล่ง/ศูนย์บริการทางวิชาการ
- ระบบข้อมูล สารสนเทศ
- อาคารสถานที่ ห้องประชุม
- บรรยากาศ สภาพแวดล้อม
- งบประมาณ

3.4 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

- กำหนดนโยบาย
- กำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงาน
- กำหนดระบบ/มาตรการควบคุมการปฏิบัติงาน เช่น การประชุม

รายงาน

- กำหนดระบบการตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานของบุคลากร

- กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน

3.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล

- สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลของสถานศึกษา

- การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผน และดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

- การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ทั้งระดับรายบุคคล ราย กลุ่ม/ทีมงาน รายหมวด/งาน หรือฝ่าย และรายมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

- การให้ข้อมูลป้อนกลับ การสร้างขวัญกำลังใจ และการปรับปรุง/พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

4. การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4.1 ขั้นเตรียมการ

- ตั้งคณะกรรมการประเมิน
- ประชุมวางแผนกำหนดแนวทางการตรวจสอบทบทวน
- จัดทำคู่มือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
- กำหนดตารางการปฏิบัติงานตรวจสอบทบทวน
- ชี้แจงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อรับการประเมิน

4.2 ขั้นปฏิบัติการ

- ดำเนินการประเมินตามคู่มือดำเนินการ
- วิเคราะห์แปลผลข้อมูลตามคู่มือ
- จัดทำฐานข้อมูลตามตัวบ่งชี้ทุกมาตรฐาน

4.3 ขั้นสรุป

- จัดประชุมกรรมการประเมินเพื่อสรุปผล
- จัดทำรายงานการตรวจสอบทบทวน
- นำเสนอรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

4.4 รายงาน

- จัดทำแผนการรายงาน
- เลือก/จัดทำแบบฟอร์ม
- จัดทำรายงาน
- เสนอรายงาน

5. การพัฒนา และการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา

5.1 คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาและตัดสินใจพัฒนามาตรฐาน

สถานศึกษา

5.2 คณะกรรมการสถานศึกษาประชุมชี้แจงครู และบุคลากรของสถานศึกษา

เพื่อสร้างความเข้าใจ

5.3 สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษา

5.4 วางแผนดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

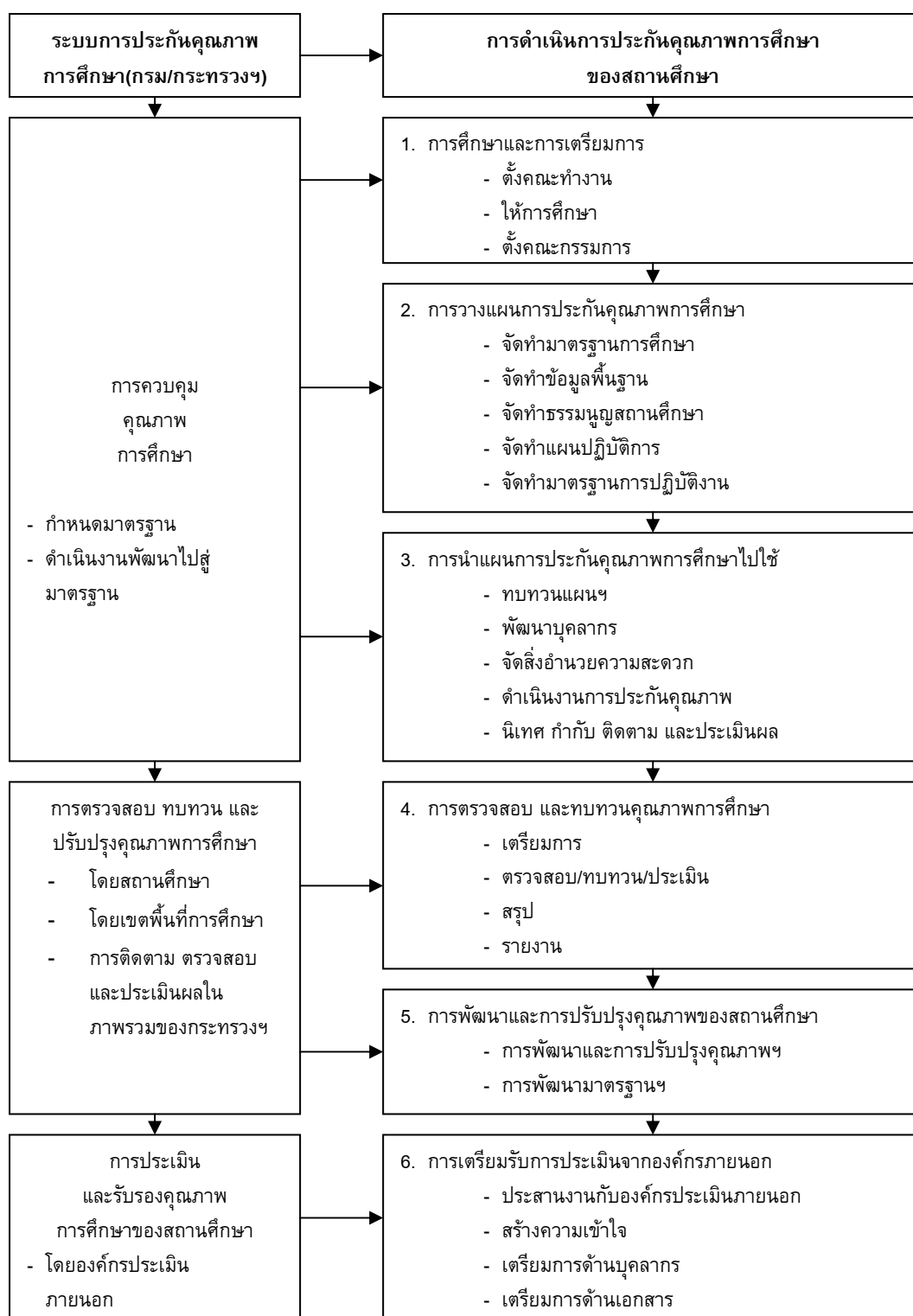
6. การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

6.1 การประสานงานกับองค์กรประเมินภายนอก

6.2 การสร้างความเข้าใจให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

6.3 การเตรียมการด้านบุคลากร

6.4 การเตรียมการด้านเอกสาร รายงาน สื่อ อุปกรณ์

ภาพประกอบ 6 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ที่มา : กรมสามัญศึกษา. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร. หน้า 24-25.

สุวิมล ว่องวาณิช (2543) กล่าวว่า ขั้นตอนการดำเนินการประเมินผลตามระบบของการประเมินผลภายใน มีการนำเสนอเป็นกิจกรรมการดำเนินงานตั้งแต่แรกจนถึงสิ้นสุดกระบวนการประเมิน รายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

1. การเตรียมความพร้อม

1.1 การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา

- การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา เช่น อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ความสามารถพิเศษหรือความถนัด ประสบการณ์ทำงาน/การประเมิน ภาระงานที่รับผิดชอบ

- สำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน เจตคติต่อการประเมินผลภายใน และแรงจูงใจเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินผลภายใน

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

- ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการประเมินผลภายใน

- ผู้บริหารแต่งตั้งบุคคลต่าง ๆ เป็นคณะกรรมการการประเมินผลภายในของสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งครูอาจารย์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา นักเรียน และชุมชน

1.3 การเตรียมงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประเมินผล

- ผู้บริหารจัดหางบประมาณที่จะใช้ในการทำการประเมินผลภายใน
- จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลข้อมูล เครื่องคิดเลข กระดาษ เป็นต้น

1.4 การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

1.5 การกำกับและติดตามการประเมินผลภายใน

- ผู้บริหารจัดหางบประมาณที่จะใช้ในการทำการประเมินผลภายใน
- หาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอาจมีการประชุมเพื่อหารือ หรือหามาตรการกระตุ้น

2. การศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.1 ศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.2 จัดทำรายงานสภาพการดำเนินการของสถานศึกษา

2.3 ประชาสัมพันธ์รายงานให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบ

3. การทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

3.1 สำรวจความเข้าใจของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

3.2 สำรวจสภาพการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

4. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน

4.1 การกำหนดคำถามของการประเมิน

4.2 การสำรวจข้อมูลที่สถานศึกษามีการทำอยู่และนำมาใช้ประเมินได้

4.3 การกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่จะประเมิน

4.4 นำข้อมูลจาก 4.1 – 4.4 มาสังเคราะห์เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของ

การประเมิน

5. การกำหนดกรอบการประเมิน

5.1 กำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูลที่เหมาะสมในการประเมินแต่ละตัวบ่งชี้

5.2 กำหนดวิธีการเก็บข้อมูล

5.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

5.4 กำหนดขนาดตัวอย่าง

5.5 การกำหนดระบบการจัดเก็บข้อมูล

5.6 การกำหนดวิธีการวิเคราะห์

5.7 การกำหนดเกณฑ์การตัดสิน

5.8 นำกิจกรรมที่ 5.1 – 5.7 มากำหนดเป็นกรอบการประเมิน และวางแผน

การดำเนินงาน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน และรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ

6. การกำหนดเกณฑ์การประเมิน

6.1 การกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินตัวบ่งชี้

6.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินตัวบ่งชี้

7. การกำหนดวิธีการที่ใช้ในการประเมิน

7.1 ผู้รับผิดชอบในการสร้างเครื่องมือกำหนดตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมิน

7.2 กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล รูปแบบของคำถาม และโครงสร้างของคำถาม

7.3 สร้างข้อคำถามที่ต้องการถาม

7.4 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงและความเที่ยง

7.5 ปรับปรุงเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 การเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์

8.2 เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

8.3 การกำหนดวิธีการนำเสนอข้อมูล

9. การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา

9.1 การสรุปผลการประเมิน

- ศึกษาเป้าหมาย และเกณฑ์การประเมินที่กำหนดในแต่ละตัวบ่งชี้ที่

ปรากฏในกรอบการประเมิน

- จัดทำสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามแต่ละตัวบ่งชี้

- เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์ที่กำหนด แล้วสรุปผลการประเมินตามแต่ละตัวบ่งชี้

- ประมวลผลการประเมินแต่ละตัวบ่งชี้ที่อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน
- สรุปการดำเนินการในแต่ละมาตรฐาน

9.2 การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา

- สรุปมาตรฐานที่ศึกษาดำเนินการได้ สะท้อนถึงจุดแข็ง และมาตรฐานที่ศึกษา ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย สะท้อนถึงจุดอ่อนของสถานศึกษา

- อาจใช้วิธีการวิเคราะห์เมตริกซ์ (Metric analysis) ซึ่งจะทำให้เห็นภาพว่า ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้แต่ละตัวอยู่ในระดับใด โดยการแบ่งตารางออกเป็น 4 ส่วน แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวัง

9.3 การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment) ใช้วิธีการให้น้ำหนักคะแนนเป็นคู่ (Paired-Weighting Procedure) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น มีขั้นตอนดังนี้

- เตรียมแบบฟอร์มสำหรับการทำ Paired-Weighting Procedure เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

- สมาชิกพิจารณาความสำคัญของตัวบ่งชี้ที่ยังไม่บรรลุผลที่ละคู่ แล้ววงกลมล้อมรอบตัวเลขที่แสดงถึงความต้องการจำเป็นตัวที่สำคัญกว่า

- นับความถี่ ตัวที่มีความถี่มากที่สุด ถือว่ามีความจำเป็นสูงสุด
- รวมคะแนนของสมาชิกแต่ละคนตามแต่ละตัวบ่งชี้

10. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา

10.1 การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

- กำหนดปัญหาหรือตัวบ่งชี้ที่ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์
- ระดมความคิดของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ว่าสาเหตุอะไรบ้างที่อาจทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว

- ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไข

10.2 การกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหา

- จัดลำดับสาเหตุของปัญหาแล้วทำการวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข โดยกำหนดวิธีการแก้ไขหลายวิธี เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม

- ควรมีการวิเคราะห์แนวทางที่ให้ผลดีที่สุด โดยการกำหนดคุณลักษณะหรือประโยชน์ที่ใช้ในการพิจารณา

- สรุปคะแนนที่แต่ละวิธีได้รับ เลือกวิธีที่ได้คะแนนมากที่สุดมาใช้ในการแก้ปัญหา

10.3 การพัฒนาสถานศึกษาตามวิธีการที่กำหนด

- การเตรียมจัดทำโครงการหรือกิจกรรมการแก้ไขปัญหา และการ
จัดหาทรัพยากร

- ในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองได้ แม้จะรู้
แนวทางการแก้ไข ในกรณีนี้อาจเสนอหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

11. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

11.1 คณะกรรมการประเมินผลภายในรวบรวมผลการประเมินจากผู้รับผิดชอบ
ฝ่ายต่าง ๆ

11.2 นำผลการประเมินมานำเสนอในรายงานผลการประเมินตนเอง

11.3 เผยแพร่ผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

12. การใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเอง

12.1 การรายงานผลการประเมิน

- เสนอผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและปรับปรุงข้อบกพร่อง

12.2 การปรับปรุงสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

- ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้วถือเป็นข้อมูลที่บอกถึงสภาพการ
ดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งก็ต้องการตรวจสอบใหม่ว่าสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของ
สถานศึกษาต่อไปอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงเป็นการดำเนินงานที่ดำเนินต่อเนื่องไม่มีที่
สิ้นสุด

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุมิล ว่องวาณิช (2543)
1. การเตรียมการ 1) การเตรียมความพร้อมของบุคลากร - สร้างความตระหนัก - พัฒนาความรู้และทักษะ 2) แต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ	1. ขั้นการสร้างความตระหนัก 1) สำรวจการรับรู้เกี่ยวกับการประเมินตนเองของบุคลากรทุกคนเกี่ยวกับการประเมินตนเอง 2) สร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยการจัดประชุมชี้แจงบุคลากรในโรงเรียน 3) เสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินตนเอง โดยให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคน ทดลอง ประเมินตนเอง หรือกลุ่มงาน 2. ขั้นการเตรียมความพร้อม ดำเนินการได้ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของบุคลากร เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ ประสิทธิภาพ ความรู้ ความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินตนเอง 2) กำหนดรูปแบบและวิธีการเสริมสร้างความรู้ให้แก่บุคลากร โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดประชุมอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจจัดทำเอกสารให้ศึกษาการศึกษาดูงาน 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภารกิจของโรงเรียนกับมาตรฐานการศึกษาและธรรมเนียมโรงเรียน	1. การศึกษาและการเตรียมการ 1) ตั้งคณะทำงานศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา - สถานศึกษาจะต้องคัดสรรครูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เสียสละทุ่มเททั้งร่างกาย แรงใจ ตั้งเป็นคณะทำงานที่จะบุกเบิกในเรื่องการประกันคุณภาพ - หน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการชุดนี้คือ ศึกษาแนวคิด รูปแบบวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา พัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา สร้างสื่อ เอกสาร/คู่มือ/เครื่องมือ 2) การให้การศึกษากับครูและบุคลากร เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจและการยอมรับ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพ การศึกษา ควรใช้ยุทธศาสตร์หรือกลวิธีในการให้การศึกษาย่างหลากหลาย เช่น การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ การประชุมชี้แจง และให้การศึกษาดูงานตนเอง การประชุมสัมมนา และการฝึกอบรม 3) การตั้งคณะกรรมการคณะอนุกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	1. การเตรียมความพร้อม 1) การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา - การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา เช่น อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จ การศึกษาความสามารถพิเศษหรือความถนัด ประสบการณ์ทำงาน/การประเมินภาระงานที่รับผิดชอบ - สำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน เจตคติต่อการประเมินผลภายใน และแรงจูงใจเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินผลภายใน 2) การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลภายในของสถานศึกษา - ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการประเมินผลภายใน - ผู้บริหารแต่งตั้งบุคคลต่าง ๆ เป็นคณะกรรมการการประเมินผลภายในของสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งครู อาจารย์ ผู้บริหารเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษานักเรียน และชุมชน 3) การเตรียมงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประเมินผล

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุมิล ว่องวาณิช (2543)
2. การดำเนินการ 1) วางแผนการปฏิบัติงาน (P) - กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา - จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย - กำหนดแนวทางการดำเนินงาน - กำหนดระยะเวลา - กำหนดงบประมาณ - กำหนดผู้รับผิดชอบ - จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา/ ธรรมนูญสถานศึกษา - จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี - จัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร - จัดทำแผนการประเมินคุณภาพการศึกษา - จัดทำแผนงบประมาณ		2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 1) การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา - ตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา - จัดประชุมเพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา - ปรับปรุงและจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หลังจากผ่านความเห็นชอบของทุกคน - เผยแพร่และสร้างความผูกพันในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา - พิจารณามาตรฐานและตัวชี้วัด รวมทั้งการกำหนดเกณฑ์คุณภาพ - ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	- ผู้บริหารจัดหางบประมาณที่จะใช้ในการทำการประเมินผลภายใน - จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลข้อมูล เครื่องคิดเลข กระดาษ เป็นต้น 1. การเตรียมความพร้อม 4) การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุวิมล ว่องวาณิช (2543)
		- จัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษา - จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา - กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา 2.1 การวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ - ตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบสารสนเทศ - พัฒนาคณะกรรมการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง - กำหนดวัตถุประสงค์ - เตรียมความพร้อมด้านบุคลากรงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ - กำหนดแผนหรือกิจกรรม และปฏิทินปฏิบัติงาน 2.2 การออกแบบระบบสารสนเทศ - ควรเป็นไปตามความต้องการ ตามวัตถุประสงค์ คือ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา - ควรคำนึงถึงความพร้อมในการดำเนินการจัดเก็บการใช้ การให้บริการ	

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุวิมล ว่องวาณิช (2543)
		3) การจัดทำธรรมนูญ สถานศึกษา - ประชุมชี้แจงเพื่อสร้าง ความเข้าใจแก่บุคลากร และคณะกรรมการ สถานศึกษาในการจัดทำ ธรรมนูญสถานศึกษา - ตั้งคณะทำงานยกร่าง ธรรมนูญสถานศึกษา - เขียนธรรมนูญ สถานศึกษา - เสนอร่างธรรมนูญ สถานศึกษาต่อบุคลากร และคณะกรรมการ สถานศึกษาเพื่อประชุม พิจารณา - เมื่อคณะกรรมการ สถานศึกษาเห็นชอบ ผู้ที่ เกี่ยวข้องลงนามให้ ประกาศใช้ธรรมนูญ สถานศึกษา 4) การจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปี - ตั้งคณะทำงานพิจารณา ยกร่างกรอบแผนงาน/ โครงการของสถานศึกษา - จัดประชุมพิจารณากรอบ แผนงาน/โครงการและ งบประมาณของ สถานศึกษา - ให้ทุกฝ่าย/หมวด/งาน ร่วมกันวางแผน ปฏิบัติการของฝ่าย/ หมวด/งานของตน - จัดประชุมชี้แจงและ พิจารณาแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา - ปรับปรุงและจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา	

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุวิมล ว่องวาณิช (2543)
		- ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา - ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ 5) การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา - ตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา - ประชุมพิจารณาร่างฯ - ปรับปรุงและจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา - เผยแพร่ประชาสัมพันธ์	
2) ดำเนินการตามแผน (D) - ส่งเสริม สนับสนุน - จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สัมมนา ทรัพยากร - กำกับติดตาม - ให้การนิเทศ		3. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ 1) ทบทวนแผนการประกันคุณภาพการศึกษา - มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา - ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา - ธรรมนูญสถานศึกษา - แผนปฏิบัติการประจำปี - มาตรฐานการปฏิบัติงาน 2) พัฒนาบุคลากร - ความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา - จิตสำนึก ความรู้สึกที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษา - การทำงานเป็นทีม - การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ - การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานและการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน - ระบบการทำงานที่มีคุณภาพ - ภาวะผู้นำเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ	1. การเตรียมความพร้อม 5) การกำกับและติดตามการประเมินผลภายใน - ผู้บริหาร จัดหางบประมาณที่จะใช้ในการทำการประเมินผลภายใน - หาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอาจมีการประชุมเพื่อหารือ หรือ หามาตรการกระตุ้น

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุมิ ล ว่องวาณิช (2543)
		- การพัฒนาตนเอง 3) จัดตั้งอำนวยการความสะดวก - เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ - นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา - แหล่ง/ศูนย์บริการทางวิชาการ - ระบบข้อมูล สารสนเทศ - อาคารสถานที่ ห้องประชุม - บรรยากาศ สภาพแวดล้อม - งบประมาณ 4) การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา - กำหนดนโยบาย - กำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงาน - กำหนดระบบ/มาตรการควบคุมการปฏิบัติงาน เช่นการประชุม รายงาน - กำหนดระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานของบุคลากร - กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน 5) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล - สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลของสถานศึกษา - การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผน และดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล - การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม/ทีมงาน รายหมวด/งาน หรือฝ่าย และรายมาตรฐานการศึกษา	

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุมิล ว่องวาณิช (2543)
		ของสถานศึกษา - การให้ข้อมูลป้อนกลับ การสร้างขวัญกำลังใจ และการปรับปรุง/พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	
3) ตรวจสอบประเมินผล (C) - วางกรอบการประเมิน - จัดทำหรือจัดทำเครื่องมือ - เก็บข้อมูล - วิเคราะห์ข้อมูล - แปลความหมาย - ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน	3. ขั้นตอนการวางแผนการประเมินตนเอง 1) กำหนดกรอบการประเมินตนเอง โรงเรียนสามารถกำหนดได้ ดังนี้ - ศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงเรียนเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป นโยบาย ของโรงเรียน ธรรมนูญโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี การจัดสรรทรัพยากร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จุดเด่น จุดด้อยของโรงเรียน - ทำความเข้าใจกับบุคลากรของโรงเรียนเกี่ยวกับเหตุผลความจำเป็นในการประเมินตนเอง - กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินตนเอง 2) กำหนดกระบวนการ/วิธีการประเมินตนเอง โรงเรียนควร กำหนดแหล่งข้อมูล วิธีการเก็บเครื่องมือที่ใช้ ระบบการจัดเก็บข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งตัวผู้รับผิดชอบงานแต่ละด้าน	4. การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 1) ขั้นตอนเตรียมการ - ตั้งคณะกรรมการประเมิน - ประชุมวางแผนกำหนดแนวทางการตรวจสอบ ทบทวน - จัดทำคู่มือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล - กำหนดตารางการปฏิบัติงานตรวจสอบ ทบทวน - ชี้แจงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อรับการประเมิน 2) ขั้นตอนปฏิบัติการ - ดำเนินการประเมินตามคู่มือดำเนินการ - วิเคราะห์แปลผลข้อมูลตามคู่มือ - จัดทำฐานข้อมูลตามตัวบ่งชี้ทุกมาตรฐาน 3) ขั้นสรุป - จัดประชุมกรรมการประเมินเพื่อสรุปผล - จัดทำรายงานการตรวจสอบ ทบทวน - นำเสนอรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ 4) รายงาน - จัดทำแผนการรายงาน - เลือก/จัดทำแบบฟอร์ม - จัดทำรายงาน - เสนอรายงาน	2. การศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 1) ศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา 2) จัดทำรายงานสภาพการดำเนินการของสถานศึกษา 3) ประชาสัมพันธ์รายงานให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบ 3. การทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 1) สำรวจความเข้าใจของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 2) สำรวจสภาพการประเมินผลภายในของสถานศึกษา 4. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน 1) การกำหนดคำถามของการประเมิน 2) การสำรวจข้อมูล ที่สถานศึกษามีการทำอยู่ และนำมาใช้ประเมินได้ 3) การกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่จะประเมิน 4) นำข้อมูลจาก 1) – 4) มาสังเคราะห์เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการ

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุมิล ว่องวาณิช (2543)
	3) กำหนดเกณฑ์ในการประเมินตนเอง และแจ้งเกณฑ์การประเมินให้กับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบร่วมกัน 4) การกำหนดผู้ประเมินและบทบาทหน้าที่โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินตนเอง เพื่อทำหน้าที่ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ การประเมินและผลการประเมินประกอบด้วยผู้บริหาร / ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ กรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และนักเรียน 5) การกำหนดระยะเวลาและแผนติดตามกำกับ 4. ขั้นการลงมือประเมินตนเอง 1) ผู้ประเมินตามที่ได้รับมอบ จะต้องเป็นผู้สร้างเครื่องมือสำหรับการประเมินตนเอง โดยกำหนดชนิดเครื่องมือ โครงสร้างและรายการประเมินย่อยของเครื่องมือ มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 2) เก็บรวบรวมข้อมูล 3) วิเคราะห์ข้อมูล 4) สรุปผลการประเมินตามลำดับ		ประเมิน 5. การกำหนดกรอบการประเมิน 1) กำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูลที่เหมาะสมในการประเมินแต่ละตัวบ่งชี้ 2) กำหนดวิธีการเก็บข้อมูล 3) กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 4) กำหนดขนาดตัวอย่าง 5) การกำหนดระบบการจัดเก็บข้อมูล 6) การกำหนดวิธีการวิเคราะห์ 7) การกำหนดเกณฑ์การตัดสิน 8) นำกิจกรรมที่ 1) – 7) มากำหนดเป็นกรอบการประเมิน และวางแผนการดำเนินงาน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน และรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ 6. การกำหนดเกณฑ์การประเมิน 1) การกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินตัวบ่งชี้ 2) การตรวจสอบความเหมาะสมของเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินตัวบ่งชี้ 7. การกำหนดวิธีการที่ใช้ในการประเมิน 1) ผู้รับผิดชอบในการสร้างเครื่องมือกำหนดตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมิน 2) กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรูปแบบของคำถาม และ

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุมิล ว่องวาณิช (2543)
			โครงสร้างของคำถาม 3) สร้างข้อคำถามที่ต้องการถาม 4) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงและความเที่ยง 5) ปรับปรุงเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง 8. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) การเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ 2) เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 3) การกำหนดวิธีการนำเสนอข้อมูล 9. การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา 1) การสรุปผลการประเมิน - ศึกษาเป้าหมาย และเกณฑ์การประเมินที่กำหนดในแต่ละตัวบ่งชี้ที่ปรากฏในกรอบการประเมิน - จัดทำสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามแต่ละตัวบ่งชี้ - เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์ที่กำหนด แล้วสรุปผลการประเมินตามแต่ละตัวบ่งชี้ - ประมวลผลการประเมินแต่ละตัวบ่งชี้ที่อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน - สรุปการดำเนินการในแต่ละมาตรฐาน 2) การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา - สรุปมาตรฐานที่ศึกษาดำเนินการได้ สะท้อน

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุวิมล ว่องวาณิช (2543)
			ถึงจุดแข็ง และมาตรฐาน ที่ศึกษายังไม่สามารถ ดำเนินการได้ตาม เป้าหมาย สะท้อนถึง จุดอ่อนของสถานศึกษา - อาจใช้วิธีการวิเคราะห์ เมตริกซ์ (metric analysis) ซึ่งจะทำให้ เห็นภาพว่าผลการ ดำเนินงานของ สถานศึกษาตามตัวบ่งชี้ แต่ละตัวอยู่ในระดับใด โดยการแบ่งตาราง ออกเป็น 4 ส่วน แสดง ความสัมพันธ์ระหว่าง สภาพที่มุ่งหวัง 3) การประเมินความต้องการ จำเป็น (needs assessment) ใช้วิธีการให้น้ำหนักคะแนน เป็นคู่ (Paired-Weighting Procedure) เพื่อจัดลำดับ ความต้องการจำเป็น มีขั้นตอน ดังนี้ - เตรียมแบบฟอร์ม สำหรับการทำ Paired- Weighting Procedure เพื่อจัดลำดับความ ต้องการจำเป็น - สมาชิกพิจารณา ความสำคัญของตัวบ่งชี้ ที่ยังไม่บรรลุผลที่ละคู่ แล้ววงกลมล้อมรอบ ตัวเลขที่แสดงถึงความ ต้องการจำเป็นตัวที่ สำคัญกว่า - นับความถี่ ตัวที่มี ความถี่มากที่สุด ถือว่ามี ความจำเป็นสูงสุด รวมคะแนนของสมาชิกแต่ละ

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุมิล ว่องวาณิช (2543)
			คนตามแต่ละตัวบ่งชี้
4) นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) - ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร - วางแผนในระยะต่อไป - จัดทำข้อมูลสารสนเทศ	6. การนำผลการประเมินไปใช้ โรงเรียนจำเป็นต้องนำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในปีต่อไป และยังสามารถนำผล การประเมินตนเองที่ได้มาใช้ปรับปรุงแก้ไขระบบการประเมินตนเองให้มีความถูกต้องชัดเจน เป็นระบบมากยิ่งขึ้น	5. การพัฒนา และการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา 1) คณะกรรมการสถานศึกษา พิจารณาและตัดสินใจพัฒนามาตรฐานสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษา ประชุมชี้แจงครูและบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจ 3) สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษา 4) วางแผนดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด 6. การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก 1) การประสานงานกับองค์กรประเมินภายนอก 2) การสร้างความเข้าใจให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 3) การเตรียมการด้านบุคลากร 4) การเตรียมการด้านเอกสาร รายงาน สื่อ อุปกรณ์	10. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา 1) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน - กำหนดปัญหาหรือตัวบ่งชี้ที่ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ - ระดมความคิดของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ว่าสาเหตุอะไรบ้างที่อาจทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว - ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไข 2) การกำหนดวิธีการแก้ไขปัญห - จัดลำดับสาเหตุของปัญหาแล้วทำการวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข โดยกำหนดวิธีการแก้ไขหลายวิธีเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม - ควรมีการวิเคราะห์แนวทางที่ให้ผลดีที่สุด โดยการกำหนดคุณลักษณะหรือประโยชน์ที่ใช้ในการพิจารณา - สรุปคะแนนในแต่ละวิธีที่ได้รับ เลือกวิธีที่ได้คะแนนมากที่สุดมาใช้ในการแก้ปัญหา 3) การพัฒนาสถานศึกษาตามวิธีการที่กำหนด - การเตรียมจัดทำโครงการหรือกิจกรรมการแก้ไขปัญหา และ

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	สุมิล ว่องวาณิช (2543)
			การจัดหาทรัพยากร - ในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองได้ แม้จะรู้แนวทางการแก้ไข ในกรณีนี้อาจเสนอหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น 12. การใช้ประโยชน์จาก การประเมินตนเอง 1) การรายงานผลการประเมิน - เสนอผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและปรับปรุงข้อบกพร่อง 2) การปรับปรุงสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้วถือเป็นข้อมูลที่บอกถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งก็ต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่าสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาต่อไปอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงเป็นการดำเนินงานที่ดำเนินต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด
3. การรายงาน จัดทำรายงานประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี - รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน - วิเคราะห์ตามมาตรฐาน - เขียนรายงาน	5. การเขียนรายงานและ การเผยแพร่ 1) กำหนดกลุ่มเป้าหมายการรายงาน - ผู้เรียนและผู้ปกครอง - กรรมการสถานศึกษาและชุมชน - ครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดรูปแบบของรายงาน - ให้ข้อมูลสารสนเทศ		11. การจัดทำรายงานผล การประเมินตนเอง 1) คณะกรรมการประเมินผลภายในรวบรวมผลการประเมินจากผู้รับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ 2) นำผลการประเมินมานำเสนอในรายงานผลการประเมินตนเอง 3) เผยแพร่ผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ตาราง 2 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543ก)	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	กรมสามัญศึกษา (2543ข)	ส่วิมล ว่องวาณิช (2543)
	ด้านแผนงาน/ โครงการที่สรุปถึงภูมิ หลังของโครงการ ลักษณะการประเมิน ผลการประเมิน การ สรุปและข้อเสนอแนะ 3) กำหนดเค้าโครงของ รายงาน - ข้อมูลทั่วไป - สภาพและผลการ ดำเนินงานตามพันธ กิจที่กำหนดใน ธรรมนูญโรงเรียน - นโยบาย เป้าหมาย มาตรการ ยุทธศาสตร์ แผนงาน งาน/ โครงการ 4) การรวบรวมข้อมูล - ข้อมูลทั่วไป - ข้อมูลที่แสดงถึงสภาพ และผลการดำเนินงาน 5) วิเคราะห์และแปลผล ข้อมูล - นำข้อมูลจากการ จัดเก็บรวบรวม มา วิเคราะห์และแปลผล ข้อมูลในการนำเสนอ เป็นสารสนเทศ 6) การนำเสนอข้อมูล - จัดทำรายงานให้ เหมาะสมกับ กลุ่มเป้าหมาย - เสนอคณะผู้บริหาร พิจารณาก่อนเผยแพร่ สู่กลุ่มเป้าหมาย 7)การเผยแพร่สู่ กลุ่มเป้าหมาย		

จากการเปรียบเทียบขั้นตอนการประกันคุณภาพภายใน ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นกรอบเนื้อหาในการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

1.1.1 สืบรวจข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรในสถานศึกษา เช่น อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ความสามารถพิเศษหรือความถนัด ประสบการณ์ทำงาน/ การประเมิน ภาระงานที่รับผิดชอบ

1.1.2 สืบรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน เจตคติต่อการประเมินผลภายใน และแรงจูงใจเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินผลภายใน

1.1.3 วางแผนพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับการให้ความรู้ และสร้างเจตคติที่ดีต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1.1.4 กำหนดรูปแบบและวิธีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการ

1.2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1.2.2 กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1.2.3 กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1.3 การเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรอื่น ๆ

1.3.1 จัดหางบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1.3.2 จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สถานที่ เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการประกันคุณภาพภายใน

2. การดำเนินการ

2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน

2.1.1 กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน

2.1.2 จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย

2.1.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงาน

2.1.4 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

2.1.5 กำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน

2.1.6 กำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถ

2.1.7 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา/ธรรมนูญโรงเรียน

2.1.8 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา/ธรรมนูญโรงเรียน

2.1.9 จัดทำแผนการประเมินคุณภาพการศึกษา

2.1.10 จัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.1.11 จัดทำแผนงบประมาณ

2.1.12 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

2.2 การดำเนินการตามแผน

2.2.1 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินงาน

2.2.2 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

2.2.3 สร้างการยอมรับ โดยทำความเข้าใจในส่วนต่าง ๆ ของแผนแก่ บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคน

2.2.4 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคนดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่าง ครบถ้วนตามความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย

2.2.5 จัดส่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรสำหรับการปฏิบัติงานตาม แผนทุกแผนอย่างเพียงพอ

2.2.6 พัฒนาความรู้ และทักษะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแก่ บุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2.2.7 การกำกับ ติดตาม และส่งเสริมการดำเนินงานให้บรรลุตามแผน

2.2.8 ให้การนิเทศ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล

2.3.1 จัดทำกรอบการประเมินให้มีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพหรือ มาตรฐานการศึกษา

2.3.2 ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการ ประเมินให้เหมาะสม กับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน

2.3.3 จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล

2.3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และสรุปเป็นภาพรวมของ สถานศึกษา

2.3.5 เก็บรวบรวมข้อมูลระดับรายบุคคล และภาพรวมด้วยวิธีการที่ หลากหลาย

2.3.6 เก็บรวบรวมข้อมูลระดับชั้น รายวิชา และภาพรวมของสถานศึกษา

2.3.7 วิเคราะห์ข้อมูลรายบุคคล และภาพรวมเพื่อรู้จุดเด่น จุดด้อยที่ต้อง ส่งเสริมและพัฒนา

2.3.8 แปลความหมายข้อมูลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

2.3.9 ตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินตนเอง

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

2.4.1 จัดประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.4.2 นำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ควรพัฒนา เพื่อจัด

ระดับความสำคัญของปัญหา

2.4.3 ใช้ผลการประเมินมาวางแผนดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

2.4.4 นำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงระบบการประเมินตนเอง

2.4.5 นำผลการประเมินมาพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง เหมาะสม ใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และเพียงพอ

3. การรายงานผล

3.1 สรุปรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินคุณภาพภายใน

3.2 วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมินจำแนกตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้

3.3 จัดประชุมบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปี

3.4 จัดทำรายงานการประเมินตนเองอย่างถูกต้องสมบูรณ์

3.5 นำเสนอผลการประเมินเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและรายงานต้นสังกัด

6. ประโยชน์ของการประเมินผลภายใน

เนื่องจากการประเมินคุณภาพภายใน มีลักษณะขั้นตอนที่บูรณาการอยู่ในกระบวนการบริหาร ดังนั้นประโยชน์ของการประเมินภายในมีหลายประการ ดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช. 2543: 10)

1) ทำให้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ

2) ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด

3) ทำให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการวางแผนหรือพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดมากยิ่งขึ้น

4) ทำให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจอนาคตของโครงการ หน่วยงาน หรือการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

5) เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อการกิจที่ได้รับมอบหมายจากชุมชน โดยการรายงานผลการประเมินให้สาธารณชนทราบ

6) เนื่องจากการประเมินที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน ทำให้เกิดความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของผลงาน และก่อให้เกิดการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง

พัฒนาการทำงาน ซึ่งถือเป็นหัวใจของการทำการประเมินผลที่ต้องการให้เกิดการใช้ประโยชน์จากการประเมินในการพัฒนา (Utilization of evaluation)

การประเมินผลภายในสถานศึกษายังให้ประโยชน์ต่อการประเมินภายนอกดังนี้ นีโว (Nevo. 2001) ชี้ว่าการประเมินผลภายในจะต้องเกิดประโยชน์ต่อการประเมินผลภายนอกอย่างน้อย 3 ประการ ต่อไปนี้

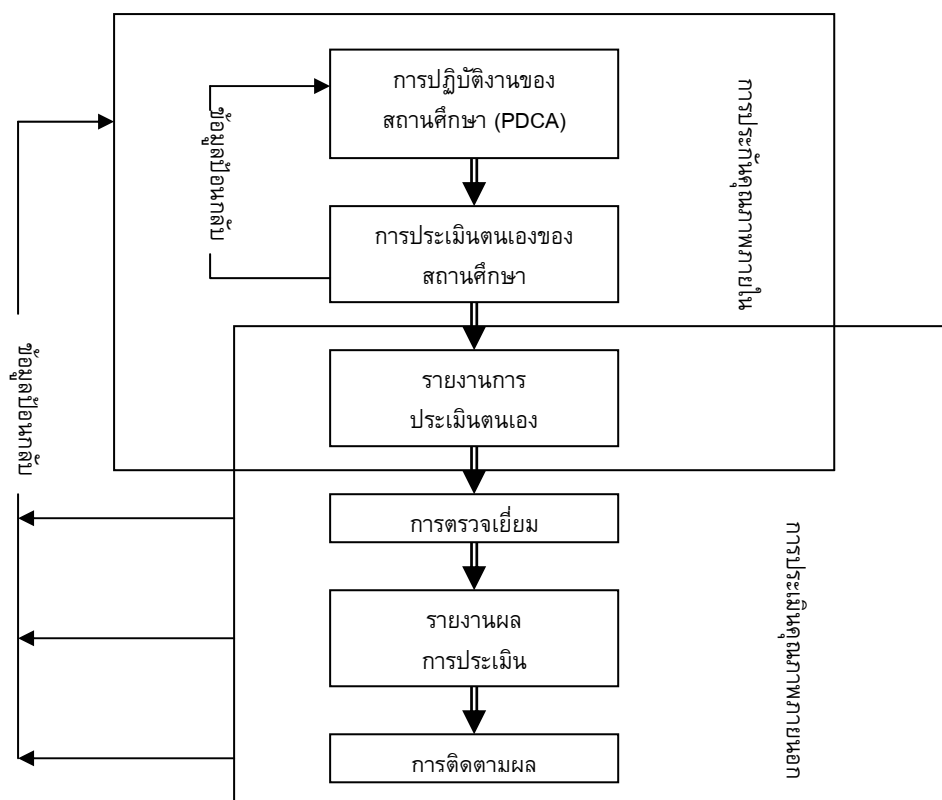
- 1) การประเมินภายในช่วยให้กรอบของการประเมินภายนอกมีความลึก ก่อให้เกิดความตระหนักในการประเมิน
- 2) การประเมินผลภายในช่วยให้การแปลความหมายของผลการประเมินมีผลต่อความจำเป็นมากขึ้น
- 3) การประเมินผลภายในช่วยให้ผลการประเมินภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น เนื่องจากผู้ประเมินมีจิตใจพร้อมที่จะประเมิน ไม่ก่อการต่อต้านการประเมิน

7. ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอกเชื่อมโยงกันด้วยมาตรฐานการศึกษา โดยสถานศึกษาจะใช้มาตรฐานการศึกษาใดก็ได้ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา แต่ควรมีส่วนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินภายนอก ซึ่งพัฒนาตามจุดมุ่งหมายหลักการ และแนวการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติรวมอยู่ด้วย

การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา จะต้องส่งให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อให้คณะผู้ประเมินภายนอกได้ศึกษาอย่างละเอียดก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

การประเมินภายนอก เป็นงานที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายใน และเป็นการตรวจสอบผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานแก่สถานศึกษา และทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพภายนอกจึงมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายใน ดังแสดงในภาพ

ภาพประกอบ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก

ที่มา : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2546). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ. หน้า 19.

การประเมินคุณภาพภายนอก

1. ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอก คือ การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ผู้ประเมินภายนอกหรือคุณหมอโรงเรียนมีความเป็นอิสระ และเป็นกลาง ไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้ง กับการประเมินคุณภาพภายนอก อันจะนำไปสู่การเข้าถึงคุณภาพการศึกษา ด้วยความเป็นกลาง และสร้างสรรค์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริง

2. หลักการและวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก

2.1 หลักการของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่ความมีมาตรฐานทาง

การศึกษาและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลต่อไป ซึ่งรูปแบบและวิธีการดำเนินการจะเป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ

1. เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่อง การตัดสิน การจับผิด หรือการให้คะแนน-ให้โทษ
2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)
3. มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมาย และ หลักการศึกษาของชาติ โดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบายแต่ยังคงมีความหลากหลายในทางปฏิบัติที่ สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของ สถานศึกษาและผู้เรียน
4. มุ่งเน้นในเรื่องของการส่งเสริมและประสานงาน ในลักษณะกัลยาณมิตร มากกว่าการกำกับและควบคุม
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและการพัฒนาการจัดการศึกษา จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก

1. เพื่อตรวจสอบ ยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษาและประเมิน คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งจะช่วยสะท้อนให้เห็นจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของ สถานศึกษา สาเหตุของปัญหา และเงื่อนไขของความสำเร็จ
3. เพื่อช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
4. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายใน อย่างต่อเนื่อง
5. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

3. ความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอก มีความสำคัญและมีความหมายต่อสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง เป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานและ พัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

ประการที่สอง เพิ่มความมั่นใจและคุ้มครองประโยชน์ให้ผู้รับบริการทางการศึกษาว่า สถานศึกษาได้จัดการศึกษามุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุขเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ประการที่สาม สถานศึกษาและหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น คณะกรรมการ สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ ชุมชนท้องถิ่นมีข้อมูลที่จะช่วยตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ประการที่สี่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายมีข้อมูลสำคัญในภาพรวมเกี่ยวกับ คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาทุกระดับทุกสังกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ทางการศึกษาและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ขอบข่ายของการประเมินคุณภาพภายนอก

4.1 ประเมินตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งการประเมินคุณภาพภายนอกครอบคลุมสำหรับ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 14 มาตรฐาน ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว

4.2 กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

4.2.1 ก่อนการตรวจเยี่ยม

4.2.2 ระหว่างการตรวจเยี่ยม

4.2.3 หลังการตรวจเยี่ยม

4.3 การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารและหลักฐานที่ใช้ ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งอาจมีการใช้แบบสอบถามหรือเครื่องมือ/วิธีการอื่น ๆ ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลตามความจำเป็น

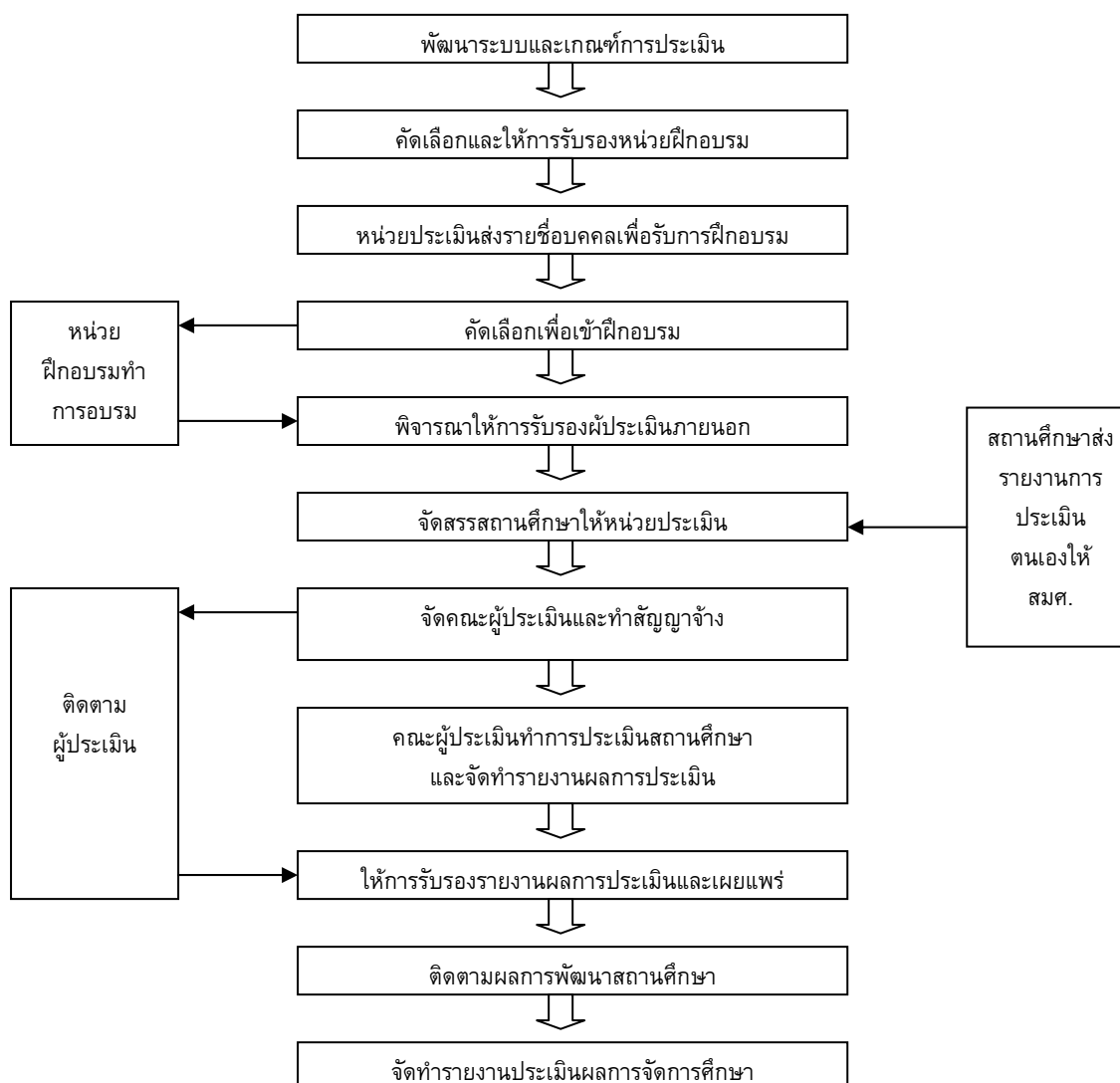
4.4 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษา คือ เจ้าของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และบุคลากรอื่นของสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ตลอดจน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน/ชาวบ้าน ผู้ประกอบการหรือผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายนอก

เจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มี สมศ. เพื่อ ดำเนินการประกันคุณภาพภายนอกอย่างอิสระในรูปขององค์การมหาชน ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ประเภทหนึ่งที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะ ความเป็นอิสระ มีอำนาจในการตัดสินใจได้ทั้งในด้านการบริหาร การจัดการ และการเงินของ สำนักงานฯ มีความคล่องตัวในการบริหารงานให้ลุล่วงตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมี คุณภาพมากกว่าการทำงานตามสายบังคับบัญชาของระบบราชการ ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่ประเมิน คุณภาพภายนอกทั้งสถานศึกษาภาครัฐและเอกชน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีภารกิจ หลัก ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานฯ คือ พัฒนาระบบ และเกณฑ์การประเมิน

คุณภาพภายนอก พัฒนาและฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก ให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก กำกับดูแลการประเมินคุณภาพภายนอก และจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประจำปี เพื่อเผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ภาพประกอบ 8 แผนการดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาของ สมศ.

ที่มา : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2546). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ. หน้า 6.

การวิจัยประเมินผล

1. ความหมายของการวิจัยประเมินผล

การวิจัยประเมินผล (Evaluation research) หมายถึง การวิจัยประยุกต์ประเภทหนึ่งที่น่าสนใจนำวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มาประยุกต์ใช้ เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างนโยบาย แผนงาน โครงการกับผลลัพธ์และผลกระทบที่พึงปรารถนา ทั้งผลโดยตรงและผลข้างเคียง ตลอดจนเพื่อติดตามผลและประเมินการในขั้นตอนต่าง ๆ ระหว่างดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2529)

2. จุดมุ่งหมายของการวิจัยประเมินผล

การวิจัยประเมินผลเป็นการประเมินโดยใช้รูปแบบการวิจัย โดยใช้เทคนิคในการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลตามรูปแบบของการประเมินแต่ไม่มีการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยดังนี้ (Moursund อ้างใน ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2529)

2.1 เพื่อตรวจสอบผลการปฏิบัติงานทั้งในด้านที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา รวมทั้งการศึกษาผลกระทบของโครงการ

2.2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร

2.3 เพื่อปรับปรุงกระบวนการในการปฏิบัติงาน

2.4 เพื่อหาข้อสรุปในการหยุดดำเนินการหรือดำเนินการต่อตามโครงการ

3. ความสำคัญและความจำเป็นของการประเมิน

การประเมินเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการตัดสินใจเพื่อพัฒนางานเพราะการประเมินก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญในหลายลักษณะ (สุพักตร์ พิบูลย์. 2544) ได้สรุปความสำคัญของการประเมินไว้ดังนี้

3.1 การประเมินทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายหรือทิศทางการดำเนินงานขององค์กร

3.2 การประเมินทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงสื่อ ชี้นำงาน แผนงาน โครงการให้เหมาะสมก่อนการนำไปปฏิบัติ ลดการเสี่ยงในการเกิดปัญหาอุปสรรค ที่จะทำให้เกิดกิจกรรมหรือการดำเนินงานโครงการใด ๆ ล้มเหลว

3.3 การประเมินทำให้ทราบความก้าวหน้าของงานในความรับผิดชอบทำให้ผู้รับผิดชอบงาน/โครงการ ทราบจุดเด่น จุดด้อยของงาน มีโอกาสที่จะปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นการลดโอกาสความสูญเปล่าในการปฏิบัติงาน

3.4 การประเมินความสำเร็จของงาน ทำให้ทราบว่าในการปฏิบัติการใด ๆ ที่ได้ลงทุนไปแล้วเกิดประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่ ควรจะดำเนินการต่อไปหรือไม่ เป็นการลดโอกาสการสูญเปล่าอีกลักษณะหนึ่ง

3.5 กิจกรรมของการประเมิน โดยเฉพาะการประเมินตนเองจะทำให้ผู้รับผิดชอบงานเห็นจุดอ่อนของตนเอง จะเกิดแรงจูงใจในการพัฒนางาน และเกิดการยกระดับคุณภาพงานอย่าง

ต่อเนื่อง รวมทั้งหากบุคคลได้มีโอกาสมองเห็นความสำเร็จในการปฏิบัติงานก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานได้อีกลักษณะหนึ่ง

สรุป ความสำคัญของการประเมิน การประเมินเป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นทั้งสำหรับการประเมินภายใน และหน่วยงานอื่นที่เป็นการประเมินภายนอก เพื่อทราบถึงคุณภาพและใช้ข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับโรงเรียน การประเมินในภาพรวมจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มีการเพิ่มพูนคุณภาพของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

4. กระบวนการประเมิน

ในการประเมินโดยทั่วไป จะเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลและตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (สุพัภกร์ พิบูลย์. 2544 :13) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการที่สำคัญ ๆ คือ

1. วิเคราะห์ทำความเข้าใจกับเป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการประเมิน
2. ระบุหลักการและเหตุผล หรือจุดมุ่งหมายหลักของการประเมิน
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน
4. กำหนดขอบเขตของการประเมิน
5. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี แบบจำลองการประเมิน และตัวอย่างงานประเมินต่าง ๆ
6. ออกแบบประเมิน
7. พัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมิน
8. เก็บรวบรวมข้อมูล
9. วิเคราะห์ข้อมูล
10. สรุปผลการประเมินและรายงานผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง

สมคิด พรหมจ้อย (2542 : 35) กล่าวว่า การประเมินโครงการ ถือเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่ง มีกระบวนการดำเนินการประเมิน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ประเมินอะไร : การวิเคราะห์โครงการที่มุ่งประเมิน
2. ทำไมจึงต้องประเมิน : หลักการและเหตุผลของการประเมิน
3. ประเมินเพื่ออะไร : กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน
4. มีแนวคิดทฤษฎีอะไรบ้าง : ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการประเมิน
5. จะประเมินอย่างไร : การออกแบบการประเมิน
 - 5.1 กำหนดรูปแบบการประเมิน
 - 5.2 กำหนดประเภทของตัวแปรหรือข้อมูลหรือตัวชี้วัด
 - 5.3 กำหนดแหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล
 - 5.4 กำหนดเครื่องมือ/วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 5.5 กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 5.6 กำหนดเกณฑ์การประเมิน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีอะไรบ้าง : เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
 7. จะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใด : การเก็บรวบรวมข้อมูล
 8. จะสรุปข้อมูลให้มีความหมายได้อย่างไร : การวิเคราะห์ข้อมูล
 9. จะนำผลการประเมินไปใช้ได้อย่างไร : การเขียนรายงานผลการประเมิน
- สมประสงค์ วิทย์เกียรติ (2537 : 221) กล่าวว่า กระบวนการประเมินแผนและโครงการ โดยทั่วไปประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแผนที่จะประเมิน
2. เขียนแผนการประเมิน
3. ดำเนินการประเมิน
4. วิเคราะห์สรุปผลการประเมิน
5. เขียนรายงาน
6. เสนอรายงานผลการประเมิน

กระบวนการประเมินมีขั้นตอนต่าง ๆ แบ่งตามลักษณะของการดำเนินงานได้ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะการบริหารการดำเนินงานการประเมิน ได้แก่ ขั้นตอนการจัดเตรียมการ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน การวางแผนการประเมิน การศึกษาแผนและโครงการที่จะประเมิน เป็นต้น ลักษณะงานเทคนิคและวิธีการประเมิน ได้แก่ การใช้ตัวแบบการประเมิน เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำกับข้อมูลที่ได้มา และลักษณะงาน การใช้ผลการประเมิน ได้แก่ การรายงาน และการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงโครงการ รวมทั้งการนำผลไปเผยแพร่อ้างอิงต่อไป (ปิยะมิตร สุริยกานต์. 2538 : 26)

สรุป กระบวนการประเมิน มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการประเมิน ประกอบด้วย วิเคราะห์สิ่งที่ต้องการประเมิน ระบุหลักการและเหตุผล หรือจุดมุ่งหมายหลักของการประเมิน กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของการประเมิน ศึกษาแนวคิดทฤษฎี แบบจำลองการประเมิน และตัวอย่างงานประเมินต่าง ๆ และออกแบบประเมิน
2. ขั้นตอนดำเนินการประเมิน ประกอบด้วย การพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานสรุปผลการประเมิน
3. ขั้นรายงานผลการประเมิน ประกอบด้วย การเสนอรายงานผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง การนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงงาน ตลอดจนการนำไปเผยแพร่อ้างอิง

5. รูปแบบการประเมิน

การประเมินในปัจจุบันมีวิวัฒนาการ มีความก้าวหน้า มีหลักการ มีการประเมินที่เป็นระบบชัดเจน นักประเมินหลายท่านได้ทำการพัฒนารูปแบบการประเมินหรือที่เรียกว่าแบบจำลอง (Model) ที่สามารถถ่ายทอดความคิดจินตนาการ ความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2546:27) ได้เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของรูปแบบหรือแบบจำลองไว้ 4 ประการ ดังนี้

3.1 เป็นการถ่ายทอดในลักษณะของการเลียนแบบ หรือการถ่ายแบบจากความเข้าใจ ตลอดจนจินตนาการของคนที่มีต่อปรากฏการณ์ใด ๆ ออกมาเป็นโครงสร้างที่มีระบบ ระเบียบและง่ายต่อการรับรู้ของบุคคลอื่น

3.2 ลักษณะของรูปแบบไม่ใช่การบรรยายหรือการพรรณนาอย่างยืดยาวแต่เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์และหลักการของระบบ

3.3 ตัวรูปแบบเน้นเฉพาะส่วนสำคัญ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจที่ตรงกัน ระหว่างผู้นำเสนอและผู้รับรูปแบบนั้น ๆ

3.4 ภาพลักษณ์ของรูปแบบมุ่งการสื่อสารให้กระจับ รับรู้ภาพรวมของความหมาย มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อย ๆ ได้ โดยการนำเสนอเพียงครั้งเดียว

ปัจจุบันมีรูปแบบต่าง ๆ มากมายที่สามารถนำมาใช้เป็นตัวแบบในการประเมิน เช่น รูปแบบชิปของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) รูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องของโปรวัส (Provus's Discrepancy Evaluation) รูปแบบเคาน์เทนซ์ของสเตก (Stake's Countenance Model) เป็นต้น ซึ่งการประเมินแต่ละแบบมีกระบวนการประเมินที่แตกต่างกัน ผู้ประเมินต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเป้าหมายที่ต้องการ สำหรับในการดำเนินการวิจัยเพื่อประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบสคริฟเวน (Scriven 1967 ; อ้างอิงใน สมคิด พรหมจักษ์) ไมเคิล สคริฟเวน ได้ให้ความหมายการประเมิน คือ การรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล และการกำหนดเกณฑ์ประกอบการประเมิน เป้าหมายสำคัญของการประเมินคือ การตัดสินใจคุณค่า โดยแบ่งการประเมินเป็น 2 ส่วน คือ

1. การประเมินความก้าวหน้าของโครงการ (Formative evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น เพราะการประเมินช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

2. การประเมินผลสรุปของโครงการ (Summative evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินในคุณค่าของโครงการ ตลอดจนค้นหาสิ่งที่ดีของโครงการ เพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันต่อไป

ตาราง 2 เปรียบเทียบรายละเอียดของ Formative & Summative Evaluation

รายละเอียด	Formative Evaluation	Summative Evaluation
1. วัตถุประสงค์	- ปรับปรุงโครงการ	- ยุติหรือขยายโครงการ
2. ผู้ใช้ผลประโยชน์	- ผู้บริหารและคณะผู้ดำเนินงาน	- ผู้บริหารระดับนโยบาย
3. ผู้ประเมิน	- บุคคลภายในโครงการ	- บุคคลภายใน/ภายนอกโครงการ
4. ลักษณะการเก็บข้อมูล	- เป็นทางการและไม่เป็นทางการ - เก็บข้อมูลเป็นระยะ ๆ	- เป็นทางการ - เก็บเพียงครั้งเดียวตอนสิ้นสุดโครงการ
5. กลุ่มตัวอย่าง	- ขนาดเล็ก	- ขนาดใหญ่และครอบคลุมเป้าหมาย
6. ประเด็นคำถาม	- ทำอะไร - ทำได้เท่าไร - มีอะไรต้องปรับปรุง - ต้องการทรัพยากรอะไรเพิ่มเติมอีก - มีปัญหา/อุปสรรคอะไร	- มีผลอะไรเกิดขึ้น - ค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไร - ควรยุติหรือขยายโครงการ

ที่มา : สุวิมล ติรภานนท์. (2543). การประเมินโครงการ:แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 43.

ซึ่งผู้วิจัยเลือกประเมินในส่วนที่ 1 คือ การประเมินความก้าวหน้าของโครงการ (Formative evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยทำการประเมินตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 13) 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล เป็นกรอบแนวคิดหลักในการประเมิน เพื่อให้เกิดความสะดวกและครอบคลุมกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสามารถวิเคราะห์ผลการประเมินให้สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ ไชยกาศ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดจันทบุรี ใน 8 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ด้านการผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 8 ด้าน โดยจำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน และ 3) รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยรวมและเป็นรายด้าน ทั้งแปดด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยรวมและรายด้าน ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ปัญหาที่เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ปัญหาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดโครงสร้างการบริหาร การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผน ความต่อเนื่องในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาด้านผู้เรียน ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ การรวบรวมและสรุปผลการดำเนินงาน และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี มีข้อเสนอแนะสำคัญ คือ การจัดอัตรากำลังครูให้เพียงพอ ควรจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการดำเนินงาน ควรส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยี ควรเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในให้แก่บุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

มูฮัมหมัดดาอุด บิลร่าห์มาน (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ระดับความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา และ 3) ระบุปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) การดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา มีความก้าวหน้าในระดับ

ปานกลาง 2) ลักษณะส่วนบุคคลของผู้รับผิดชอบโครงการฯ ที่มีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ระยะเวลาที่รับผิดชอบโครงการฯ 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินงานและความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการฯ 4) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ 4.1) ปัญหาด้านบุคลากร ได้แก่ ครูอาจารย์ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานของครูอาจารย์ต้องได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา 4.2) ปัญหาด้านบริหารจัดการ ได้แก่ ครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ไม่ทำงานเป็นทีม และไม่ได้รับการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน 4.3) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ปัญหาการพัฒนากระบวนการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน 4.4) ปัญหาด้านงบประมาณ ได้แก่ การจัดหางบประมาณ / การเข้าถึงแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา

สามารถ สืบสำราญ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติและปัญหาการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ต้นแบบการประเมินภายใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติและปัญหาการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการประเมินภายใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ขั้นตอนการเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรโดยการสร้างความตระหนัก การพัฒนาความรู้และทักษะ และขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการ 2) ขั้นตอนการดำเนินการตามวงจรบริหารคุณภาพ ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล (Check) ขั้นตอนนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Action) และ 3) ขั้นตอนการรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี โดยภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกขั้นตอน ส่วนระดับปัญหาการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนต้นแบบ การประเมินภายใน ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการดำเนินการตามวงจรบริหารคุณภาพ PDCA และขั้นตอนการรายงาน โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับ น้อย ทุกขั้นตอน

ชรินทร์รัตน์ เพ็ชระ (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว ตามความคิดเห็นของข้าราชการ ครู จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้วโดยรวมและรายด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูมี

ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการศึกษาและเตรียมการโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เรืองเดช เฟิงจันทร์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ เกี่ยวกับระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการก่อนการดำเนินงาน ด้านการดำเนินงาน และด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการดำเนินงานด้านการเตรียมการก่อนการดำเนินงานและด้านการดำเนินงาน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยภาพรวมทุกด้านพบว่า การดำเนินงานไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมการก่อนการดำเนินงาน สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ส่วนด้านการดำเนินงาน และด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองไม่แตกต่างกัน

สุวรรณ สุริยา (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก ผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนทำครบทุกมาตรฐาน ทุกตัวบ่งชี้ โรงเรียนจัดกิจกรรมหลักที่ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานด้านผู้เรียน ได้แก่ การอบรมคุณธรรม จริยธรรมทุกวันศุกร์ ก่อนจะเลิกเรียนตลอดปีการศึกษา การเรียนรู้แบบโครงงาน แต่มีตัวบ่งชี้ที่มีปัญหาได้แก่ มาตรฐานที่ 4 ตัวบ่งชี้ที่ 3 มาตรฐานที่ 5 ตัวบ่งชี้ที่ 1 และมาตรฐานที่ 12 สุนทรียภาพด้านดนตรี เนื่องจากไม่มีครูที่เรียนจบสาขาวิชา คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และดนตรี โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการจัดอบรมครูเรื่องการพัฒนากระบวนการสอน นิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง ส่งครูเข้า

รับการอบรมตามโครงการของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นวิทยากรภายนอกเข้ามาช่วยสอนในสาขาวิชาที่ครูขาดแคลน ขอความร่วมมืออาสาสมัครจากต่างประเทศมาช่วยสอนวิชาภาษาอังกฤษ

จำนง จันทระเต็มดวง (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอกระทุ่มแบน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อทราบระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) เพื่อทราบความแตกต่างของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอกระทุ่มแบน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอกระทุ่มแบน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การประเมินคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เมื่อจำแนกตามวัฏจักรของเดมมิง (Deming's cycle) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การวางแผน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอกระทุ่มแบน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามวัฏจักรคุณภาพของเดมมิง (Deming' cycle) พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ในการวางแผนแตกต่างกัน การทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการวางแผนและการปฏิบัติตามแผนแตกต่างกัน การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพ ในการปฏิบัติตามแผนแตกต่างกัน การประเมินคุณภาพการศึกษา ในการตรวจสอบประเมินผลแตกต่างกัน การรายงานคุณภาพการศึกษา ในการวางแผนแตกต่างกัน และการผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในการวางแผนแตกต่างกัน นอกนั้นไม่มีความแตกต่าง

วัชร จริญญา (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลสองพี่น้องจังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีการศึกษา 2546 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยดำเนินงานในระดับมาก 2 โรงเรียน คือโรงเรียนที่ 1 และ 3 ดำเนินงานในระดับ ปานกลาง 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนที่ 4 และ 5 และดำเนินงานในระดับน้อย 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย โดยมีปัญหาในระดับน้อย 4 โรงเรียน คือโรงเรียนที่ 2, 5, 4 และ 3 และมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด 1 โรงเรียน คือ โรงเรียน 1 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือหน่วยงานต้นสังกัดและโรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้เหมาะสมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาบุคลากรด้านทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อจัดทำและเรียกใช้สารสนเทศ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

ร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงงานและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

นเรศ รณรงค์ฤทธิ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง และเพื่อเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาใน 4 ด้านดังกล่าว จำแนกตามตำแหน่ง (ผู้บริหารโรงเรียนและครู) ขนาดของโรงเรียน (ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่) และบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ (บุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามตำแหน่งพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินการตามแผนและด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการวางแผนการปฏิบัติงานและด้านการตรวจสอบประเมินผลไม่แตกต่างกัน 3) การเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ และจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่าไม่แตกต่างกัน

ศักรินทร์ แสงเมือง (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2544 ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ รายการที่โรงเรียนบางส่วนยังไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน การแต่งตั้งคณะทำงานวางระบบการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และการเตรียมการรับการประเมินจากองค์กรภายนอก รายการที่โรงเรียนส่วนใหญ่กำลังดำเนินการ ได้แก่ การจัดทำมาตรฐาน ตัวชี้วัด เกณฑ์การวัด การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา การจัดทำข้อมูลสารสนเทศในแต่ละมาตรฐาน การจัดทำคู่มือตามแผนประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การประกาศนโยบาย ทิศทาง และเป้าหมาย

ของการประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดปฏิทิน การปฏิบัติงาน การกำหนดแนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การสรุปรายงานผลและเตรียมการรับการประเมินจากองค์กรภายนอกโดยดำเนินการในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดตามความพร้อมของโรงเรียน

ยินดี ทองคำ (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา อำเภอศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา อำเภอศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 2) ประเมินผลผลิตของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา อำเภอศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 และ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เกิดจากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา อำเภอศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การเตรียมการ การดำเนินงาน และการรายงานผล ก็มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับคุณภาพดี ด้านผู้เรียน และด้านปัจจัย อยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการประกันคุณภาพ และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติในระดับมาก ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้ผลการประกันคุณภาพเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ในระดับมาก 3) ปัญหา อุปสรรคที่สำคัญคือ มีบุคลากรไม่เพียงพอ มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ขาดแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย และมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สนับสนุนการดำเนินงานไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะที่ต้องดำเนินการคือ จัดให้มีบุคลากร งบประมาณ แหล่งการเรียนรู้ที่ทันสมัย และมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สนับสนุนการทำงานอย่างเพียงพอ

อรพิน ภิญญภาวศุทธิ (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 2) ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ ด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน 2) ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย สามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ ด้านการรายงานการประกันคุณภาพภายใน ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และด้านการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน

ประเสริฐ เชื้อจิว (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพตามระบบหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2544 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามสถานะภาพ และศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2 ปีการศึกษา 2547 ผลการวิจัย สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตาม ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2544 มีบางส่วนที่ยังไม่ได้ดำเนินการเพราะยังมีความรู้ความเข้าใจไม่ชัดเจน และมีข้อจำกัดในทรัพยากรด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งที่ได้รับการประเมินแล้วและยังไม่ได้รับการประเมินภายนอก และพบว่าร้อยละของสถานศึกษาที่ไม่ได้ดำเนินการด้านต่าง ๆ เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ การตรวจสอบและทบทวน การพัฒนามาตรฐาน การศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี การดำเนินงานตามแผน และการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

พงศ์ศักดิ์ ตามสัตย์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อ การศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 3 ปีการศึกษา 2547 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการเตรียมการประกันคุณภาพ การศึกษา พบว่ากิจกรรมที่สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินการคือ การสร้างความตระหนัก การพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร โดยการประชุมชี้แจง อบรม สัมมนา ศึกษาเอกสาร การแต่งตั้ง คณะกรรมการรับผิดชอบการประกันคุณภาพประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สภาพ การดำเนินการ พบว่า กิจกรรมที่สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินการ คือ การจัดระบบโครงสร้างการ บริหารงานภายใน โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพ การจัดทำระบบข้อมูล การกำหนด มาตรฐานการศึกษาในระดับสถานศึกษา มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สภาพการ รายงาน พบว่า กิจกรรมที่สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินการคือการรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปีโดยจัดส่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ปัญหาและอุปสรรค ด้านการเตรียมการ พบว่าขาดบุคลากรและบุคลากรมีงานประจำอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนการดำเนินการพบว่าบุคลากร ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ขาดเครื่องมือในการตรวจสอบทบทวนและการ ประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนการรายงาน พบว่า บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจใน การเขียนรายงานประเมินตนเองประจำปี (SSR หรือ SAR) ขาดข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำ รายงาน แนวทางแก้ไขและการพัฒนา คือ จัดบุคลากรให้พอดีกับปริมาณที่เพิ่มขึ้น ลดการ ปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกัน จัดระบบบริหารจัดการที่ดี สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกัน

คุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคน โดยจัดในรูปแบบเชิงปฏิบัติการ มีการนิเทศติดตาม อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อย่างจริงจัง

สุจินดา แซ่สูง (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ผลจากการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานทั้ง 8 ด้าน ซึ่งมีการปฏิบัติงานสูงสุด คือ (1) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ได้แก่ การจัดระบบสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา (2) ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (3) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การกำหนดแผนปฏิบัติการรายปี (4) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การจัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรและการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5) ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา (6) ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น (7) ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ได้แก่ การสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา (8) ด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 2) ปัญหาในการดำเนินงานทั้ง 8 ด้าน มีการปฏิบัติงานสูงสุด คือ 1) ขาดการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเก็บรักษาข้อมูล 2) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษามีขั้นตอนที่ไม่ชัดเจน และไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) มีงบประมาณ ทรัพยากรอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีไม่เพียงพอ 4) ขาดการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศให้ การดำเนินงานบรรลุตามแผนปฏิบัติการประจำปี 5) ขาดการประสานงานให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ 6) ไม่ได้จัดให้บุคลากรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน 7) ขาดการใช้สื่อนำเสนอรายงานคุณภาพประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชน 8) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไม่ต่อเนื่อง

ศิริลักษณ์ สกลนุรักษ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ค้นคว้าเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการรายงาน 2) ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ 1) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา 2) การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพ

ภายใน 3) การจัดหางบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพ 3 แนวทางแก้ไขการดำเนินการประกันคุณภาพ เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรในเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรให้เพียงพอ 3) โรงเรียนควรนำปัญหามาวิเคราะห์และนำมาแก้ปัญหาอย่างจริงจัง และรายงานตามความเป็นจริง

ปรีดา ภาณุรักษ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในกิ่งอำเภอสระใคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและความต้องการในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในกิ่งอำเภอสระใคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การประกันคุณภาพภายในมีการดำเนินการอยู่ในระดับ “มาก” เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการรายงาน ตามลำดับ ความต้องการในการประกันคุณภาพภายใน ด้านการเตรียมการ มีความต้องการให้มีบุคลากรในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างครบถ้วนพอเพียง จัดให้มีเครื่องมือในการสอนที่ทันสมัยอย่างพอเพียง กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไม่ซ้ำซ้อน ในด้านการดำเนินการมีความต้องการจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือสัมาเสมอและต่อเนื่อง พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ระบบข้อมูล ระบบการให้สวัสดิการครู และในด้านการรายงานครูมีความต้องการในการให้ความร่วมมือประสานงานการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบ

ศรีศุภางค์ หอมไกรลาศ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้กระบวนการบริหารคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming's Cycle) หรือวงจร PDCA มี 4 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล (Check) และขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา (Action) และเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1 ผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ขั้นตอนที่มียค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา รองลงมาได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติงานและขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล ตามลำดับ 2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สองขั้นตอน ได้แก่ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล ในขั้นตอนการปฏิบัติงานโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงาน

แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล โรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลาง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Pattraicai (ลลิตววรรณ สิทธินันท์. 2546 : 50 ; อ้างอิงจาก Patricia. 1994) ได้ศึกษา การประเมินการก้าวไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา และการควบคุมการปฏิบัติในประเทศ เยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้น กลไกทางสังคมจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในประเทศเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาและควบคุมการประเมิน ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของครูที่ต้องรับผิดชอบต่ออาชีพของตน ซึ่งต้องดำเนินการไปอย่างมีเหตุผลและมีกระบวนการที่ชัดเจน ในประเทศสวีเดนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาจากการประกันคุณภาพการศึกษาจนถึงการประเมินครูในสถานศึกษา ซึ่งต้องเกิดการพัฒนาอย่างชัดเจน ในประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญและเชื่อถือกับการใช้ข้อสอบภายนอกโรงเรียนมีการควบคุมจากส่วนกลาง ในประเทศนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับการประเมินจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา นำเอาระบบการสอบมาตรฐานกลางซึ่งอ้างอิงไปสู่การยอมรับที่เป็นมาตรฐาน และในประเทศออสเตรเลียมีการนำเอาระบบการประเมินผลโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานมีการเตรียมการอย่างมีแบบแผนสู่การควบคุมคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาขั้นสูงต่อไป

Bugg (2000 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในมลรัฐอิลลินอยส์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของคณะกรรมการการศึกษาของรัฐในโครงการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาแผนที่ใช้เป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาระบบการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับขอบเขตที่โรงเรียนสองแห่งใช้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงกระบวนการต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนที่จะมีการประกันคุณภาพและแผนพัฒนามาใช้ โรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่ได้ใช้ระเบียบโครงสร้างในการปรับปรุงโรงเรียน
2. โรงเรียนในชนบทสามารถใช้กระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาโครงสร้างการจัดระเบียบของโรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถทำตามกระบวนการได้สำเร็จ
3. การประกันคุณภาพมีผลดีต่อแผนการสอนในโรงเรียนทั้งสองแห่ง
4. ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงแต่ยังเป็นที่ถกเถียงกันว่าสิ่งแวดล้อมบางประการอาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้

5. โครงร่างของการประกันคุณภาพ สามารถช่วยโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรม การปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการขาดตัวแปรบางตัว เช่น ภาวะผู้นำ ทรัพยากรทางการเงิน ทำให้กระบวนการไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย

Floit (2000 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกต่อโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยส์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาว่าการมีส่วนร่วมในการ ทบทวนการดำเนินงานจากภายนอกจะมีส่วนช่วยให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการ ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากรายงานการประเมินภายนอก (Exit report) และรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนที่ถูกประเมิน (Response report) ระหว่างปี 1998-1999 กรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ได้ทดสอบเทคโนโลยีการสอน การเรียนรู้ ทิศทาง และความสามารถในการส่งเสริมเทคโนโลยีหลักของโครงสร้างที่สนับสนุนจากภายในและภายนอก จากการวิเคราะห์พบว่า รายงานการประเมินภายนอก (Exit report) ได้ระบุให้เห็นถึงประเด็นบรรยากาศการเรียนรู้ และถึงแม้ว่ารายงานนี้ได้กล่าวถึงความจำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางของหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ แต่มีหลักฐานอ้างอิงน้อยมากในการปรับปรุงหลักสูตร การประเมิน และกลยุทธ์การสอน ส่วนการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนไม่ได้บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมที่กำหนด

Mitchell (1992 : <http://www.buu.ac.th/dao/detail.nsp>) ได้ศึกษาข้อบังคับของการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันดูแลสุขภาพ โดยศึกษาจากเมืองบริติชโคลัมเบีย ประเทศแคนาดา และวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 แหล่ง คือ เอกสารจากการเขียนที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานการประกันคุณภาพ การสำรวจข้อมูลจากการสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยสำรวจจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพ จำนวน 109 คน โดยให้พัฒนารูปแบบและ/หรือปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ข้อบังคับในการประกันคุณภาพ ด้านการจัดการคุณภาพ การประเมินคุณภาพและการปรับปรุงคุณภาพ ทั้งสองแห่งใกล้เคียงกัน

Peter (อรพิน ภิญโญภาวศุทธิ. 2547 ; อ้างอิงจาก Peter. 1993 : 5) ได้นำเสนอแนวคิดและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย โดยในขั้นแรกกล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งเห็นว่าคุณภาพมีความสำคัญต่อการศึกษายิ่ง จากนั้นได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนด เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาการเรียนรู้อย่างชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการตัดสินใจโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพทั้งในส่วน of กระบวนการและผลลัพธ์และมุ่งมั่นให้สถานศึกษาเป็นเสมือนองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนการจัดการดำเนินงานคุณภาพเชิงรุก และได้มีการสรุป การประกันคุณภาพ การศึกษาว่าไม่สามารถรับประกันคุณภาพของตัวผู้เรียนได้แต่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถใช้เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องได้

เกย์ตัน (Gayton 1999 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ระหว่างการรับรู้ของครูเกี่ยวกับสภาพในโรงเรียน และระดับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐเวอร์จิเนีย ตะวันตกมีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่ วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ก็เพื่อพิจารณาถ้ามีความสำคัญ ของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการรับรู้ของครูซึ่งวัดโดยใช้ CFK School Climate Profile ตัวอย่างประกอบด้วยโรงเรียน 100 แห่ง โดยการสุ่มตัวอย่าง โรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว 53 แห่ง ซึ่งได้รับการประกันคุณภาพแล้ว และอีก 47 แห่งที่ยังไม่ได้รับการประกันคุณภาพ ในปี 1998 ระดับการตอบสนองคือ 65% จากการใช้ที่ทดสอบที่ได้ผลระดับอัลฟา 0.05 ค้นพบว่าระดับร้อยละของนักเรียนที่ได้รับอาหารกลางวันฟรีหรือลดราคาระหว่าง 11% -99% มากกว่าโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประกันคุณภาพทั้งหมด (97%) เทียบกับโรงเรียนที่ได้รับการประกันคุณภาพทั้งหมด (54%) การเข้าสมัครเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นจาก 68 เป็น 950 คน ในโรงเรียนที่ได้รับการประกันคุณภาพการศึกษา ต่างจากโรงเรียนที่ไม่ได้รับการประกันคุณภาพ (215 คน) ในโรงเรียนที่ได้รับการประกันคุณภาพคนทำงานมีขวัญและกำลังใจดีกว่า ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลความสำเร็จของนักเรียน ขณะที่โรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประกันคุณภาพมีขวัญและกำลังใจน้อยกว่า

คอสเตอร์ (Coster. 2000 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาที่มีผลต่อการบูรณาการในพื้นที่ห่างไกล พบว่า การบูรณาการเอาเทคโนโลยีเข้าสนับสนุนการประกันคุณภาพในโรงเรียนก่อให้เกิดความร่วมมือและร่วมกันทำงานในโรงเรียนห่างไกลมากขึ้น คณะกรรมการและผู้บริหารโรงเรียนมีความร่วมมือในการแสวงหาการประกันคุณภาพ

ชัฟเฟิลบาร์เกอร์ (Shufflebarger. 2002 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การรับรู้ของชมรม ครู – ผู้ปกครองต่อมาตรฐานการประกันคุณภาพโรงเรียนของรัฐ พบว่า การประกันคุณภาพมาตรฐานของรัฐทำให้เกิดแรงผลักดันให้โรงเรียนมีการพัฒนาออกแบบหลักสูตรของตนเอง ทำให้ครูและผู้บริหารเกิดความเครียด สนับสนุนให้ครูใหญ่เน้นไปที่การปรับปรุงการสอนมากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวนคน 263 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา 100 คน ครูผู้สอน 163 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ บุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2549 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 159 คน การสุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ชั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยกำหนดกรอบขนาดโรงเรียนได้ โรงเรียนขนาดกลาง 3 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน

ชั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบ่งสัดส่วนตามลักษณะงานของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา กับ ครูผู้สอน คือ 2 : 3 ได้กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา 64 คน และครูผู้สอน 95 คน รายละเอียดดังตาราง 4

ชั้นที่ 3 นำคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาที่สุ่มได้ในชั้นที่ 2 นำมาแยกตามขนาดโรงเรียน โดยแบ่งสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ คือ 3 : 7 ได้กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดกลาง 19 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 45 คน รายละเอียดดังตาราง 4

ขั้นที่ 4 นำครูผู้สอนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 2 มาแยกตามขนาดโรงเรียน โดยแบ่งสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียนขนาดกลางกับ ขนาดใหญ่ คือ 1 : 3 ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง 24 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 71 คน รายละเอียดดังตาราง 4

ขั้นที่ 5 นำครูผู้สอนที่สุ่มแยกตามขนาดโรงเรียนแล้วในขั้นที่ 4 มาแยกตามช่วงชั้น โดยแบ่งสัดส่วนชั้นเรียน ช่วงชั้นอนุบาลกับ ช่วงชั้นที่ 1 กับ ช่วงชั้นที่ 2 กับ ช่วงชั้นที่ 3 คือ 2 : 3 : 3 : 3 ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนช่วงชั้นอนุบาล โรงเรียนขนาดกลาง 4 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 13 คน ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางช่วงชั้นละ 7 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ ช่วงชั้นละ 19 คน และช่วงชั้นที่ 3 ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง 6 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 20 คน รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาด โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง					
	คณะกรรมการฯ	ครูผู้สอน	คณะกรรมการฯ	ครูผู้สอน				
				ช่วงชั้น อนุบาล	ช่วง ชั้นที่ 1	ช่วง ชั้นที่ 2	ช่วง ชั้นที่ 3	รวม
กลาง	30	42	19	4	7	7	6	24
ใหญ่	70	121	45	13	19	19	20	71
รวม	100	163	64	17	26	26	26	95

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ประเภท คือ แบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ (ดังแสดงในภาคผนวก ค) มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 แบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร เป็นแบบฟอร์มสำหรับการสำรวจเอกสารหลักฐานที่แสดงถึงสภาพการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 โดยศึกษาเอกสารต่อไปนี้ ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา/ธรรมนูญสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา แผนงบประมาณ บันทึก/รายงานการประชุม รายงานผลการประเมินตนเองประจำปีการศึกษา 2548

1.2 แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการและมาตราส่วนประมาณค่า มีจุดประสงค์เพื่อสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลและผู้ตอบแบบสอบถาม คือ คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ครูผู้สอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพภาพการประเมินภายนอกรอบสอง และขนาดของสถานศึกษา ชนิดเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ (0, 1, 2) คือ ไม่มีการปฏิบัติ มีการปฏิบัติในระดับน้อย และมีการปฏิบัติในระดับมาก โดยให้ประเมินระดับการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 3 ขั้นตอน รวมทั้งสิ้น 46 ข้อ ประกอบด้วย

การเตรียมการ	จำนวน	9	ข้อ
การดำเนินการ	จำนวน	31	ข้อ
การรายงานผล	จำนวน	6	ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยให้เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล

1.3 แบบบันทึกการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแบบปลายเปิด มีจุดประสงค์เพื่อสรุปสภาพการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผู้ให้ข้อมูล คือ คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละโรงเรียน ในแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นประกอบด้วย ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ วัน เดือน ปี และสถานที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 3 ขั้นตอน รวมทั้งสิ้น 17 ข้อ ประกอบด้วย

การเตรียมการ	จำนวน	5	ข้อ
การดำเนินการ	จำนวน	9	ข้อ
การรายงานผล	จำนวน	3	ข้อ

2. ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา การประเมิน และการพัฒนาเครื่องมือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด และแนวทางในการสร้างเครื่องมือให้ตรงและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 สร้างแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ตามโครงสร้างและรายละเอียดที่กำหนดขึ้น โดยกำหนดหัวข้อที่จะถามและเขียนหัวข้อต่าง ๆ ที่ต้องการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2.3 ได้แบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร จำนวน 3 ข้อ แบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 17 ข้อ นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้

2.4 นำแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร จำนวน 3 ข้อ แบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 17 ข้อ ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทแล้ว มาแก้ไขปรับปรุงให้ครบถ้วนตามนิยามศัพท์ที่ได้กำหนดไว้

2.5 นำแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร จำนวน 3 ข้อ แบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 17 ข้อ ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (รายชื่อแสดงในภาคผนวก ข) เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนในการสื่อ

2.6 นำแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร จำนวน 3 ข้อ แบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 17 ข้อ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117) มีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00

2.7 นำแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์มาดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ได้แบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร จำนวน 46 ข้อ แบบสอบถาม จำนวน 46 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 17 ข้อ

2.8 นำแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทอีกครั้ง และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่ประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 1 โรงเรียน (โรงเรียนวัดมะเกลือ (กาญจนลักษณ์วิทยา)) จำนวนคน 25 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาและระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.9 นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) สูตรของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 ส่วนแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร และแบบสัมภาษณ์พบว่าภาษาที่ใช้มีความชัดเจน ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 1 สัปดาห์

2.10 ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของเครื่องมือ แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบก่อนเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวไปเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยถือหนังสือรับรองและแนะนำตัวไปเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และขอนัดสัมภาษณ์ และสำรวจเอกสาร พร้อมทั้งรับแบบสอบถามคืน โดยนัดวันสัมภาษณ์และสำรวจเอกสาร หลังจากวันที่แจกแบบสอบถามประมาณ 1 สัปดาห์
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามวัน เวลา ที่นัดหมาย ในระหว่างวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2550 ถึงวันที่ 9 มีนาคม 2550 โดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 152 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 7 ฉบับ และแบบสำรวจเอกสาร จำนวน 7 ฉบับ
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถาม กลับคืนมา จำนวน 152 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 7 ฉบับ และแบบสำรวจเอกสาร จำนวน 7 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจเอกสาร มาตรวจสอบความสมบูรณ์

การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว มาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

2.1 สถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 2.1.1 ค่าความถี่ (Frequency)
- 2.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
- 2.1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 2.1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 สถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (Alpha-Coefficient) สูตรของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

2.3 สถิติทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

2.3.1 เปรียบเทียบกรณี 2 กลุ่ม ทดสอบโดย t-test for independent samples

2.3.2 เปรียบเทียบกรณี 3 กลุ่ม หรือมากกว่า ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างจะทำการวิเคราะห์รายคู่ภายหลัง โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

3. เกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผลข้อมูล

3.1 เกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ระดับคะแนน 0	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

3.2 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

1.34 – 2.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
0.67 – 1.33	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
0.01 – 0.66	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

4. แผนการสรุปผลและนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอผลจะเสนอตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัย คือ

4.1 นำเสนอค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อสรุปสภาพการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

4.2 นำเสนอค่าสถิติทดสอบสมมุติฐานในการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ตามประเด็นตัวแปรที่ศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

2.1 ผลการวิเคราะห์การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม

2.2 ผลการวิเคราะห์การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากการสัมภาษณ์

2.3 ผลการวิเคราะห์การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากการสำรวจเอกสาร

2.4 การสรุปสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

ตอนที่ 4 สรุปปัญหา อุปสรรค และนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จำแนกตามกลุ่มการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพการประเมิณภายนอก และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลสภาพทั่วไป	ผู้ตอบแบบ		รวม จำนวน (n=159)	ร้อยละ
	สัมภาษณ์ (n=7)	สอบถาม (n=152)		
1. กลุ่มการปฏิบัติงาน				
1.1 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา	7	57	64	40.25
1.2 ครูผู้สอนช่วงชั้นอนุบาล	-	17	17	10.70
1.3 ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1	-	26	26	16.35
1.4 ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2	-	26	26	16.35
1.5 ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3	-	26	26	16.35
รวม	7	152	159	100
2. ประสบการณ์ในการทำงาน				
2.1 ต่ำกว่า 8 ปี	-	7	7	4.40
2.2 8 – 16 ปี	-	27	27	16.98
2.3 17 – 25 ปี	4	46	50	31.45
2.4 26 ปีขึ้นไป	3	72	75	47.17
รวม	7	152	159	100

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อมูลสภาพทั่วไป	ผู้ตอบแบบ		รวม จำนวน (n=159)	ร้อยละ
	สัมภาษณ์ (n=7)	สอบถาม (n=152)		
3. สถานภาพการประเมินภายนอก				
3.1 ได้รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ. แล้ว	3	79	82	51.57
3.2 ยังไม่ได้รับการประเมินภายนอกรอบ สองจาก สมศ.	4	73	77	48.43
รวม	7	152	159	100
4. ขนาดของสถานศึกษา				
4.1 ขนาดกลาง	3	40	43	27.04
4.2 ขนาดใหญ่	4	112	116	72.96
รวม	7	152	159	100

จากตาราง 5 พบว่า ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม กลุ่มการปฏิบัติงาน เป็นกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 40.25 เป็นครูผู้สอนช่วงชั้น อนุบาล จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.70 เป็นครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 26 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.35 เป็นครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.35 และครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.35 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 8 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.40 8 – 16 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 16.98 17 – 25 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.45 และ 26 ปีขึ้นไป จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 47.17 จำแนก ตาม สถานภาพการประเมินภายนอก ได้รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ. แล้ว จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 51.57 และยังไม่ได้รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ. จำนวน 77 คน คิดเป็น ร้อยละ 48.43 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา ขนาดกลาง จำนวน 43 คน คิดเป็น ร้อยละ 27.04 และขนาดใหญ่ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 72.96

ตอนที่ 2 ระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

2.1 ผลการวิเคราะห์การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม ใน 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล ดังปรากฏในตาราง 6 - 9

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม โดยรวมและแต่ละขั้นตอน

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1 การเตรียมการ	1.77	0.31	มาก
2 การดำเนินการ	1.80	0.22	มาก
3 การรายงานผล	1.82	0.27	มาก
รวม	1.80	0.23	มาก

ตาราง 6 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.80$, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกขั้นตอน โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การรายงานผล ($\bar{X} = 1.82$, S.D. = 0.27) รองลงมาคือ การดำเนินการ ($\bar{X} = 1.80$, S.D. = 0.22) และการเตรียมการ ($\bar{X} = 1.77$, S.D. = 0.31)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม ขั้นตอนการเตรียมการ

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
1. ด้านบุคลากร	1.85	0.26	มาก
2. ด้านคณะกรรมการ	1.76	0.42	มาก
3. ด้านทรัพยากร	1.69	0.48	มาก
รวม	1.77	0.31	มาก

ตาราง 7 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม ขั้นตอนการเตรียมการโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.77$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.26) รองลงมาคือ ด้านคณะกรรมการ ($\bar{X} = 1.76$, S.D. = 0.42) และด้านทรัพยากร ($\bar{X} = 1.69$, S.D. = 0.48)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม ขั้นตอนการดำเนินการ

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
1. การวางแผนปฏิบัติงาน	1.83	0.22	มาก
2. การดำเนินงานตามแผน	1.79	0.26	มาก
3. การตรวจสอบประเมินผล	1.75	0.33	มาก
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน	1.80	0.31	มาก
รวม	1.80	0.22	มาก

ตาราง 8 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม ขั้นตอนการดำเนินการโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.80$, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การวางแผนปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 1.83$, S.D. = 0.22) รองลงมา คือ การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ($\bar{X} = 1.80$, S.D. = 0.31) การดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 1.79$, S.D. = 0.26) และการตรวจสอบประเมินผล ($\bar{X} = 1.75$, S.D. = 0.33)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม ขั้นตอนการรายงานผล

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	การจัดทำรายงาน	1.82	0.28	มาก
2	การเผยแพร่รายงาน	1.80	0.33	มาก
รวม		1.82	0.27	มาก

ตาราง 9 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม ขั้นตอนการรายงานผล โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.82$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดทำรายงาน ($\bar{X} = 1.82$, S.D. = 0.28) รองลงมาคือ การเผยแพร่รายงาน ($\bar{X} = 1.80$, S.D. = 0.33)

2.2 ผลการวิเคราะห์การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากการสัมภาษณ์กรรมการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 7 คน 7 โรงเรียน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) รายละเอียดดังนี้

2.2.1 การเตรียมการ

สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ขั้นตอนการเตรียมการ พบว่า สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากร โดยใช้แบบกรอกประวัติและมีการจัดทำเป็นแฟ้มทะเบียนประวัติ มีการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร โดยการจัดประชุมชี้แจง ส่งไปอบรม ศึกษาดูงาน และจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพให้บุคลากรได้ศึกษาเพิ่มเติม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารหรือรองฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าช่วงชั้น และหัวหน้าสายชั้น บางโรงเรียนมีศึกษานิเทศก์ร่วมเป็นคณะกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วย

2.2.2 การดำเนินการ

สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ขั้นตอนการดำเนินการ พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากข้อมูลพื้นฐานเดิมของสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการประเมินภายนอกรอบแรกจาก สมศ. มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการประเมินภายนอกของ สมศ. นำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน (SWOT) ของสถานศึกษา มีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยการจัดประชุมระดมความคิดเห็น และตั้งคณะทำงาน โดยดูจากปัญหาที่เกิดขึ้น และจัดทำเป็นแผนต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนการจัดการเรียนการสอน มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อการวางแผนแก้ไขปรับปรุง โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการประเมินภายนอกรอบแรก ผลการประเมินภายใน และความต้องการของชุมชน มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีการปฏิบัติงานในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีคณะทำงานรับผิดชอบเป็นรายมาตรฐาน จัดทำเป็นลักษณะโครงการที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม มีผู้รับผิดชอบโครงการ มีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการชัดเจน มีวิธีการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยให้การนิเทศกำกับติดตามโดยผู้อำนวยการสถานศึกษา มีการดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลภายใน โดยมีการประเมินโครงการทุกโครงการ และมีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยจัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อนำมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อวางแผนพัฒนาในปีต่อไป

2.2.3 การรายงานผล

สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ขั้นตอนการรายงานผล พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำรายงานประจำปี โดยตั้งคณะทำงานรวบรวมผลจากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา มาสรุปเป็นภาพรวมของสถานศึกษา และจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรทราบ มีการรายงานคุณภาพการศึกษา โดยจัดทำเป็นรายงานส่งเขตพื้นที่การศึกษา จัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ประกาศให้นักเรียนทราบหน้าเสาธง และแจ้งผู้ปกครองทราบในวันประชุมนิเทศของสถานศึกษา

2.3 ผลการวิเคราะห์การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากการสำรวจเอกสาร ดังตาราง 10 - 12

ตาราง 10 การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2
จากการสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการเตรียมการ

รายการเอกสาร	ข้อมูลที่พบ		
	ความถี่	ร้อยละ	รายละเอียดเอกสาร
<u>ด้านบุคลากร</u>			
1. ข้อมูลพื้นฐานของบุคลากร ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติ ของบุคลากรเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพภายใน	7	100	- สารสนเทศของสถานศึกษา - แผนประวัติบุคลากร
2. แผนพัฒนาบุคลากรในการ ประกันคุณภาพ	7	100	- โครงการฝึกอบรม และศึกษาดูงาน
3. รูปแบบและวิธีการเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจในการประกัน คุณภาพภายในให้แก่บุคลากร	7	100	- บันทึกการประชุม - แบบรายงานการอบรม ศึกษาดูงาน - เอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษา
<u>ด้านกรรมการ</u>			
4. เกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	7	100	- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกัน คุณภาพ
5. การแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	7	100	- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกัน คุณภาพ
6. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการประกันคุณภาพ ภายใน	7	100	- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกัน คุณภาพ
7. การกำหนดแผนดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน	7	100	- โครงการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา
<u>ด้านทรัพยากร</u>			
8. แผนการจัดหางบประมาณ	0	0	
9. แผนการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก	0	0	
รวม	49	77.78	

ตาราง 10 พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการเตรียมการ โดยรวมมีเอกสารร้อยละ 77.78 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมูลพื้นฐานของบุคลากร ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติของบุคลากรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน แผนพัฒนาบุคลากรในการประกันคุณภาพ รูปแบบและวิธีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพภายในให้แก่บุคลากร เกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน และการกำหนดแผนดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน พบเอกสารครบทุกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วน แผนการจัดหางบประมาณ และแผนการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่พบเอกสารทุกโรงเรียน

ตาราง 11 การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2
จากการสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการดำเนินการ

รายการเอกสาร	ข้อมูลที่พบ		
	ความถี่	ร้อยละ	รายละเอียดเอกสาร
<u>การวางแผนปฏิบัติงาน</u>			
1. การกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	7	100	- แผนกลยุทธ์, บันทึกการประชุม
2. การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย	7	100	- บันทึกการประชุม, แผนกลยุทธ์
3. แนวทางการดำเนินงาน	7	100	- โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามแผน	7	100	- โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
5. งบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงานตามแผน	7	100	- โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
6. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามแผน	7	100	- โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
7. แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญโรงเรียน	7	100	- ธรรมนูญโรงเรียน
8. แผนปฏิบัติการประจำปี	7	100	- แผนปฏิบัติการประจำปี
9. แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา	7	100	- โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร	7	100	- แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
11. แผนงบประมาณ	7	100	- โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
<u>การดำเนินงานตามแผน</u>			
12. ระบบข้อมูลสารสนเทศ	7	100	- เอกสารสารสนเทศของสถานศึกษา - ใน Internet - ในระบบคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษา
13. คู่มือการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายใน	3	42.86	- คู่มือการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายใน

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการเอกสาร	ข้อมูลที่พบ		
	ความถี่	ร้อยละ	รายละเอียดเอกสาร
14. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรสำหรับการปฏิบัติงานตามแผน	0	0	
15. การจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการดำเนินงานตามแผน	7	100	- บันทึกการประชุม
16. การพัฒนาความรู้ และทักษะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากร	7	100	- บันทึกการประชุม - แบบรายงานการอบรม ศึกษาดูงาน - เอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
17. การร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้	7	100	- ภาพถ่ายกิจกรรมโครงการต่าง ๆ - บันทึกการประชุม
18. การกำกับ ติดตาม และส่งเสริมการดำเนินงาน	7	100	- บันทึกการนิเทศติดตาม
19. การให้การนิเทศแก่บุคลากร	7	100	- บันทึกการนิเทศ
<u>การตรวจสอบประเมินผล</u>			
20. กรอบการประเมิน	7	100	- โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
21. การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน	7	100	- โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา - บันทึกการประชุม
22. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	7	100	- แบบบันทึกข้อมูลนักเรียน - แบบสอบถามครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร
23. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	7	100	- รายงานการประเมินตนเอง (SAR, SSR) - บันทึกการประชุม - โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
24. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	7	100	- รายงานการประเมินตนเอง (SAR, SSR) - บันทึกการประชุม - โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการเอกสาร	ข้อมูลที่พบ		
	ความถี่	ร้อยละ	รายละเอียดเอกสาร
25. การสรุปแปลความหมายข้อมูล	7	100	- รายงานการประเมินตนเอง (SAR, SSR) - บันทึกการประชุม - โครงการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา
26. การตรวจสอบกระบวนการและ ผลการประเมินตนเอง <u>การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน</u>	0	0	
27. การจัดประชุมชี้แจงผลการ ประเมิน	7	100	- บันทึกการประชุม
28. การนำผลการประเมินมา วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ควร พัฒนา	7	100	- บันทึกการประชุม
29. การนำผลการประเมินมาวาง แผนการดำเนินการพัฒนา คุณภาพ	7	100	- บันทึกการประชุม
30. การนำผลการประเมินมาแก้ไข ปรับปรุงระบบการประเมิน ตนเอง	0	0	
31. การใช้ผลการประเมินมาพัฒนา ระบบข้อมูลสารสนเทศ	0	0	
รวม	192	88.48	

ตาราง 11 พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการดำเนินการ โดยรวมมีเอกสารร้อยละ 88.48 เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า การกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดลำดับ ความสำคัญของเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามแผน งบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงานตามแผน การกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามแผน แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือธรรมนูญโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการประเมิน คุณภาพการศึกษา แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร แผนงบประมาณ ระบบข้อมูล สารสนเทศ การจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการดำเนินงานตามแผน การพัฒนาความรู้ และ

ทักษะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากร การร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ การกำกับ ติดตาม และส่งเสริมการดำเนินงาน การให้การนิเทศแก่บุคลากร กรอบการประเมิน การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปแปลความหมายข้อมูลการจัดประชุมชี้แจงผลการประเมิน การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ควรพัฒนา และการนำผลการประเมินมาวางแผนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพ พบเอกสารครบทุกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 คู่มือการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายใน พบเอกสาร 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ส่วน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรสำหรับการปฏิบัติงานตามแผน การตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินตนเอง การนำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงระบบการประเมินตนเอง และการใช้ผลการประเมินมาพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ไม่พบเอกสารทุกโรงเรียน

ตาราง 12 การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากการสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการรายงานผล

รายการเอกสาร	ข้อมูลที่พบ		
	ความถี่	ร้อยละ	รายละเอียดเอกสาร
<u>การจัดทำรายงาน</u>			
1. การสรุปรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา	7	100	- บันทึกการประชุม - รายงานการประเมินตนเอง (SAR, SSR)
2. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมิน	7	100	- บันทึกการประชุม - รายงานการประเมินตนเอง (SAR, SSR)
3. การจัดประชุมบุคลากร และผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันจัดทำรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปี	7	100	- บันทึกการประชุม
4. การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี	7	100	- บันทึกการประชุม - รายงานการประเมินตนเอง (SAR, SSR)
<u>การเผยแพร่รายงาน</u>			
5. การนำเสนอผลการประเมินเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ	7	100	- บันทึกการประชุม - แผ่นพับผลการประเมินภายใน - รายงานการประเมินตนเอง (SAR, SSR)
6. การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด	7	100	- บันทึกการส่งรายงานการประเมินตนเอง (SAR, SSR) ให้ต้นสังกัด
รวม	42	100	

ตาราง 12 พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการรายงานผล โดยรวมมีเอกสารร้อยละ 100 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสรุปรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมิน การจัดประชุมบุคลากร และผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันจัดทำรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปี การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี การนำเสนอผลการประเมินเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ และการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด พบเอกสารครบทุกโรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 100

2.4 สรุปผลการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จากแบบสอบถาม จากการสัมภาษณ์ และจากการสำรวจเอกสาร รายละเอียดดังนี้

2.4.1 การเตรียมการ

สรุปสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ขั้นตอนการเตรียมการ จากแบบสอบถามผู้ให้ข้อมูล พบว่า สถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการเตรียมการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการเตรียมการ ที่พบว่า สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากร โดยใช้แบบกรอกประวัติและมีการจัดทำเป็นแฟ้มทะเบียนประวัติ มีการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร โดยการจัดประชุมชี้แจง ส่งไปอบรม ศึกษาดูงาน และจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพให้บุคลากรได้ศึกษาเพิ่มเติม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารหรือรองฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าช่วงชั้น และหัวหน้าสายชั้น บางโรงเรียนมีศึกษานิเทศก์ร่วมเป็นคณะกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วย อีกทั้งจากการสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการเตรียมการ ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติงานและจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการเตรียมการจริง โดยพบเอกสารครบทุกโรงเรียน เกือบทุกรายการ ยกเว้น แผนการจัดหางบประมาณ และแผนการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่พบเอกสารทุกโรงเรียน

2.4.2 การดำเนินการ

สรุปสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ขั้นตอนการดำเนินการ จากแบบสอบถามผู้ให้ข้อมูล พบว่า สถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการดำเนินการ ที่พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากข้อมูลพื้นฐานเดิมของสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการประเมินภายนอกรอบแรกจาก สมศ. มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการประเมินภายนอกของ สมศ. นำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน (SWOT) ของสถานศึกษา มีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยการจัดประชุมระดมความคิดเห็น และตั้งคณะทำงาน โดยดูจากปัญหาที่เกิดขึ้น และจัดทำเป็นแผนต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนการจัดการเรียนการสอน มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อการวางแผนแก้ไขปรับปรุง

โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการประเมินภายนอก รอบแรก ผลการประเมินภายใน และความต้องการของชุมชน มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน หรือวิธีการปฏิบัติงานในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมี คณะทำงานรับผิดชอบเป็นรายมาตรฐาน จัดทำเป็นลักษณะโครงการที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม มี ผู้รับผิดชอบโครงการ มีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการชัดเจน มีวิธีการดำเนินการตาม แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยให้การนิเทศกำกับติดตามโดยผู้อำนวยการสถานศึกษา มีการ ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลภายใน โดยมีการประเมินโครงการทุกโครงการ และมีการนำผล การประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยจัดประชุมระดม ความคิดเห็นเพื่อนำมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อวางแผนพัฒนาในปีต่อไป อีกทั้งจากการสำรวจ เอกสาร ขั้นตอนการดำเนินการ ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติงานและจัด กิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการดำเนินการจริง โดยพบ เอกสารครบทุกโรงเรียนเกือบทุกรายการ ยกเว้น คู่มือการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายใน พบ เอกสาร 3 โรงเรียน ส่วนการจัดตั้งหน่วยงานความสะอาดหรือทรัพยากรสำหรับการปฏิบัติงานตาม แผน การตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินตนเอง การนำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุง ระบบการประเมินตนเอง และการใช้ผลการประเมินมาพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ไม่พบเอกสาร ทุกโรงเรียน

2.4.3 การรายงานผล

สรุปสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ขั้นตอนการรายงานผล จากแบบสอบถามผู้ให้ข้อมูล พบว่า สถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานและ การจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการรายงานผลอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการ รายงานผล ที่พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำรายงานประจำปี โดยตั้งคณะทำงานรวบรวม ผลจากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา มาสรุปเป็นภาพรวมของสถานศึกษา และจัดประชุมชี้แจงให้ บุคลากรทราบ มีการรายงานคุณภาพการศึกษา โดยจัดทำเป็นรายงานส่งเขตพื้นที่การศึกษา จัด ประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ประกาศให้นักเรียนทราบหน้า เสาธง และแจ้งผู้ปกครองทราบในวันประชุมพิเศษของสถานศึกษา อีกทั้งจากการสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการรายงานผล ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติงานและจัดกิจกรรมในการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการรายงานผลจริง โดยพบเอกสารทุก โรงเรียน ทุกรายการ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จำแนกตามกลุ่มการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน สถานภาพการประเมินภายนอก และขนาดของสถานศึกษา เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในภาพรวม และแต่ละขั้นตอน จำแนกตาม กลุ่มการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน สถานภาพการประเมินภายนอก และขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน ดังตาราง 13 - 16

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มการปฏิบัติงานโดยรวมและแต่ละขั้นตอน

การดำเนินการ ประกันคุณภาพ ภายใน	กลุ่มการปฏิบัติงาน										F
	กรรมการ		อนุบาล		ช่วง1		ช่วง 2		ช่วง 3		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการ	1.73	0.40	1.75	0.26	1.88	0.20	1.79	0.26	1.77	0.20	1.01
ด้านบุคลากร	1.84	0.28	1.75	0.38	1.95	0.15	1.87	0.23	1.81	0.23	1.82
ด้าน	1.69	0.54	1.84	0.33	1.86	0.30	1.74	0.39	1.78	0.26	0.91
คณะกรรมการ											
ด้านทรัพยากร	1.65	0.59	1.56	0.46	1.81	0.37	1.75	0.38	1.71	0.40	0.90
2. การดำเนินการ	1.77	0.27	1.84	0.18	1.84	0.16	1.78	0.21	1.80	0.21	0.54
การวางแผน	1.83	0.23	1.83	0.22	1.86	0.18	1.79	0.25	1.84	0.18	0.27
ปฏิบัติงาน											
การดำเนินงาน	1.77	0.30	1.82	0.21	1.83	0.23	1.82	0.23	1.76	0.27	0.38
ตามแผน											
การตรวจสอบ	1.69	0.37	1.88	0.24	1.82	0.26	1.76	0.33	1.74	0.31	1.54
ประเมินผล											
การนำผลการ	1.78	0.35	1.82	0.26	1.85	0.28	1.75	0.30	1.84	0.27	0.54
ประเมินมา											
ปรับปรุงงาน											
3. การรายงานผล	1.80	0.27	1.86	0.26	1.83	0.28	1.80	0.33	1.82	0.21	0.17
การจัดทำรายงาน	1.81	0.28	1.88	0.21	1.83	0.31	1.81	0.33	1.83	0.22	0.23
การเผยแพร่	1.79	0.32	1.82	0.39	1.83	0.31	1.79	0.35	1.81	0.31	0.08
รายงาน											
รวม	1.77	0.28	1.82	0.16	1.85	0.16	1.79	0.21	1.79	0.19	0.56

ตาราง 13 พบว่า เมื่อจำแนกผู้ให้ข้อมูลตามกลุ่มการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน เป็น คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ครูผู้สอนช่วงชั้นอนุบาล ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 และครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐมเขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม
และแต่ละขั้นตอน

การดำเนินการประกัน คุณภาพภายใน	ประสบการณ์ในการทำงาน								F
	ต่ำกว่า 8 ปี		8-16 ปี		17-25 ปี		26 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการ	1.70	0.34	1.73	0.26	1.81	0.31	1.77	0.32	0.48
ด้านบุคลากร	1.71	0.40	1.80	0.28	1.87	0.26	1.86	0.24	1.08
ด้านคณะกรรมการ	1.75	0.38	1.71	0.42	1.81	0.38	1.74	0.45	0.40
ด้านทรัพยากร	1.57	0.53	1.66	0.47	1.70	0.51	1.71	0.47	0.23
2. การดำเนินการ	1.90	0.19	1.77	0.19	1.82	0.23	1.78	0.23	0.94
การวางแผนปฏิบัติงาน	1.88	0.27	1.82	0.18	1.86	0.19	1.80	0.24	0.83
การดำเนินงานตามแผน	1.89	0.18	1.76	0.27	1.79	0.27	1.80	0.26	0.45
การตรวจสอบประเมินผล	1.90	0.21	1.74	0.33	1.80	0.31	1.71	0.35	1.10
การนำผลการประเมินมา ปรับปรุงงาน	1.94	0.09	1.69	0.40	1.82	0.29	1.81	0.29	1.69
3. การรายงานผล	1.83	0.25	1.77	0.24	1.90	0.19	1.77	0.32	2.66
การจัดทำรายงาน	1.86	0.19	1.79	0.26	1.91	0.20	1.77	0.32	2.62
การเผยแพร่รายงาน	1.79	0.39	1.74	0.35	1.89	0.23	1.76	0.36	1.80
รวม	1.85	0.22	1.76	0.18	1.83	0.22	1.78	0.24	0.85

ตาราง 14 พบว่า เมื่อจำแนกผู้ให้ข้อมูลตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน เป็น
ต่ำกว่า 8 ปี 8-16 ปี 17-25 ปี และ 26 ปีขึ้นไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนและ
รายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการประเมินภายนอก
โดยรวมและแต่ละขั้นตอน

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	สถานภาพการประเมินภายนอก รอบ สองจาก สมศ.				t
	ยังไม่ได้รับการ ประเมิน		ได้รับการประเมิน แล้ว		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการ	1.69	0.37	1.86	0.21	-3.37*
ด้านบุคลากร	1.81	0.29	1.89	0.23	-1.80
ด้านคณะกรรมการ	1.69	0.50	1.82	0.31	-1.85
ด้านทรัพยากร	1.49	0.58	1.88	0.26	-5.20*
2. การดำเนินการ	1.77	0.26	1.82	0.18	-1.47
การวางแผนปฏิบัติงาน	1.79	0.23	1.87	0.19	-2.26*
การดำเนินงานตามแผน	1.78	0.30	1.80	0.23	-0.41
การตรวจสอบประเมินผล	1.74	0.36	1.77	0.30	-0.64
การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน	1.75	0.37	1.84	0.23	-1.70
3. การรายงานผล	1.80	0.29	1.84	0.25	-0.86
การจัดทำรายงาน	1.81	0.28	1.84	0.27	-0.66
การเผยแพร่รายงาน	1.77	0.35	1.83	0.30	-1.025
รวม	1.76	0.27	1.83	0.17	-2.00*

ตาราง 15 พบว่า เมื่อจำแนกผู้ให้ข้อมูลตามสถานภาพการประเมินภายนอกที่แตกต่างกัน เป็นสถานศึกษาที่ยังไม่รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ. กับสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ. แล้ว ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า

การเตรียมการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านบุคลากร และด้านคณะกรรมการไม่แตกต่างกัน

การดำเนินการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การวางแผนปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานไม่แตกต่างกัน

การรายงานผล ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดทำรายงานและการเผยแพร่รายงานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและแต่ละชั้นตอน

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการ	1.62	0.45	1.83	0.22	-2.81*
ด้านบุคลากร	1.72	0.31	1.89	0.23	-3.12*
ด้านคณะกรรมการ	1.56	0.61	1.83	0.30	-2.62*
ด้านทรัพยากร	1.58	0.65	1.74	0.40	-1.46
2. การดำเนินการ	1.71	0.29	1.83	0.19	-2.34*
การวางแผนปฏิบัติงาน	1.78	0.24	1.85	0.20	-1.73
การดำเนินงานตามแผน	1.71	0.36	1.82	0.22	-1.95
การตรวจสอบประเมินผล	1.65	0.39	1.79	0.29	-2.06*
การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน	1.66	0.39	1.85	0.26	-2.68*
3. การรายงานผล	1.72	0.29	1.85	0.25	-2.45*
การจัดทำรายงาน	1.73	0.31	1.86	0.25	-2.42*
การเผยแพร่รายงาน	1.71	0.37	1.83	0.31	-1.85
รวม	1.70	0.30	1.83	0.18	-2.65*

ตาราง 16 พบว่า เมื่อจำแนกผู้ให้ข้อมูลตามขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง กับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาแต่ละชั้นตอน พบว่า

การเตรียมการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร และด้านคณะกรรมการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านทรัพยากรไม่แตกต่างกัน

การดำเนินการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนการวางแผนปฏิบัติงาน และการดำเนินงานตามแผนไม่แตกต่างกัน

การรายงานผล ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดทำรายงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนการเผยแพร่รายงานไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 สรุปปัญหา อุปสรรค และนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

กรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม (n=152) และแบบสัมภาษณ์ (n=7) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 44.03 ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด (n=159) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกปัญหา อุปสรรคออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ตามเนื้อหา ทำการแจกแจงความถี่ของคำตอบ และนำมาจัดอันดับโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังปรากฏในตาราง 17 - 19

ตาราง 17 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษาจากแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์ กรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ขั้นตอนการเตรียมการ

ข้อความ	ความถี่
<u>ด้านบุคลากร</u>	
1. บุคลากรมีไม่เพียงพอ	46
2. บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมิน	8
3. บุคลากรมีภาระงานมาก	8
4. บุคลากรปฏิบัติงานไม่เป็นระบบ ไม่ทำงานตามคำสั่งที่ระบุ	5
5. บุคลากรสอนไม่ตรงตามเอก	4
6. บุคลากรขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน	1
7. การจัดครูสายผู้สอนเปลี่ยนแปลงวิชาและชั้นที่ทำการสอนบ่อย	1
<u>ด้านกรรมการ</u>	
1. มีภาระงานมาก	5
2. ไม่มีบทบาทในการช่วยเหลือ	5
3. ไม่มีเวลาในการประชุมร่วมกัน	3
4. มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการบ่อย	2
5. กรรมการดูแลหลักฐานชิ้นงาน	1
6. ไม่ระบุหน้าที่ที่ชัดเจน	1

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	ความถี่
<u>ด้านทรัพยากร</u>	
1. งบประมาณไม่เพียงพอ	13
2. สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ	8
3. ขาดแคลนทรัพยากร	4
4. การใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า	4

ตาราง 17 กรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 มีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในขั้นตอนการเตรียมการ ด้านบุคลากร ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ บุคลากรมีไม่เพียงพอ (46 คน) รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมิน (8 คน) และบุคลากรมีภาระงานมาก (8 คน) ด้านกรรมการ ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ มีภาระงานมาก (5 คน) รองลงมา คือ ไม่มีบทบาทในการช่วยเหลือ (5 คน) และไม่มีเวลาในการประชุมร่วมกัน (3 คน) ด้านทรัพยากร ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ งบประมาณไม่เพียงพอ (13 คน) รองลงมา คือ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ (8 คน) ขาดแคลนทรัพยากร (4 คน) และการใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า (4 คน)

ตาราง 18 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษาจากแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์ กรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอสามพราน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ขั้นตอนการดำเนินการ

ข้อความ	ความถี่
<u>การวางแผนปฏิบัติงาน</u>	
1. บุคลากรทุกคนไม่สามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	7
2. ยังขาดความต่อเนื่อง	2
3. ฝ่ายบริหารเป็นผู้วางแผนปฏิบัติงาน	1
4. ระยะเวลาในการวางแผนน้อย	1
5. งบประมาณในการวางแผนน้อย	1
6. ใช้แผนเดิม ๆ	1
<u>การดำเนินงานตามแผน</u>	
1. ไม่สามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง	10
2. ระยะเวลาไม่เป็นไปตามที่กำหนด	9
3. ไม่ค่อยตรงตามแผน	5
4. ขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง	2
5. บางครั้งการดำเนินงาน ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากเพื่อนครู	1
6. ให้การดูแลและดำเนินการตามแผนไม่ทั่วถึงและไม่ครอบคลุม	1
<u>การตรวจสอบประเมินผล</u>	
1. ไม่ชัดเจน	7
2. ไม่สม่ำเสมอ	3
3. มีการนิเทศติดตามน้อย	1
4. เกณฑ์การประเมินภายในเป็นของกระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.) ซึ่งไม่ตรงกับของ สมศ. ทำให้ต้องเทียบเกณฑ์	1
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ในเรื่องจุดด้อย ต้องพัฒนาส่งเสริมผู้เรียนให้ครบทุกคน	1
<u>การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน</u>	
1. ยังไม่ชัดเจนและไม่ตรงตามเป้าหมาย	4
2. มีการนำผลมาปรับปรุงน้อย	3
3. ไม่สามารถนำมาปรับปรุงงานได้ทั้งหมด	2
4. ครูมีการหมุนเวียนน้อย การปรับปรุงงานยังไม่ต่อเนื่อง	2

ตาราง 18 กรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 มีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในขั้นตอนการดำเนินการ การวางแผนปฏิบัติงาน ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ บุคลากรทุกคนไม่สามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (7 คน) รองลงมา คือ ยังขาดความต่อเนื่อง (2 คน) และฝ่ายบริหารเป็นผู้วางแผน (1 คน) การดำเนินงานตามแผน ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ไม่สามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง (10 คน) รองลงมา คือ ระยะเวลาไม่เป็นไปตามที่กำหนด (9 คน) และไม่ค่อยตรงตามแผน (5 คน) การตรวจสอบประเมินผล ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ไม่ชัดเจน (7 คน) รองลงมา คือ ไม่สม่ำเสมอ (3 คน) และมีการนิเทศติดตามน้อย (1 คน) และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ยังไม่ชัดเจนและไม่ตรงตามเป้าหมาย (4 คน) รองลงมา คือ มีการนำผลมาปรับปรุงน้อย (3 คน) และไม่สามารถนำมาปรับปรุงงานได้ทั้งหมด (2 คน)

ตาราง 19 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจากแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์ กรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ขั้นตอนการรายงานผล

ข้อความ	ความถี่
1. ต้องมีความชัดเจนและมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา	3
2. มีการรายงานผลที่ล่าช้า ไม่ทันเหตุการณ์	1
3. ส่วนใหญ่เน้นด้านหลักฐานเอกสารไม่ดูหลักฐานการปฏิบัติ	1

ตาราง 19 กรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 มีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในขั้นตอนการรายงานผล ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ต้องมีความชัดเจนและมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา (3 คน) รองลงมาคือ มีการรายงานผลที่ล่าช้า ไม่ทันเหตุการณ์ (1 คน) และส่วนใหญ่เน้นด้านหลักฐานเอกสารไม่ดูหลักฐานการปฏิบัติ (1 คน)

จากปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาสรุปเป็นประเด็นปัญหา อุปสรรคที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขมีดังนี้คือ ขั้นตอนการเตรียมการ ปัญหา อุปสรรคสำคัญที่พบคือ บุคลากรมีไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมิน มีภาระงานมาก งบประมาณ และสื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ ขั้นตอนการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรคสำคัญที่พบคือ บุคลากร

ทุกคนไม่สามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ระยะเวลาไม่เป็นไปตามที่กำหนด ขั้นตอนการรายงานผล ปัญหา อุปสรรคสำคัญที่พบคือ ขาดความชัดเจนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา จากปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ได้ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกระตุ้นให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของวงจรคุณภาพ โดยกำหนดเป็นนโยบาย จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน
2. ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านอัตราค่าจ้างครู อาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ด้านเทคโนโลยี และควรส่งเสริมงบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการตามความต้องการของโรงเรียนอย่างเพียงพอ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่โรงเรียนในการประกันคุณภาพภายใน
3. ควรจัดประชุมอบรม เกี่ยวกับการบริหารงานตามมาตรฐานโรงเรียนให้แก่ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาได้ทราบและเข้าสู่งการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง มิใช่รับทราบแต่เพียงนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานตามเอกสาร
4. ควรเน้นและปรับปรุงเกี่ยวกับการบริหารจัดการบุคลากรของสถานศึกษา โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม การร่วมคิดร่วมทำ การกระจายอำนาจ และการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
5. ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการรวมกลุ่มกัน เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายการทำงาน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การทำงาน เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันทางวิชาการ และอุปกรณ์ต่าง ๆ
6. ควรจัดให้มีคณะนิเทศ กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ โรงเรียนในการประเมินคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จำแนกตาม กลุ่มการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพ การประเมินภายนอก และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อสรุปปัญหา อุปสรรค และนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อสรุปผลการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2
2. เป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้วางแผน ปรับปรุงและพัฒนา การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ เป็นบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวนคน 263 คน กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 159 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา 64 คน และครูผู้สอน 95 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 โดยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 3.1.1 กลุ่มการปฏิบัติงาน
- 3.1.2 ประสิทธิภาพในการทำงาน
- 3.1.3 สภาพภาพการประเมินภายนอก
- 3.1.4 ขนาดของสถานศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สมมุติฐานในการวิจัย

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในภาพรวม และแต่ละขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป

2. เป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้วางแผน ปรับปรุงและพัฒนา การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้น และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวนทั้งสิ้น 263 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 159 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ประเภท คือ

2.1 แบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร เป็นแบบฟอร์มสำหรับการสำรวจเอกสารหลักฐานที่แสดงถึงสภาพการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จำนวน 46 ข้อ

2.2 แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการและมาตราส่วนประมาณค่า เมื่อนำไปทดลองใช้แล้ว พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 ในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพภาพการประเมินภายนอกรอบสอง และขนาดของสถานศึกษา ชนิดเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยให้ประเมินการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 46 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยให้เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 3 ขั้นตอน

2.3 แบบบันทึกการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นประกอบด้วย ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ วัน เดือน ปี และสถานที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 17 ข้อ

3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2550 ถึงวันที่ 9 มีนาคม 2550 ได้รับแบบสำรวจเอกสาร

กลับคืนมา 7 ฉบับ แบบสอบถาม 152 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ 7 ฉบับ ได้ข้อมูลกลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ครบทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายด้านและรายขั้นตอน แล้วนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยที่กำหนดไว้

2.2 วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ของแบบสัมภาษณ์เป็นรายขั้นตอน

2.3 หาค่าความถี่และคำนวณค่าร้อยละ ของแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสารเป็นรายด้านและรายขั้นตอน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จำแนกตาม กลุ่มการปฏิบัติงาน ประสพการณ์ในการทำงาน สภาพภาพการประเมินภายนอก และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบ t-test, One-way ANOVA เมื่อพบความแตกต่างจะทำการวิเคราะห์รายคู่ภายหลัง โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Sheffe')

4. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดประเด็นตามเนื้อหาที่ผู้ตอบเสนอมานำไปจัดเรียงลำดับความถี่ของข้อคำตอบที่มีความหมายเหมือนกัน แล้วจึงนำเสนอในรูปแบบตาราง

สรุปผลการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=1.80$) เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=1.77$, $\bar{x}=1.80$, $\bar{X}=1.82$) ตามลำดับ

1.2 ผลการสรุปสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 จากแบบสอบถาม จากการสัมภาษณ์ และจากการสำรวจเอกสาร รายละเอียดดังนี้

การเตรียมการ พบว่า สถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการเตรียมการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการเตรียมการ ที่พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการครบทุกด้าน อีกทั้งจากการสำรวจเอกสารขั้นตอนการเตรียมการยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติงานและจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการเตรียมการจริง โดยพบเอกสารครบทุกโรงเรียนเกือบทุกรายการ

การดำเนินการ พบว่า สถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการดำเนินการ ที่พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการครบทุกด้าน อีกทั้งจากการสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการดำเนินการ ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติงานและจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการดำเนินการจริง โดยพบเอกสารครบทุกโรงเรียนเกือบทุกรายการ

การรายงานผล พบว่า สถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการรายงานผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการรายงานผล ที่พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินงานครบทุกด้าน อีกทั้งจากการสำรวจเอกสาร ขั้นตอนการรายงานผล ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติงานและจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการรายงานผลจริง โดยพบเอกสารครบทุกโรงเรียนและทุกรายการ

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยจำแนกตาม กลุ่มการปฏิบัติงาน ประสพการณ์ในการทำงาน สถานภาพการประเมินภายนอก และขนาดของสถานศึกษา เป็นดังนี้

2.1 เมื่อจำแนกตามกลุ่มการปฏิบัติงานที่ต่างกัน เป็น คณะกรรมการประกันคุณภาพ การศึกษา ครูผู้สอนช่วงชั้นอนุบาล ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 และครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมและแต่ละขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

2.2 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน เป็น ต่ำกว่า 8 ปี 8-16 ปี 17-25 ปี และ 26 ปีขึ้นไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอ สามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมและแต่ละขั้นตอนไม่แตกต่าง กัน

2.3 เมื่อจำแนกตามสถานภาพการประเมิณภายนอกที่ต่างกัน เป็น สถานศึกษาที่ยังไม่ รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ. กับสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอกสอง จาก สมศ. แล้ว ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อ พิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า การเตรียมการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.4 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน เป็น สถานศึกษาขนาดกลาง กับ สถานศึกษาขนาดใหญ่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอ สามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า การเตรียมการ การดำเนินการและการรายงานผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. ผลการสรุปความคิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมใน การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอ สามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

การเตรียมการ ปัญหา อุปสรรคสำคัญที่พบคือ บุคลากรมีไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการประเมิน มีภาระงานมาก งบประมาณ และสื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ

การดำเนินการ ปัญหา อุปสรรคสำคัญที่พบคือ บุคลากรทุกคนไม่สามารถมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ระยะเวลาไม่เป็นไปตามที่กำหนด

การรายงานผล ปัญหา อุปสรรคสำคัญที่พบคือ ขาดความชัดเจนและข้อเสนอแนะใน การแก้ไขปัญหา

จากปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะเชิง นโยบายในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ได้ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกระตุ้นให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของวงจรคุณภาพ โดยกำหนดเป็นนโยบาย จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน
2. ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านอัตราค่าจ้างครู อาคารสถานที่ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ด้านเทคโนโลยี และควรส่งเสริมงบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการตามความต้องการของโรงเรียนอย่างเพียงพอ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นแก่โรงเรียนในการประกันคุณภาพภายใน
3. ควรจัดประชุมอบรม เกี่ยวกับการบริหารงานตามมาตรฐานโรงเรียนให้แก่ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาได้ทราบและเข้าสู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง มิใช่รับทราบแต่เพียงนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานตามเอกสาร
4. ควรเน้นและปรับปรุงเกี่ยวกับการบริหารจัดการบุคลากรของสถานศึกษา โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม การร่วมคิดร่วมทำ การกระจายอำนาจ และการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
5. ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการรวมกลุ่มกัน เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การทำงาน เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันทางวิชาการ และอุปกรณ์ต่าง ๆ
6. ควรจัดให้มีคณะนิเทศ กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ โรงเรียนในการประเมินคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. ผลการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ กล่าวคือ สถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในขั้นตอนการเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอรพิน ภิญโญภาวสุทธิ (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของยินดี ทองคำ (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาการประเมินการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพรเขต 2 พบว่า กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเตรียมการ การดำเนินงาน และการรายงานผล มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และการสำรวจเอกสาร ที่แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาที่จะช่วยยกระดับการศึกษาให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น ทำให้บุคลากรเอาใจใส่ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพร่วมกันอย่างร่วมมือร่วมใจ และด้วยความเข้าใจที่ตรงกัน ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ก : 14-16) ได้กล่าวว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่บุคลากรในสถาบันการศึกษาทุกคนต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยที่ผู้บริหารสถาบันการศึกษาจะต้องปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่าและมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ถ้าบุคลากรยังมีความเข้าใจไม่ตรงกัน หรือมีทัศนคติที่ไม่ดี การประกันคุณภาพภายในสถาบันศึกษาก็จะสำเร็จได้ยาก เมื่อพิจารณาการประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 แต่ละชั้นตอนพบว่า

1.1 การเตรียมการ ตามความคิดเห็นของกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์ กล่าวคือสถานศึกษามีการเตรียมการด้านบุคลากร ด้านคณะกรรมการ และด้านทรัพยากรอื่น ๆ ในระดับมาก โดยสถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของบุคลากร ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติของบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ วางแผนพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน กำหนดรูปแบบและวิธีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การจัดประชุม การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือก กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน กำหนดแผนดำเนินงานสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วางแผนจัดหางบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ วางแผนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเรืองเดช เฟิงจันทร์ (2546 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การดำเนินงานด้านการเตรียมการก่อนดำเนินงาน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ สืบสำราญ (2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาการปฏิบัติและปัญหาการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการประเมินภายใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ขั้นตอนการเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรโดยการสร้างความตระหนัก การพัฒนา

ความรู้และทักษะ และขั้นการแต่งตั้งกรรมการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์และการสำรวจเอกสารขั้นตอนการเตรียมการ ที่แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากร โดยใช้แบบกรอกประวัติ และมีการจัดทำเป็นแฟ้มทะเบียนประวัติ มีการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร โดยการจัดประชุมชี้แจง ส่งไปอบรมศึกษาดูงาน และจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพให้บุคลากรได้ศึกษาเพิ่มเติม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งเป็นไปตามที่กรมวิชาการ (2544ข : 30) ระบุว่า คุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องของทุกคนที่อยู่ในกระบวนการจัดการ และต้องมีการปฏิบัติโดยทุกฝ่ายทั่วทั้งสถานศึกษา บุคลากรของสถานศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการนำความรู้ความเข้าใจในนวัตกรรมต่าง ๆ ไปดำเนินการ จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตลอดจนสร้างจิตสำนึก เพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

1.2 การดำเนินการ ตามความคิดเห็นของกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์ กล่าวคือสถานศึกษามีการวางแผนปฏิบัติงาน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ในระดับมาก โดยสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายอย่างชัดเจน กำหนดแนวทางการดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสถานศึกษา กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามแผนอย่างชัดเจน กำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนอย่างเพียงพอ กำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในแผนอย่างชัดเจนตามความรู้ความสามารถ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือธรรมนูญโรงเรียนโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือธรรมนูญโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม จัดทำแผนการประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร จัดทำแผนงบประมาณ จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน จัดตั้งหน่วยงานความสะอาดหรือทรัพยากรสำหรับการปฏิบัติงานตามแผนทุกแผนอย่างเพียงพอ จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการดำเนินงานตามแผนแก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง พัฒนาความรู้ และทักษะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง ร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนตามความรับผิดชอบ กำกับ ติดตาม และส่งเสริมการดำเนินงานให้บรรลุตามแผนและเป้าหมาย นิเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำกรอบการประเมินเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพหรือมาตรฐานการศึกษาอย่างชัดเจน ร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการประเมินที่สอดคล้องกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือเพื่อใช้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างหลากหลาย เก็บรวบรวมข้อมูลระดับรายบุคคล ระดับชั้น รายวิชา และภาพรวมของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ข้อมูลรายบุคคล หรือภาพรวมเพื่อรู้จุดเด่น จุดด้อยที่ต้องส่งเสริมและพัฒนาอย่างเหมาะสม สรุปแปลความหมายข้อมูลโดยเปรียบเทียบกับ เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง ตรวจสอบกระบวนการ หรือผลการประเมินตนเอง อย่างต่อเนื่อง จัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ควรพัฒนา เพื่อจัดระดับความสำคัญของปัญหา โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม วางแผนดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดอย่างชัดเจน นำผลการ ประเมินมาใช้แก้ไขปรับปรุงระบบการประเมินตนเอง พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีข้อมูล เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเรืองเดช เพ็งจันทร์ (2546 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษา การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการดำเนินงาน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนเรศ รณรงค์ฤทธิ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และ ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง กับการสัมภาษณ์คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาและการสำรวจเอกสารขั้นตอนการ ดำเนินการ ที่แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาระดับ สถานศึกษาโดยวิเคราะห์จากข้อมูลพื้นฐานเดิมของสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน ผลการประเมินภายนอกรอบแรกจาก สมศ. มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการ ประเมินภายนอกของ สมศ. นำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน (SWOT) ของสถานศึกษา มีการ ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยการจัดประชุมระดมความคิดเห็น และตั้ง คณะทำงาน โดยดูจากปัญหาที่เกิดขึ้น และจัดทำเป็นแผนต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนการจัดการเรียนการสอน มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อการวางแผนแก้ไขปรับปรุง โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน ผลการประเมินภายนอกรอบแรก ผลการประเมินภายใน และความต้องการของชุมชน มี การกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีการปฏิบัติงานในการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีคณะทำงานรับผิดชอบเป็นรายมาตรฐาน จัดทำเป็นลักษณะ โครงการที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม มีผู้รับผิดชอบโครงการ มีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการชัดเจน มีวิธีการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยให้การนิเทศกำกับติดตามโดย ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีการดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลภายใน โดยมีการประเมิน โครงการทุกโครงการ และมีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง คุณภาพการศึกษา โดยจัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อนำมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อวางแผน พัฒนาในปีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

(2543 : 6) ซึ่งได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อันประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผล และการปรับปรุงการดำเนินการ โดยสถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมาย/ปรัชญา ธรรมนูญสถานศึกษา กำหนดระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจน ติดตามผลการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการดำเนินการเน้นการประสานงานและการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรของหน่วยงาน ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ มีการจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสาธารณชนซึ่งในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สิ่งหนึ่งที่จะต้องให้ความสำคัญมากที่สุดในลักษณะของการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพก็คือ การมีแผนปฏิบัติการประจำปี ที่มีความสอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน และแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยธรรมนูญของโรงเรียนนั้นต้องมาจากการร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.3 การรายงานผล ตามความคิดเห็นของกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์ กล่าวคือสถานศึกษามีการจัดทำรายงาน และเผยแพร่รายงานในระดับมาก โดยสถานศึกษามีการสรุปรวบรวมผลการดำเนินงานหรือผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาในรอบปีอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมินจำแนกตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้อย่างชัดเจน จัดประชุมเพื่อจัดทำรายงานประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม อย่างต่อเนื่อง นำเสนอผลการประเมินเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง และรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริลักษณ์ สกลนุรักษ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ค้นคว้าเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่าด้านการรายงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของยินดี ทองคำ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา อำเภอสวี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 พบว่า มีการจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นำเสนอผลการประกันคุณภาพต่อหน่วยงานต้นสังกัดทุกปี และเผยแพร่ผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ ภาพรวมระดับการปฏิบัติของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาและการสำรวจเอกสารขั้นตอนการรายงานผล ที่แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำรายงานประจำปี โดยตั้งคณะทำงานรวบรวมผลจากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษามาสรุปเป็นภาพรวมของสถานศึกษา และจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรทราบ มีการรายงานคุณภาพการศึกษา โดยจัดทำเป็นรายงานส่งเขตพื้นที่การศึกษา จัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษา

และบุคลากรในสถานศึกษา ประกาศให้นักเรียนทราบหน้าเสาธง และแจ้งผู้ปกครองทราบในวันปฐมนิเทศของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตราที่ 48 ระบุว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษา ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ตามความคิดเห็นของกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เมื่อจำแนกผู้ให้ข้อมูลตามกลุ่มการปฏิบัติงานที่ต่างกัน เป็น คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ครูผู้สอนช่วงชั้นอนุบาล ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 และครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวม และแต่ละชั้นตอนทุกชั้นตอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงทำให้ไม่ว่าผู้ให้ข้อมูลจะอยู่ในกลุ่มปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ต่างก็มีความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา เมื่อเป็นเช่นนั้น ผู้ให้ข้อมูลจึงมีความเห็นไม่แตกต่างกันทั้งในขั้นตอนการเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล

2.2 เมื่อจำแนกผู้ให้ข้อมูลตามประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน เป็น ต่ำกว่า 8 ปี 8-16 ปี 17-25 ปี และ 26 ปี ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวม และแต่ละชั้นตอนทุกชั้นตอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ไม่ว่าผู้ให้ข้อมูลจะมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันอย่างไรก็ตาม ต่างก็มีบทบาทหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนการสอนเหมือนกัน ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีความตื่นตัวและต้องแสวงหาความรู้ ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ชัดเจน นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานการ

ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้งขั้นตอนการเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล ส่งผลให้บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวม และแต่ละขั้นตอนทุกขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

2.3 เมื่อจำแนกผู้ให้ข้อมูลตามสถานภาพการประเมินภายนอกที่ต่างกัน เป็นสถานศึกษาที่ยังไม่รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ. กับสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ. แล้ว ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ. เป็นการประเมินเพื่อให้การรับรอง หรือไม่รับรอง ซึ่งมีความเข้มข้น และจริงจังมากกว่าการประเมินรอบแรก สถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ. แล้ว ต้องมีความพร้อมในการที่จะรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง จาก สมศ. จึงทำให้มีระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างจากสถานศึกษาที่ยังไม่ได้รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ.

2.4 เมื่อจำแนกผู้ให้ข้อมูลตามขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน เป็น สถานศึกษาขนาดกลาง กับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวม และแต่ละขั้นตอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ขนาดของสถานศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้เกิดความพร้อมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีจำนวนบุคลากรเพียงพอสามารถที่จะกระจายความรับผิดชอบการดำเนินงานไปสู่บุคลากรได้หลายคนและไม่เป็นภาระที่มากเกินไปสำหรับบุคลากรแต่ละคน สำหรับโรงเรียนขนาดกลางที่อาจกล่าวได้ว่ามีระดับการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต่ำกว่า แต่ไม่ได้หมายความว่ามีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในขาดประสิทธิภาพ แต่สาเหตุที่มีผลการดำเนินงานต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดกลางขาดความพร้อมในด้านบุคลากร ครูมีภาระงานสอนมาก หรืออาจเป็นเพราะบุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ขนาดของโรงเรียนซึ่งมีองค์ประกอบของความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ส่งผลต่อระดับคุณภาพในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. ผลการสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทาง

การศึกษา อำเภอสามพราณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 ของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน มีดังนี้

3.1 การเตรียมการ พบว่า ด้านบุคลากร ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ บุคลากรมีไม่เพียงพอ ด้านกรรมการ ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ กรรมการมีภาระงานมาก และด้านทรัพยากรอื่น ๆ ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ งบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์ศักดิ์ ตามสัตย์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 3 พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ด้านการเตรียมการ คือ ขาดบุคลากรและบุคลากรมีงานประจำอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของมุฮัมมัดดาอูด บิลราห์มาน (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาด้านทรัพยากรอื่น ๆ คือ การจัดหางบประมาณ สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านอัตราค่าจ้างครู อาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ด้านเทคโนโลยี และควรส่งเสริมงบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการตามความต้องการของโรงเรียนอย่างเพียงพอ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่โรงเรียนในการประกันคุณภาพภายใน

3.2 การดำเนินการ พบว่า การวางแผนปฏิบัติงาน ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ บุคลากรทุกคนไม่สามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงานตามแผน ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง การตรวจสอบประเมินผล ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ไม่ชัดเจน และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ยังไม่ชัดเจน และไม่ตรงตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์ศักดิ์ ตามสัตย์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 3 พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ด้านการดำเนินการ คือ บุคลากรไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ขาดเครื่องมือในการตรวจสอบทบทวนและการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของมุฮัมมัดดาอูด บิลราห์มาน (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ไม่ทำงานเป็นทีม และไม่ได้รับการติดตามและประเมินผลงาน สถานศึกษาควรเน้นและปรับปรุงเกี่ยวกับการบริหารจัดการบุคลากรของสถานศึกษา โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม การร่วมคิดร่วมทำ การกระจายอำนาจ และการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

3.3 การรายงานผล พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ต้องมีความชัดเจน และมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์ศักดิ์ ตามสัตย์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 3 พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ด้านการรายงานผล คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนรายงานประเมินตนเองประจำปี ขาดข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำรายงาน

แนวทางแก้ไขและการพัฒนา สถานศึกษาควรจัดประชุมอบรม เกี่ยวกับการบริหารงานตามมาตรฐานโรงเรียนให้แก่ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาได้ทราบและเข้าสู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง มิใช่รับทราบแต่เพียงนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานตามเอกสาร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรจัดอบรม สัมมนา จัดให้มีการประชุมชี้แจงบุคลากรและพัฒนาบุคลากร เรื่อง การประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วม ในการกำหนดความต้องการ

1.2 ควรพัฒนาระบบและวิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ขององค์กรพร้อมทั้งเร่งรัดจัดทำคู่มือซึ่งมีความชัดเจนและง่ายต่อความเข้าใจสำหรับให้ทุกคนใช้เป็น แนวทางในการถือปฏิบัติ

1.3 ควรจัดกิจกรรมทุกตัวบ่งชี้อย่างหลากหลาย และต่อเนื่อง นำมาบูรณาการลงใน สาระการเรียนรู้ทุกสาระและทุกมาตรฐานการเรียนรู้ พร้อมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ครู นำมาเขียนลงในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจะได้นำไปจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้

1.4 ควรประสานงานกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานต้นสังกัด เพื่อ สนับสนุนด้านงบประมาณให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินและศึกษาผลกระทบของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งในทางบวกและทางลบ

2.2 ควรมีการประเมินและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยระยะยาว เพื่อติดตามการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ

2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จและโรงเรียนไม่ ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา

2.5 ควรศึกษารูปแบบการจัดทำเอกสาร ประกอบการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ส่วนหนึ่งเป็นการดำเนินการ เกี่ยวกับเอกสาร เช่น แบบการประเมินตนเอง รายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรณีการ ภิญญาคง. (2547). การติดตามผลการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ดอกเบี๊ยะ.
- กรมการปกครอง. (2544). แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : โรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา. กรุงเทพฯ : สำนักงานบริหารการศึกษาท้องถิ่น.
- กรมวิชาการ. (2539). การประกันคุณภาพการศึกษาโครงการประกันคุณภาพการศึกษาสำนักทดสอบทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542ก). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- _____. (2542ข). การประกันคุณภาพของสถานศึกษา เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2544ก). การประกันคุณภาพการศึกษา แนวทางตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา : โดยการประกันคุณภาพการศึกษา 2543. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544ข). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวการดำเนินงาน เอกสารชุดการประกันคุณภาพคุณภาพ ลำดับที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษากกรมสามัญศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- _____. (2543ก). การนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. ม.ป.พ.
- _____. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- การศึกษากรุงเทพมหานคร, สำนัก. (2543). การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- กอบเกียรติ เจริญพาณิชย์. (2540). กิจกรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในเมืองและในชนบท จังหวัด
เพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวิจัยและประเมินผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. (2541). แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพ
และการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ศาสนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543ก). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2543ข). รายงานการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของ
สถานศึกษา โดยสุวิมล ว่องวานิช. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี
คอมมิวนิเคชั่น.
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2539). รายงานการวิจัยการประเมิน
มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2538. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). การพัฒนามาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(เล่ม 5). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา
สำนักงานฯ.
- จำนง จันทรเต็มดวง. (2547). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอ
กระทุ่มแบน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. สารนิพนธ์
ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
ถ่ายเอกสาร.
- จำรัส นองมาก. (2544). ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชันพรี้นติ้ง.

- ชรินทร์รัตน์ เพ็ชร. (2546). การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
ถ่ายเอกสาร.
- ชัชรินทร์ ชวนวัน. (2543). การประกันคุณภาพการศึกษา : คู่มือการพัฒนาระบบประกัน
คุณภาพการศึกษา. นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- นเรศ ธรรมรงค์ฤทธิ์. (2547). ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัด
ราชบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บัณฑิต แทนพิทักษ์. (2543, ตุลาคม-ธันวาคม). การประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียน
สังกัดกรมสามัญศึกษา. วารสารนิเทศการศึกษา. 1(3) : 18-22.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2529). การวิจัยประเมินผล หลักการและกระบวนการ.
กรุงเทพฯ: การพิมพ์พระนคร.
- ประเสริฐ เชื้อจิว. (2548). การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา) ลำปาง : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
ถ่ายเอกสาร.
- ปิยะมิตร สุริยกานต์. (2538). การศึกษาการประเมินแผนและโครงการในโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
ถ่ายเอกสาร.
- ปรีดา ภาณุรักษ์. (2548). การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในกิ่งอำเภอสระใคร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามองคาย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(บริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- พงศ์ศักดิ์ ตามสัตย์. (2548). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา).
ลำปาง: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
ม.ป.พ.

มูฮัมหมัดดาอุด บิลราห์มาน. (2545). การประเมินการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา.

วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

ยินดี ทองคำ. (2547). การประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา อำเภอสวี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2. วิทยานิพนธ์

ศษ.ม. (การประเมินการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). การประเมินโครงการ แนวคิดแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรืองเดช เฟื่องจันทร์. (2546). การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). นนทบุรี :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.

เรืองศักดิ์ แสงเจริญ. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานประกันคุณภาพ

ภายในกับความท้าทายของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

ลลิตวรรณ สิทธินันท์. (2546). ความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกด้านปัจจัย

นำเข้าของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.

(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ถ่ายเอกสาร.

วรภัทร ภูเจริญ. (2544). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ

: วัฒนาพานิช.

วิรวี ขาวไชยมหา. (2545). การศึกษาความพร้อมการบริหารงานตามมาตรฐานการจัด

การศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์

ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ

นครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และดิเรก วรณศรีयर. (2544). “การปฏิรูปการเรียนรู้: ยุทธศาสตร์การ

พัฒนาคุณภาพนักเรียน”, มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เอกสาร

วิชาการประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- วัชร จรรย์รัตน์. (2547). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียน
สังกัดเทศบาลตำบลสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ถ่ายเอกสาร.
- ศักรินทร์ แสงเมือง. (2547). การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา) ลำปาง : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏลำปาง. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริลักษณ์ ศาลนุรักษ์. (2548). การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน
ประถมศึกษา ที่ได้รับการประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีศุภางค์ หอมไกรลาส. (2548). การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
เอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. ถ่ายเอกสาร.
- สามารถ สืบสำราญ. (2545). การศึกษาการปฏิบัติและปัญหาการประเมินคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียน ต้นแบบการประเมินภายใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อัดสำเนา.
- สถาพร ศรีม่วง. (2545). บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ไชยกาศ. (2545). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ สันธุระเวช. (2540, เมษายน). การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน.
วารสารการศึกษา. 20(7) : 4-12.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2542). เทคนิคการประเมินโครงการ. นนทบุรี : ม.ป.พ.
- สมประสงค์ วิทย์เกียรติ. (2537). “หน่วยที่ 8 การประเมินแผนและโครงการ” ใน ประมวลสาระ
ชุดวิชานโยบายและการวางแผนการศึกษา. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุจินดา แซ่ลู่. (2548). การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กระบี่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- สุวิมล ตีรภานันท์. (2543). การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2543). คู่มือการประเมินภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา : การออกแบบระบบการประเมินภายใน. กรุงเทพฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2544). “หน่วยที่ 1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน” ใน ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัดโครงการประเมิน. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวรรณ สุริยา. (2546). การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. (2544). รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. ฝ่ายพัฒนาการศึกษา สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2. (2548). รายงานผลการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2547-ปีการศึกษา 2548. กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานฯ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2546). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2547). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง 2547. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานฯ.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. (2543). รายงานการวิจัยสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ราชบุรี. หน่วยศึกษานิเทศก์ฯ.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). วิธีทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์.
- อรพิน ภิญญภาวศุทธิ. (2547). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- Bugg, Kent Andrew. (2000, March). Quality Assurance and Improvement Planning in Illinois High School. **Dissertation Abstracts International**. 61 (11).

- Cronbach, Lee Joseph. (1970). **Essentials of Psychological Testing**. 3 rd. ed.
New York: McGraw-Hill.
- Coster, Uan Philip David Adria. (2000). **School accreditation : Towards an integrated Approach in remete district**. (Online) Availabel.
- Floit, Daryl J. (2000). **The effect of the Illinois Quality assurance external review on Illinois school reform**. Dissertation. Ed.D.(Educational Administration) Illinois: Graduate School The Illinois State University. (Online). 61 (11A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao> ; Dissertation Abstracts International ; Pub Number AA19995999.
- Gayton, Elaine DellaMea. (1999). What is the relationship, if any, between the teacher perceived school climate and the state accreditation status of elementary schools in West Virginia?. Dissertation Thesis. Ed. D. (Education Administration). West Virginia : West Virginla University. (online.) Available: <http://heailis.uni.net.th> dao detail.nsp, Retrived June 18,2003.
- Hong Kong. (2001). **School self-Evaluation**. <http://www.ed/gov.hk/qai/qai-c.htm>.
- Hopkins, D. (1994). **Evaluation for school Development**. Great Britain: Biddles Ltd.
- Nevo, D. (2001). School evaluation: Internal or external?. **Studies in Educational Evaluation**. 27: 95-106.
- Saunders, L. Who or what is school' self-evaluation for?. (1999). **School Effectiveness and School Improvement**. 10: 414-429.
- Shufflebarger, Ann Catherine. (2000). Perceptions of parent teacher organization presidents regarding state atandards for accredithing schools (online) “ Available : <http://wwwlib.uml.com> /dissertations /fullcit/30624003 Retrivevd April 7, 2004.
- Mitchell, Joan M. (1992). **The Role of Education in Quality Assurance Programs in Health Care Fecilities in British Columbia and Washington State**. Available: <http://www.buu.ac.th/dao/detail.nsp>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย (Try Out)
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5681
ที่ ศธ 0519.12/8043 วันที่ 15 ธันวาคม 2549
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เดชจุ้ย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการประเมิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” โดยมี รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียบบุญประเสริฐ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ อาจารย์สุวพร เข้มเฮง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์योगอาจ นัยพัฒน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบสำรวจ และ แบบสัมภาษณ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชิญชวนให้ นางสาวน้ำอ้อย เดชจุ้ย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5681

ที่ ศธ 0519.12/ 8.๐๙4 วันที่ 15 ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอลาขอความอนุเคราะห์เชิญผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เดชจ้อย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการประเมิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” โดยมี รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียบบุญประเสริฐ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ อาจารย์ราชันย์ บุญธิมา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม แบบสำรวจ และ แบบสัมภาษณ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชิญชวนให้ นางสาวน้ำอ้อย เดชจ้อย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศร 0519.12/จ 218

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑) ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณประนอม ทวีกาญจน์

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เดชขันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการประเมิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” โดยมี รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียบบุญประเสริฐ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม แบบสำรวจ และ แบบสัมภาษณ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวน้ำอ้อย เดชขันธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท 02-6236115 มือถือ 081-580-9733

ที่ ศบ 0519.12/ ๔๒19

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒1 ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณพิชิต เข้มทรง

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เดชขู้ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการประเมิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” โดยมี รองศาสตราจารย์วีรัช วรรณรัตน์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียบบุญประเสริฐ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบสำรวจ และ แบบสัมภาษณ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวน้ำอ้อย เดชขู้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-6236115 มือถือ 081-580-9733

ที่ ศร 0519.12/ 8 220

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 ธันวาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมะเกลือ (กาญจนลักษณ์วิทยา)

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เคชจุ้ย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการประเมิน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินสภาพการ
ดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” โดยมี รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์
ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียบบุญประเสริฐ กรรมการ
ควบคุมปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย
โดยขอให้ผู้บริหาร และคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และครูผู้สอน
ตอบแบบสอบถาม, แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ ในระหว่างเดือนธันวาคม 2549-
เดือนมกราคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวน้ำอ้อย เคชจุ้ย
ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาคัดค้านิสิต มือถือ 081-580-9733

ที่ ศธ 0519.12/1200

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๔ มกราคม 2550

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เดชจู้ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2" โดยมี รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและครูผู้สอน คอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร เรื่อง การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวน้ำอ้อย เดชจู้ ได้เก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4203411 , 02-6236115 ต่อ1456

ที่ ศธ 0519.12/ 1261

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๕ มกราคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจินดาราม

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เเดชชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” โดยมี รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและครูผู้สอน คอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร เรื่อง การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวน้ำอ้อย เเดชชัย ได้เก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4203411 , 02-6236115 ต่อ1456

ที่ ศธ 0519.12/1๖3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มกราคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหอมเกร็ด (ไพศาลประชานุถ)

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เดชชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” โดยมี รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย โดยขอให้ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร เรื่อง การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวน้ำอ้อย เดชชัย ได้เก็บ ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4203411 , 02-6236115 ต่อ 1456

ที่ ศธ 0519.12/ 12 ค 4

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 มกราคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังน้ำขาว (จินดาประชานุกูล)

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เดชจ้อย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” โดยมี รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและครูผู้สอน คอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร เรื่อง การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวน้ำอ้อย เดชจ้อย ได้เก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชรากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02 - 4203411 , 02 - 6236115 ต่อ1456

ที่ ศบ 0519.12/1205

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๕ มกราคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคอนหาวย (นครรัฐประสาธ)

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เดชชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” โดยมี รองศาสตราจารย์วัชร วรรณรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร เรื่อง การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวน้ำอ้อย เดชชัย ได้เก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัทพ์ 02 - 4203411 , 02 - 6236115 ต่อ1456

ที่ ศธ 0519.12/จ ๐3

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๖ มกราคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเทียนดัด (นครผลพิทยาคาร)

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เดชจุ้ย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” โดยมี รองศาสตราจารย์วิรัช วรรณรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร เรื่อง การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวน้ำอ้อย เดชจุ้ย ได้เก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4203411 , 02-6236115 ต่อ1456

ที่ ศธ 0519.12/ 12๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖๕ มกราคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดท่าพล

เนื่องด้วย นางสาวน้ำอ้อย เดชจุ้ย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2” โดยมี รองศาสตราจารย์วีรัช วรรณรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร เรื่อง การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวน้ำอ้อย เดชจุ้ย ได้เก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4203411 , 02-6236115 ต่อ 1456

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามา นัยพัฒน์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร. สุพร เข้มแข็ง	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร. ราชน บัญธิมา	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ประนอม ทวีกาญจน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร
5. อาจารย์พิชิต เย็นทรง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางกะปิ

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

.....

สถานภาพของสถานศึกษา.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การเตรียมการ

1. สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างไร

.....
.....

2. สถานศึกษามีการสร้างตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแก่บุคลากรอย่างไรบ้าง

.....
.....

3. สถานศึกษามีการพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างไรบ้าง

.....
.....

4. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างไร

.....
.....

.....

5. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการเตรียมการ สถานศึกษาของท่านพบ ปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง

.....

.....

.....

การดำเนินการ

6. สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ จากอะไรบ้าง

.....

.....

.....

7. สถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

8. สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้แก่ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

9. สถานศึกษามีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อการวางแผนแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

.....

10. สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีการปฏิบัติงานในการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

11. สถานศึกษามีวิธีการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

12. สถานศึกษามีการดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลภายในอย่างไร

.....

.....

.....

13. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

14. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้านการดำเนินการ สถานศึกษาของท่านพบปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง

.....

.....

.....

การรายงานผล

15. สถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี อย่างไร

.....

.....

.....

16. สถานศึกษามีการรายงานคุณภาพการศึกษา อย่างไร และแก่ผู้ใดบ้าง

.....

.....

.....

17. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้านการรายงานผล สถานศึกษาของท่านพบปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

เรื่อง การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ขั้นตอนการเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานผล ระบุไว้เป็น 3 ระดับ คือ มีการปฏิบัติมาก มีการปฏิบัติน้อย และไม่มีการปฏิบัติ แบบสอบถามนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อท่านแต่อย่างใด แต่กลับจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จึงขอให้ท่านได้โปรดตอบคำถามทุก ๆ ข้อ ในแบบสอบถามให้ครบถ้วน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

2. แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1	สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถานศึกษา
ตอนที่ 2	สอบถามสภาพการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ตอนที่ 3	สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถานศึกษา
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ท่านเลือกตามความเป็นจริง

1. กลุ่มการปฏิบัติงาน

- ☐ คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
- ☐ ครูผู้สอนชั้นอนุบาล
- ☐ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1
- ☐ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2
- ☐ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

- ☐ ต่ำกว่า 8 ปี
- ☐ 8 – 16 ปี
- ☐ 17 – 25 ปี
- ☐ 26 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพการประเมินภายนอกของสถานศึกษา

- ☐ ได้รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ. แล้ว
- ☐ ยังไม่ได้รับการประเมินภายนอกรอบสองจาก สมศ.

4. ขนาดของสถานศึกษา

- ☐ ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301-1,000 คน
- ☐ ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติงานที่ตรงกับสภาพการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของท่าน ว่ามีการปฏิบัติงานและจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้หรือไม่ ถ้ามีการปฏิบัติ ปฏิบัติในระดับใด

ข้อ ที่	การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
		มี		ไม่มี
		มาก	น้อย	
การเตรียมการ				
<u>ด้านบุคลากร</u>				
1	การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของบุคลากร ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติของบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ			
2	การวางแผนพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน			
3	การกำหนดรูปแบบและวิธีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การจัดประชุม การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน			
<u>ด้านคณะกรรมการ</u>				
4	การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างชัดเจน			
5	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือก			
6	การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน			
7	การกำหนดแผนดำเนินงานสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา			
<u>ด้านทรัพยากร</u>				
8	การวางแผนจัดหางบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ			
9	การวางแผนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร			
การดำเนินการ				
<u>การวางแผนปฏิบัติงาน</u>				
10	การกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน			
11	การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายอย่างชัดเจน			
12	การกำหนดแนวทางการดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสถานศึกษา			
13	การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามแผนอย่างชัดเจน			
14	การกำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนอย่างเพียงพอ			

ข้อ ที่	การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
		มี		ไม่ มี
		มาก	น้อย	
15	การกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในแผนอย่างชัดเจนตามความรู้ความสามารถ			
16	การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือธรรมนูญโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม			
17	การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือธรรมนูญโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม			
18	การจัดทำแผนการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม			
19	การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม			
20	การจัดทำแผนงบประมาณ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม			
	<u>การดำเนินงานตามแผน</u>			
21	การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ			
22	การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน			
23	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรสำหรับการปฏิบัติงานตามแผนทุกแผนอย่างเพียงพอ			
24	การจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการดำเนินงานตามแผนแก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง			
25	การพัฒนาความรู้ และทักษะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง			
26	การร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนตามความรับผิดชอบ			
27	การกำกับ ติดตาม และส่งเสริมการดำเนินงานให้บรรลุตามแผนและเป้าหมาย			
28	การนิเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
	<u>การตรวจสอบประเมินผล</u>			
29	การจัดทำกรอบการประเมินเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพหรือมาตรฐานการศึกษาอย่างชัดเจน			
30	การร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการประเมินที่สอดคล้องกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน			
31	การจัดหาหรือจัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างหลากหลาย			
32	การเก็บรวบรวมข้อมูลระดับรายบุคคล ระดับชั้น รายวิชา และภาพรวมของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ			
33	การวิเคราะห์ข้อมูลรายบุคคล หรือภาพรวมเพื่อรู้จุดเด่น จุดด้อยที่ต้องส่งเสริมและพัฒนาอย่างเหมาะสม			
34	การสรุปแปลความหมายข้อมูลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง			
35	การตรวจสอบกระบวนการ หรือผลการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง			

ข้อ ที่	การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
		มี		ไม่ มี
		มาก	น้อย	
	<u>การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน</u>			
36	การจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างต่อเนื่อง			
37	การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ควรพัฒนา เพื่อจัดระดับความสำคัญของปัญหา โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม			
38	การวางแผนดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดอย่างชัดเจน			
39	การนำผลการประเมินมาใช้แก้ไขปรับปรุงระบบการประเมินตนเอง			
40	การพัฒนากระบวนการสื่อสารสนเทศให้มีข้อมูลเพียงพอ			
	การรายงานผล			
	<u>การจัดทำรายงาน</u>			
41	การสรุปรวบรวมผลการดำเนินงานหรือผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาในรอบปีอย่างต่อเนื่อง			
42	การวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมินจำแนกตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้อย่างชัดเจน			
43	การจัดประชุมเพื่อจัดทำรายงานประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม			
44	การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี อย่างต่อเนื่อง			
	<u>การเผยแพร่รายงาน</u>			
45	การนำเสนอผลการประเมินเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง			
46	การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง			

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและอุปสรรคที่ท่านพบในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของท่านตามความเป็นจริง

การเตรียมการ

- ด้านบุคลากร

.....

.....

- ด้านคณะกรรมการ

.....

.....

- ด้านทรัพยากรอื่น ๆ

.....

.....

การดำเนินการ

- การวางแผนปฏิบัติงาน

.....

.....

- การดำเนินงานตามแผน

.....

.....

- การตรวจสอบประเมินผล

.....

.....

- การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

.....

.....

การรายงานผล

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสาร
เรื่อง การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

ชื่อผู้สำรวจข้อมูลเอกสาร.....วัน เดือน ปี ที่สำรวจ.....
 สถานที่สำรวจข้อมูลเอกสาร.....สถานภาพของสถานศึกษา.....

การเตรียมความพร้อม

ประเด็นที่ ศึกษา	รายการเอกสาร	ข้อมูลที่พบ			หมายเหตุ
		ไม่มี	มี	รายละเอียด	
ด้าน บุคลากร	1. ข้อมูลพื้นฐานของบุคลากร ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติ ของบุคลากรเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพภายใน				
	2. แผนพัฒนาบุคลากรในการ ประกันคุณภาพ				
	3. รูปแบบและวิธีการเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจในการประกัน คุณภาพภายในให้แก่บุคลากร				
ด้าน กรรมการ	4. เกณฑ์การคัดเลือก คณะกรรมการดำเนินการประกัน คุณภาพภายใน				
	5. การแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการประกันคุณภาพ ภายใน				
	6. การกำหนดบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ-การประกัน คุณภาพภายใน				
	7. การกำหนดแผนดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน				
ด้าน ทรัพยากร	8. แผนการจัดหางบประมาณ				
	9. แผนการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก				

การดำเนินการ

ประเด็น ที่ศึกษา	รายการเอกสาร	ข้อมูลที่พบ			หมายเหตุ
		ไม่มี	มี	รายละเอียด	
การ วางแผน ปฏิบัติ งาน	10. การกำหนดเป้าหมายหรือ มาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา				
	11. การจัดลำดับความสำคัญของ เป้าหมาย				
	12. แนวทางการดำเนินงาน				
	13. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตามแผน				
	14. งบประมาณที่จะใช้ในการ ปฏิบัติงานตามแผน				
	15. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการ ปฏิบัติงานตามแผน				
	16. แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือธรรมนูญโรงเรียน				
	17. แผนปฏิบัติการประจำปี				
	18. แผนการประเมินคุณภาพ การศึกษา				
	19. แผนการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตร				
	20. แผนงบประมาณ				
การ ดำเนิน งานตาม แผน	21. ระบบข้อมูลสารสนเทศ				
	22. คู่มือการปฏิบัติงานประกัน คุณภาพภายใน				
	23. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก หรือทรัพยากรสำหรับการ ปฏิบัติงานตามแผน				
	24. การจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ในการดำเนินงานตามแผน				

การดำเนินการ (ต่อ)

ประเด็น ที่ศึกษา	รายการเอกสาร	ข้อมูลที่พบ			หมายเหตุ
		ไม่มี	มี	รายละเอียด	
การ ดำเนิน งานตาม แผน	25. การพัฒนาความรู้ และทักษะ ในการดำเนิน การประกันคุณภาพ ภายในแกบุคลากร				
	26. การร่วมกันดำเนินงานตาม แผนที่กำหนดไว้				
	27. การกำกับ ติดตาม และ ส่งเสริมการดำเนินงาน				
	28. การให้การนิเทศแกบุคลากร				
การ ตรวจ สอบ ประเมิน ผล	29. กรอบการประเมิน				
	30. การกำหนดเกณฑ์ในการ ประเมิน				
	31. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล				
	32. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล				
	33. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล				
	34. การสรุปแปลความหมายข้อมูล				
	35. การตรวจสอบกระบวนการและ ผลการประเมินตนเอง				
การนำ ผลการ ประเมิน มา ปรับปรุง งาน	36. การจัดประชุมชี้แจงผลการ ประเมิน				
	37. การนำผลการประเมินมา วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ควร พัฒนา				
	38. การนำผลการประเมินมาวาง แผนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพ				
	39. การนำผลการประเมินมาแก้ไข ปรับปรุงระบบการประเมินตนเอง				
	40. การใช้ผลการประเมินมา พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ				

การรายงานผล

ประเด็น ที่ศึกษา	รายการเอกสาร	ข้อมูลที่พบ			หมายเหตุ
		ไม่มี	มี	รายละเอียด	
การ จัดทำ รายงาน	41. การสรุปรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา				
	42. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมิน				
	43. การจัดประชุมบุคลากร และผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันจัดทำรายงานประเมินตนเอง/รายงานประจำปี				
	44. การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี				
การ เผยแพร่ รายงาน	45. การนำเสนอผลการประเมินเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ				
	46. การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด				

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวน้ำอ้อย เดชจ้อย
วันเดือนปีเกิด	25 ธันวาคม 2519
สถานที่เกิด	เขตหนองแขม จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	25 หมู่ที่ 2 ซอยเพชรเกษม 81/1 ถนนเพชรเกษม แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10160
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา งานพัฒนาหลักสูตรและการสอน กองบริการการศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 31 ถนนหน้าพระลาน เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม
พ.ศ. 2551	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาการการประเมิน) สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ